

De rijinstructeur: Sleutel naar meer verkeersveiligheid

Rapport in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat met de
uitwerking van de maatregelen 16, 17 en 18 uit het
Advies Van rijles naar rijonderwijs van Emile Roemer

Nieuwegein, februari 2024

Inhoudsopgave	Pagina
Samenvatting	3
1. Inleiding	5
2. Gehanteerde aanpak en werkwijze	6
2.1 Projectmatige aanpak	6
2.2 Overleg en afstemming	6
2.3 Conceptnotities per deelproject	6
2.4 Het conceptadvies	7
2.5 Het definitieve advies	7
2.6 De bijlagen	7
3. Adviezen over de uitwerking maatregelen 16, 17 en 18	8
3.1 Inleiding	8
3.2 Ontwikkeling leerplan voor de rijinstructeur B	8
3.3 Aanpassing theorie-onderricht en introduceren deelcertificaat	13
3.4 Stage voor de kandidaat rijinstructeur B	15
3.5 Eisen aan docenten rijinstructeursopleidingen	18
3.6 Doorontwikkelen van het instructeursregister	20
3.7 Praktische en theoretische bijscholing	23
3.8 Sanctiemogelijkheid bij de bijscholing	28
3.9 Bevoegdheid ambtshalve onderzoek	30
4. Impactanalyse over de IBKI-adviezen	32
4.1 Uitwerking van de impactanalyse	32
4.2 Stand van zaken van de impactanalyse	32
5. Reacties vanuit de branche op de IBKI-conceptadviezen	33
5.1 Inleiding	33
5.2 Wat heeft IBKI met de reacties gedaan?	33
6. Terugblik en aanbevelingen	35
6.1 Terugblik	35
6.2 Aanbevelingen	35
7. Bijlagen bij het Advies:	39
Bijlage 1 Geraadpleegde bronnen	40
Bijlage 2 Begrippenlijst	41
Bijlage 3 Samenvatting plan van aanpak advies Roemer	44
Bijlage 4 Beroepscompetentieprofiel rijinstructeur B	45
Bijlage 5 Kwalificatieprofiel en kerndoelen rijinstructeur B	63
Bijlage 6 Aanvraagformulier erkend rijinstructeursopleider worden	77
Bijlage 7 Spinnenwebmodel van het SLO (incl. handleiding)	78
Bijlage 8 Matrix vakbekwaamheidseisen docenten rijinstructeursopleiding B	84
Bijlage 9 Reacties vanuit de branche op de IBKI-conceptadviezen	86

Samenvatting

In april 2021 bracht Emile Roemer zijn Advies 'Van rijles naar rijonderwijs' uit. Het rapport werd unaniem positief ontvangen; vanuit het kabinet en de Tweede Kamer kwam brede steun. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (ministerie) gaf IBKI in juli 2022 de opdracht om de adviesmaatregelen 16 ('Introduceer een leerplan voor instructeursopleidingen'), 17 ('Stel eisen aan docenten van de instructeursopleidingen') en 18 ('Geef IBKI bevoegdheden om op te kunnen treden tegen slecht functionerende rijinstructeurs') uit te werken.

Doel: vergroten verkeersveiligheid

IBKI heeft bij deze uitwerking voortdurend voor ogen gehouden dat de adviezen een bijdrage moeten leveren aan het uiteindelijke doel: het vergroten van de verkeersveiligheid. De kwaliteit van de rijinstructeur categorie B speelt hierbij een centrale rol. Beter opgeleide en beter geëxamineerde rijinstructeurs B leiden tot beter opgeleide rijbewijsleerlingen B, die als zelfstandige bestuurders veilig aan het verkeer deelnemen.

Projectmatige aanpak

IBKI heeft gekozen voor een projectmatige en gefaseerde aanpak. We hebben de uitwerking van de adviesmaatregelen in negen deelprojecten opgesplitst. Per deelproject is alle relevante informatie verzameld en is tegelijkertijd gestreefd naar een zo groot mogelijke betrokkenheid en steun van brancheorganisaties (FAM, BOVAG, LBKR, VVB, VRB, LBVI, VVRI en de KRV). Er zijn talloze gesprekken gevoerd en vijf discussiebijeenkomsten georganiseerd. Tot slot zijn onze conceptadviezen op hoofdlijnen gepresenteerd, voor de Adviesraad WRM en voor niet in deze adviesraad vertegenwoordigde brancheorganisaties. In aanvulling hebben allen enkele voor het leerplan relevante documenten ontvangen. Vijf organisaties hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om op deze presentatie en documenten schriftelijk te reageren. In dit rapport leest u wat IBKI met deze reacties heeft gedaan. De reacties zijn als bijlage 9 bijgevoegd.

Tijdens het project is regelmatig overleg gevoerd en waar mogelijk samengewerkt met andere organisaties die ook adviesmaatregelen van Emile Roemer hebben uitgewerkt: ABDTOPConsult, CBR, Royal HaskoningDHV (RHDHV). Deskundigen uit andere organisaties (onder andere van Defensie en Politie) hebben eveneens bijdragen geleverd om tot de uiteindelijke adviezen te komen.

Uitwerking adviesmaatregelen 16, 17 en 18

We hebben de adviesmaatregelen als volgt uitgewerkt:

Om rijinstructeur B te worden

- Het ministerie stelt het kwalificatieprofiel rijinstructeur B en de bijbehorende kerndoelen vast, evenals de erkenningseisen voor rijinstructeursopleiders.
- IBKI voert de erkenningsregeling voor rijinstructeursopleiders uit en houdt toezicht op de erkende opleiders.
- IBKI houdt een openbaar register bij van erkende opleiders. De door IBKI te erkennen opleiders ontwikkelen een leerplan rijinstructeur B (initiële opleiding) op basis van onderstaande uitgangspunten:
 - o Het gebruik van de volgende brondocumenten is verplicht: kwalificatieprofiel rijinstructeur B met bijbehorende kerndoelen, leerplan voor de rijbewijsleerling B, examenprogramma van het CBR voor de rijbewijsleerling B en examenprogramma rijinstructeur B van IBKI.
 - o Het volgen van de opleiding bij een erkende opleider is verplicht voor iedereen die het beroep rijinstructeur B wil gaan uitoefenen.
 - o De huidige inschrijvingseisen voor de examens van IBKI blijven van kracht.
 - o De opleider is vrij het leerplan rijinstructeur B nader vorm, inhoud en duur te geven, maar doet dit door gebruik te maken van een voorgeschreven model.
 - o Een verplichte stage van ten minste 50 klokuren voor het geven van zowel rij- als theorielessen tijdens de opleiding onder de verantwoordelijkheid van de erkende rijinstructeursopleider.
 - o Docenten die onderwijs verzorgen bij een erkende opleider moeten voldoen aan vakbekwaamheidseisen.
 - o Opleiders schrijven tijdens en aan het eind van de opleiding de kandidaat-rijinstructeurs B bij IBKI in voor de WRM-examenonderdelen. De inschrijving betekent dat de opleider de kandidaat 'examenrijp' acht en de kandidaat aan de inschrijvingseisen heeft voldaan.

- IBKI splitst in het gefaseerde WRM-examenprogramma de stagebeoordeling in twee examens: het geven van een rijles aan een echte leerling met de bepaling van het lesonderwerp door de examinerator en het verzorgen van een theorieles aan een groep van minimaal drie leerlingen.
- IBKI adviseert negatief over de invoering van een deelcertificaat voor het geven van theorieles. De kerntaak van een rijinstructeur B is het verzorgen van rijonderricht. Dat omvat zowel het verzorgen van praktijk- als theorielessen.

Om rijinstructeur te blijven

- De praktische en theoretische bijscholing wordt afgeschaft en vervangen door twee 'vakbekwaamheidsexamens': een vakbekwaamheidsexamen praktijk en een vakbekwaamheidsexamen theorie. Beide examens moeten in het vierde of vijfde jaar van de geldigheidsperiode van het WRM-certificaat met een voldoende resultaat worden afgelegd.
- Wanneer de rijinstructeur B voor één of voor beide vakbekwaamheidsexamens driemaal een onvoldoende resultaat heeft behaald, verklaart IBKI het certificaat ongeldig. Het certificaat verloopt van rechtswege wanneer de rijinstructeur B niet deelneemt aan de vakbekwaamheidsexamens. Ook verloopt het certificaat van rechtswege wanneer de rijinstructeur B niet deelneemt aan de derde mogelijkheid voor een bij de eerste twee pogingen met een onvoldoende resultaat afgelegd vakbekwaamheidsexamen. De rijinstructeur B kan het certificaat opnieuw verkrijgen door het herintrederstraject met een voldoende resultaat te doorlopen. Het educatief traject komt daarmee te vervallen.
- Bijscholing ter voorbereiding op de vakbekwaamheidsexamens is niet verplicht.
- Uitbreiding van het instructeursregister is op dit moment niet wenselijk door het ontbreken van relevante en objectificeerbare gegevens over de kwaliteit van de rijinstructeur. Het ook door Emile Roemer geadviseerde en nog te ontwikkelen Leerlingvolgsysteem (LVS) kan op termijn wel die gegevens opleveren.
- IBKI ziet geen meerwaarde in een aparte theoretische bijscholing over het onderwerp integriteit en gedrag. IBKI is wel voornemens om dit onderwerp vanwege het grote maatschappelijk belang op te nemen in het vakbekwaamheidsexamen theorie. Daarnaast is het zorgen voor een veilige omgeving voor rijbewijisleerlingen een kerndoel van het kwalificatieprofiel rijinstructeur B, waarmee het onderwerp integriteit en gedrag in het leerplan van de initiële opleiding rijinstructeur B wordt geborgd.

Om op te kunnen treden tegen slecht functionerende rijinstructeurs

- IBKI adviseert om, naast Politie en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), ook het CBR en belanghebbenden de mogelijkheid te bieden om een mededeling op grond van artikel 21 WRM aan IBKI te doen. Daarbij worden strikte voorwaarden gesteld op grond waarvan een mededeling kan worden gedaan. Mededelingen kunnen niet alleen op de vakbekwaamheid maar ook op het gedrag van de rijinstructeur B betrekking hebben.
- We adviseren om IBKI de mogelijkheid te geven tot het opleggen van een zogenaamde 'educatieve maatregel rijinstructeur'. Hiermee krijgt IBKI een extra sanctiemogelijkheid, naast het reeds bestaande middel tot – gedeeltelijke - ongeldigverklaring van het WRM-certificaat en het opnieuw afleggen van examenonderdelen.

Wet- en regelgeving en impactanalyse

IBKI heeft de consequenties van de uitgewerkte adviezen voor de wet- en regelgeving nader onderzocht. De conclusie is dat voor de meeste adviezen wet- en regelgeving aangepast dient te worden. Daarnaast is een impactanalyse uitgevoerd, die op hoofdlijnen inzicht geeft in de financiële gevolgen van de invoering van de adviesmaatregelen. Deze impactanalyse wordt nog samengevoegd met de impactanalyses van RHDHV en CBR.

Tot slot

IBKI is ervan overtuigd dat met deze set van adviezen en vooral met de samenhang tussen deze adviezen een stevig fundament is gelegd voor het verbeteren van de kwaliteit van de rijinstructeur B en het uiteindelijke doel: het vergroten van de verkeersveiligheid.

IBKI heeft de vrijheid genomen om nog enkele aanbevelingen aan dit rapport toe te voegen, in de overtuiging dat met realisatie van deze aanbevelingen op korte of middellange termijn de positieve impact van de uitgewerkte adviesmaatregelen wordt versterkt.

1. Inleiding

Na de ontvangst van de opdrachtbrief van het ministerie is IBKI in september 2022 aan de slag gegaan met de uitwerking van de adviesmaatregelen 16, 17 en 18 uit het adviesrapport 'Van rijles naar rijonderwijs' van Emile Roemer (hierna te noemen: advies Roemer). Er is gewerkt met een interne stuurgroep die het project heeft begeleid. Bij de uitwerking in negen deelprojecten is steeds gewerkt vanuit de drie adviesmaatregelen, waarbij IBKI zich conform de opdracht uitsluitend op de rijinstructeur B heeft gericht.

IBKI heeft bij aanvang de ambitie uitgesproken dat de op te leveren adviezen een bijdrage moeten leveren aan het 'hogere' doel: vergroten van de verkeersveiligheid. Het behoeft geen betoog dat de kwaliteit van de rijinstructeur B een centrale rol speelt in de opleiding van rijbewijsleerlingen. We zijn ervan overtuigd dat een beter opgeleide rijinstructeur, waaraan meer eisen worden gesteld, leidt tot beter opgeleide rijbewijsleerlingen, die als zelfstandige bestuurders veilig aan het verkeer deelnemen.

Meer eisen stellen aan kandidaat-instructeurs om rijinstructeur te worden en bevoegd rijinstructeur te blijven, betekent ons inziens dat meer moet worden gereguleerd en meer toezicht moet worden gehouden. De regulering komt onder andere tot uitdrukking in het advies om het volgen van een opleiding tot rijinstructeur verplicht te stellen. Basis van de verplichte opleiding wordt door het ministerie vastgestelde brondocumenten in de vorm van een kwalificatieprofiel Rijinstructeur B met bijbehorende kerndoelen. Kandidaat-instructeurs moeten de opleiding volgen bij een namens het ministerie door IBKI erkende rijinstructeursopleider, die zelf vrij is om, binnen kaders, vorm, inhoud en duur van het leerplan te ontwikkelen en realiseren. Dit alles betekent ook uitbreiding en aanpassing van het examenprogramma voor de rijinstructeur B. Het toezicht van IBKI op de erkende rijinstructeursopleiders en de rijinstructeurs sluit aan bij het advies uit het rapport 'Verkenning nieuwe publieke taken rijnschoolbranche' van ABDTOPConsult.

IBKI heeft gedurende het project, zoals in de opdrachtbrief gevraagd, voortdurend afstemming gezocht met de branche, met als doel om input en steun te verkrijgen voor de voorgenomen adviezen. Er zijn gesprekken – in groepsverband en één-op-één – gevoerd en discussiebijeenkomsten gehouden. Ook is overleg gevoerd met experts van Politie en van Defensie en is intensief samengewerkt met de andere organisaties (CBR, RHDHV) die eveneens in opdracht van het ministerie adviesmaatregelen van Roemer hebben uitgewerkt. De conceptadviezen zijn uiteindelijk voorgelegd aan de Adviesraad WRM en overige relevante brancheorganisaties.

Na alle presentaties en schriftelijke reacties kan geconcludeerd worden dat we voor de meeste adviezen steun hebben van de betrokken brancheorganisaties. Naast de adviezen hebben we in dit rapport ook verschillende aanbevelingen opgenomen die ons inziens op korte of middellange termijn de positieve impact van de uitwerking van het Advies Roemer zullen versterken.

IBKI is ervan overtuigd dat de adviezen én vooral de samenhang tussen de adviezen een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de gewenste verbetering van de kwaliteit van rijinstructeurs. De titel van dit rapport luidt met recht: De rijinstructeur: Sleutel naar meer verkeersveiligheid. We leggen hiermee een stevig fundament voor verhoging van de professionaliteit van de branche.

Namens IBKI,

Herme Bruin
Directeur

Leeswijzer:

Na deze inleiding staat in hoofdstuk 2 de gehanteerde aanpak en werkwijze centraal. In hoofdstuk 3 zijn de adviezen met betrekking tot de adviesmaatregelen 16, 17 en 18 uitgewerkt met daarbij de consequenties voor de toekomstige wet- en regelgeving. In hoofdstuk 4 komt de voorlopige impactanalyse aan de orde. Daarna worden in hoofdstuk 5 de binnengekomen schriftelijke reacties vanuit de branche kort besproken. Het rapport sluit in hoofdstuk 6 af met conclusies en aanbevelingen. Tenslotte zijn in hoofdstuk 7 de bijlagen opgenomen. Daarmee is dit rapport compleet. Citaten uit beleidsdocumenten zijn in dit rapport cursief weergegeven.

2. Gehanteerde aanpak en werkwijze

In juli 2022 heeft IBKI van het ministerie de brief ontvangen met de opdracht om drie adviesmaatregelen uit het advies Roemer nader uit te werken. Het gaat om de maatregelen: 16 ('Introduceer een leerplan van instructeursopleidingen, inclusief stage- en bijscholingsvereisten'), 17 ('Stel eisen aan docenten van de instructeursopleidingen') en 18 ('Geef IBKI bevoegdheden om op te kunnen treden tegen slecht functionerende rijinstructeurs'). In de opdrachtbrief zijn deze adviesmaatregelen toegelicht.

2.1 Projectmatige aanpak

IBKI heeft op basis van de opdrachtbrief gekozen voor een projectmatige aanpak om de genoemde adviesmaatregelen uit te werken. Er is een interne stuurgroep ingesteld, bestaande uit de directeur, een beleidsadviseur WRM en een examenfunctionaris WRM, met als belangrijkste doel dit project binnen tijd en budget in nauwe samenwerking met de branche en naar tevredenheid van de opdrachtgever uit te voeren. Ter ondersteuning van de stuurgroep is een projectmanager aangetrokken. Op een later tijdstip is een onderwijskundige toegevoegd.

De stuurgroep heeft een plan van aanpak vastgesteld, waarin op hoofdlijnen de onderwerpen zijn beschreven die in het project en de daarvan afgeleide deelprojecten aan de orde moesten komen en hoe, wanneer en met welke organisaties en experts overleg gevoerd diende te worden. In deze aanpak is weliswaar een belangrijke rol toegekend aan de relevante brancheorganisaties, maar we hebben vanaf de start van het project aangegeven dat IBKI zelf, vanuit haar rol als opdrachtnemer, definitieve keuzes maakt en verantwoordelijk is voor het aan het ministerie uit te brengen advies. Aan alle betrokken organisaties is de mogelijkheid geboden een schriftelijke reactie op de conceptadviezen te geven. Daar is ook gebruik van gemaakt. Alle reacties zijn in een bijlage opgenomen.

IBKI heeft negen deelprojecten gedefinieerd, die als volgt op de drie adviesmaatregelen betrekking hebben:

<i>Maatregel 16</i>	<i>Leerplan voor de rijinstructeur</i>
Deelproject 16.0	Ontwikkeling beroepscompetentieprofiel (BCP)
Deelproject 16.1	Ontwikkeling leerplan rijinstructeur
Deelproject 16.2	Praktische en theoretische bijscholing
Deelproject 16.3	Verkenning aanpassing theorie-onderricht en deelcertificaat
Deelproject 16.4	Stage voor kandidaat-rijinstructeur
<i>Maatregel 17</i>	<i>Eisen voor docenten rijinstructeursopleidingen</i>
Deelproject 17.1	Eisen voor docenten van de rijopleidingsinstituten
<i>Maatregel 18</i>	<i>Bevoegdheden voor IBKI om op te treden tegen slecht functionerende rijinstructeurs</i>
Deelproject 18.1	Sanctiemogelijkheid
Deelproject 18.2	Ambtshalve onderzoek naar vakbekwaamheid
Deelproject 18.3	Doorontwikkeling van het rijinstructeursregister

Een samenvatting van het plan van aanpak met de deelprojecten is opgenomen als bijlage 3.

2.2 Overleg en afstemming

Leden van de stuurgroep hebben tijdens de uitvoering van het project regelmatig contact gehad met beleidsadviseurs van het ministerie, leden van de Adviesraad WRM, vertegenwoordigers van de organisaties en bureaus die andere adviesmaatregelen hebben uitgewerkt en de verschillende brancheorganisaties (BOVAG, FAM, KRV, LBKR, LBVI, VRB, VVB en VVRI). Daarnaast is overleg gevoerd met en advies ingewonnen bij deskundigen vanuit Defensie, Politie, RDW, Stichting Beroepsonderwijs Bedrijfsleven, uitgever Verjo en advocatenkantoor Van Benthem & Keulen. Leden van de stuurgroep hebben geparticipeerd in diverse overleggroepen van CBR en RHDHV met als doel af te stemmen en over en weer bijdragen te leveren aan de uit te voeren opdrachten.

2.3 Conceptnotities per deelproject

Alle gesprekken en uitgebreid deskresearch hebben in de eerste fase van het project geresulteerd in conceptnotities per deelproject. Deze conceptnotities bevatten de belangrijkste stand van zaken – onder andere op het gebied van wet- en regelgeving – en actuele discussiepunten en kregen gaandeweg het project steeds meer vorm en inhoud.

De stuurgroep heeft elke drie weken overleg gevoerd over de voortgang van het project. Tijdens deze overleggen zijn relevante notities van de deelprojecten en het gevoerde overleg met derden besproken. Tevens zijn de vijf discussiebijeenkomsten met vertegenwoordigers van de branche en deskundigen voorbereid en uitgevoerd. Voor elke bijeenkomst zijn telkens branchegenoten en deskundigen met voor het onderwerp relevante expertise uitgenodigd. Vertegenwoordigers van de brancheorganisaties zijn zoveel mogelijk in gelijke mate uitgenodigd.

Belangrijkste doel van iedere bijeenkomst was het bespreken van actuele discussiepunten aan de hand van stellingen. Van elke discussiebijeenkomst is een verslag gemaakt, waarop van deelnemers schriftelijke reacties zijn ontvangen met aanvullingen, aanpassingen en suggesties.

2.4 Het conceptadvies

In de zomer van 2023 heeft de stuurgroep in meerdere sessies de opbrengst van deze fase van het project besproken en zijn conceptadviezen over de drie adviesmaatregelen opgesteld. Deze conceptadviezen zijn in september 2023 in de Adviesraad WRM op hoofdlijnen gepresenteerd en daarna apart ook aan KRV, LBKR en VVRI – die niet in deze adviesraad zijn vertegenwoordigd – voorgelegd. De conceptadviezen zijn in deze bijeenkomsten nader toegelicht en bediscussieerd. De deelnemers zijn uitgenodigd om, indien gewenst, schriftelijke reacties in te sturen. IBKI heeft daarbij aangegeven deze reacties in de stuurgroep te zullen bespreken en zo mogelijk te gebruiken om wijzigingen in de conceptadviezen aan te brengen. In totaal zijn vijf reacties van verschillende organisaties uit de branche ontvangen. De reacties zijn als bijlage bij dit advies opgenomen.

2.5 Het definitieve advies

In het vierde kwartaal van 2023 heeft de IBKI-stuurgroep de adviezen afgerond en verder aangevuld met een eerste beoordeling van de consequenties voor wet- en regelgeving en met een voorlopige impactanalyse. IBKI heeft zich voor het opstellen van de impactanalyse laten ondersteunen door een gespecialiseerd bureau, Sira Consulting. Deze analyse moet nog worden afgerond, aangezien de impact van alle maatregelen pas goed in beeld is te brengen als deze analyse is samengevoegd met de impactanalyses van de andere opdrachtnemers (RHDHV en CBR).

Het rapport sluit af met enkele conclusies ten aanzien van het project en aanbevelingen die op termijn een positieve uitwerking zullen hebben op de dan ingevoerde, nu voorgestelde adviezen.

2.6 De bijlagen

In totaal zijn negen bijlagen opgenomen, die integraal deel uitmaken van het advies. Bijlage 1 betreft de geraadpleegde bronnen die zowel bij het uitwerken van de deelprojecten als bij het opstellen van de adviesmaatregelen zijn gebruikt. Als bijlage 2 is een begrippenlijst opgenomen. Deze lijst is afgestemd met de ontwikkelaars van RHDHV en CBR om zo een gemeenschappelijke 'taal' te gebruiken. In bijlage 3 is de samenvatting van het plan van aanpak van IBKI opgenomen. De bijlagen 4 t/m 9 hebben een directe relatie met de gegeven adviezen, die in hoofdstuk 3 zijn uitgewerkt.

3. Adviezen over de uitwerking maatregelen 16, 17 en 18

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk hebben we de adviesmaatregelen 16, 17 en 18 per onderwerp uitgewerkt. Bij elk onderwerp is gewerkt volgens een vaste volgorde:

- Advies Roemer over het onderwerp.
- Opdracht van het ministerie voor IBKI bij de adviesmaatregel.
- Totstandkoming van het advies.
- Adviezen van IBKI bij de opdracht.
- Consequenties voor wet- en regelgeving.

IBKI is bij de uitwerking van de adviezen steeds uitgegaan van het uitgangspunt dat de adviezen een bijdrage moeten leveren aan de verbetering van het vakmanschap van de rijinstructeur. Dat heeft in sommige gevallen geleid tot meer, in andere gevallen tot minder regulering. Ook is sprake van meer toezicht en veranderende rollen van de verschillende partijen, die in en voor de branche werkzaam zijn.

3.2 Ontwikkeling leerplan voor de rijinstructeur B

Advies Roemer en dit onderwerp

Roemer schrijft in zijn advies over het leerplan voor de rijinstructeur het volgende:

Probleem: er zijn geen eisen gesteld aan de opzet en de inhoud van de instructeursopleidingen. Een certificering van opleidingsinstituten ontbreekt. Daardoor is er veel variatie in kwaliteit van de instructeursopleidingen. Oplossing: introduceer een nationaal leerplan voor instructeursopleidingen, inclusief stage- en bijscholingsvereisten. Een nationaal leerplan voor de rijbewijs B opleiding vraagt om een instructeursopleiding die opleidt voor alle bekwaamheden die nodig zijn om theorie- en praktijklessen te kunnen geven. Het advies is dan ook om te werken met een uniform nationaal leerplan voor rijinstructeurs, waarin eisen aan de leerinhoud, leermethoden en stage worden gesteld.

Opdracht van het ministerie voor IBKI bij adviesmaatregel 16

1. *Opdracht om een leerplan voor de rijinstructeur te ontwerpen voor de initiële opleiding (praktijk en theorie) en de praktische en theoretische bijscholing. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om een andere invulling van de stageperiode waarbij een stageportfolio wordt gehanteerd. De resultaten van het nog lopende onderzoek van RHDHV naar 'Hogere-orde vaardigheden in het verkeer' dienen in het leerplan zo veel mogelijk te worden betrokken.*
2. *Daarbij aan te geven welke onderdelen binnen de bestaande wet- en regelgeving kunnen worden ingevoerd en welke niet.*

3.2.1 Uitwerking deelprojecten 16.0 en 16.1

Hoe is het advies over het leerplan voor de rijinstructeur B tot stand gekomen?

IBKI heeft deze opdracht uitgewerkt in de deelprojecten 16.0 en 16.1. Om tot het advies over het leerplan rijinstructeur B te komen, is IBKI gefaseerd te werk gegaan.

- **Fase 1: Ontwikkeling beroepscompetentieprofiel**

Allereerst is in fase 1 een beroepscompetentieprofiel (BCP) rijinstructeur B ontwikkeld, waarbij een klankbordgroep met deskundigen uit de branche is ingeschakeld. Het opstellen van een profiel sluit aan bij een suggestie van de Alliantie Samen Sterk, die in het Advies Roemer is overgenomen.

Een beroepscompetentieprofiel (BCP) geeft een beschrijving van goed vakmanschap van een **vakvolwassen** rijinstructeur B die na opleiding gemiddeld drie/vier jaar werkervaring heeft. Het BCP geeft de standaard van vakmanschap weer zoals die is vastgesteld. Met deze standaard wordt concreet gemaakt over welke kennis, vaardigheden, houdingsaspecten en competenties een rijinstructeur B moet beschikken en welk gedrag vereist is om optimaal te functioneren in de beroepspraktijk (het geven van rijonderricht aan rijbewijsleerlingen die worden opgeleid voor het rijbewijs B).

Het door de klankbordgroep ontwikkelde concept BCP rijinstructeur B is daarna toegestuurd aan de leden van de Adviesraad WRM en aan diverse deskundigen, die hebben deelgenomen aan de door IBKI

georganiseerde discussiebijeenkomsten. Schriftelijke reacties van diverse deskundigen zijn verwerkt. Om tot een definitief BCP te komen, zijn tevens de volgende door RHDHV ontwikkelde notities gebruikt: *Uitgangspunten voor het nationaal leerplan voor de rijopleiding B*, *Kerdoelen voor het Nationaal leerplan rijopleiding B* en *Educatief ontwerp voor de rijopleiding B*. Zie voor het BCP rijinstructeur B bijlage 4.

- **Fase 2: Ontwikkeling kwalificatieprofiel**

Op basis van het BCP rijinstructeur B heeft IBKI vervolgens een kwalificatieprofiel rijinstructeur B ontwikkeld.

Een kwalificatieprofiel bevat de eisen waaraan een **startbekwame** rijinstructeur B moet voldoen om na een opleiding en succesvol afgelegd examen zijn bevoegdheid (WRM-certificaat) te krijgen om rijderricht te geven voor het rijbewijs B.

Bij de ontwikkeling van het kwalificatieprofiel is aansluiting gezocht bij procedures die gelden voor vergelijkbare profielen bij Defensie, Politie en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). In deze sectoren zijn de kwalificatieprofielen vastgesteld door respectievelijk het Ministerie van Defensie, het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Het kwalificatieprofiel rijinstructeur B behoort naar analogie van deze sectoren door het ministerie te worden vastgesteld.

- **Fase 3: Ontwikkeling kerndoelen**

Ministeries stellen ook de bij kwalificatieprofielen behorende kerndoelen vast.

Kerdoelen vormen de wettelijke kaders voor de kern van de onderwijsinhoud van het leerplan rijinstructeur B. De kerndoelen laten op hoofdlijnen zien wat belangrijk is in het leerplan en de opleiding.

Zie voor het kwalificatieprofiel en de kerndoelen bijlage 5.

- **Fase 4: Ontwikkeling leerplan**

Met de ontwikkelde brondocumenten BCP, kwalificatieprofiel en kerndoelen is de volgende fase het ontwikkelen van een leerplan. Voor het onderwijskundige begrip leerplan bestaan vele definities. IBKI gebruikt de definitie van het kenniscentrum voor leerplanontwikkeling (SLO).

Een leerplan is een samenhangend geheel van plannen en praktijken ten aanzien van visie, doelen, inhouden, toetsing, leeractiviteiten, leeromgeving, groeperingsvorm, leertijd, rol van de docent en leermiddelen.

Voor de 'vertaling' van een leerplan naar een opleiding bestaan twee stromingen, ook internationaal. Dat is onder andere duidelijk geworden uit het onderzoek 'Kwaliteitsimpuls rij scholen' van RHDHV. In het onderzoeksrapport wordt duidelijk dat in de onderzochte landen (onder andere Noorwegen, Duitsland en Engeland) de rijinstructeur een specifieke opleiding volgt, die wordt uitgevoerd door commerciële opleidingsinstituten. Soms is sprake van een gedetailleerd leerplan dat voor alle opleiders geldt, soms worden wel eisen gesteld maar zijn de opleidingsinstituten vrij om het leerplan zelf in te vullen naar vorm, inhoud, duur en uitvoering.

IBKI sluit zich aan bij de Nederlandse traditie en praktijk in onder andere het mbo en is voorstander van de tweede opvatting: laat de opleider van rijinstructeurs vrij om op basis van de brondocumenten en de uitgangspunten voor ontwerp en uitvoering van een leerplan een daaruit af te leiden opleiding te ontwikkelen. Het is echter geen volledige vrijheid. Op sommige onderdelen worden voorwaarden gesteld, bijvoorbeeld bij het verplicht stellen van de leeractiviteit stage en de duur daarvan (ten minste 50 klokuren) tijdens de opleiding. Hiermee borgen we het volgen van een effectieve stage door een kandidaat rijinstructeur B.

- **Fase 5: Aanpassing examenprogramma IBKI**

Sluitstuk van deze professionalisering van de opleiding tot rijinstructeur B is logischerwijs aanpassing van het examenprogramma van IBKI.

Ter afronding van deelproject 16.0 en 16.1 is een discussiebijeenkomst gehouden met verschillende vertegenwoordigers uit de branche en deskundigen van Defensie en Politie. Hierin zijn de concept-brondocumenten en uitgangspunten gepresenteerd. Deze afsluitende bijeenkomst heeft duidelijk gemaakt dat draagvlak bestaat voor beide brondocumenten, de uitgangspunten voor een leerplan rijinstructeur B én voor suggesties voor aanpassingen aan het examenprogramma rijinstructeur B. Ook wordt onderschreven dat een professionele opleiding bij een erkende rijinstructeursopleider van groot belang is. Het vak van rijinstructeur wordt

hiermee een beroep om trots op te zijn. Enkele (tekstuele) suggesties van deelnemers zijn na deze afsluitende bijeenkomst in de profielen en conceptadviezen verwerkt.

De beide profielen en uitgangspunten zijn daarna afgestemd op de door RHDHV en CBR uitgewerkte opdrachten inzake het leerplan en examenprogramma voor de rijbewijsleerling B.

3.2.2 Adviezen IBKI voor leerplan rijinstructeur B

Op basis van deskresearch, discussiebijeenkomsten met de vertegenwoordigers van de branche en de schriftelijke reacties zijn de volgende adviezen opgesteld:

Advies 1

Het ministerie stelt het kwalificatieprofiel rijinstructeur B en de bijbehorende kerndoelen vast.

Advies 2

Opleidingsinstituten voor rijinstructeurs ontwikkelen een leerplan rijinstructeur B (initiële opleiding) op basis van de onderstaande uitgangspunten voor ontwerp en uitvoering.

Voor de ontwikkeling van het leerplan rijinstructeur B wordt ten minste gebruik gemaakt van de volgende brondocumenten:

- Kwalificatieprofiel rijinstructeur B met de kerndoelen.
- Leerplan voor de rijbewijsleerling B (opgesteld door RHDHV).
- Examenprogramma voor de rijbewijsleerling B van het CBR.
- Examenprogramma rijinstructeur B van IBKI.

Advies 3

Het volgen van de initiële opleiding bij een erkende rijinstructeursopleider is verplicht voor iedereen die het beroep rijinstructeur B wil gaan uitoefenen.

Advies 4

Om te worden toegelaten tot de initiële opleiding en het examen rijinstructeur B moet aan de huidige inschrijvingseisen worden voldaan. Die zijn:

- Ten minste een opleiding op het niveau VMBO theoretische of gemengde leerweg, of;
- Een geschiktheidstest (IBKI) met voldoende resultaat om dat niveau aan te tonen;
- Leeftijd 18 jaar of ouder;
- In het bezit van tenminste rijbewijs B;
- Een geldige, actuele en originele Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) om een WRM-stagepas te verkrijgen.

Advies 5

Het ministerie stelt de erkenningseisen voor rijinstructeursopleiders vast. Conform het advies Roemer beoordeelt IBKI namens het ministerie de aanvragen voor een erkenning en houdt het toezicht op de naleving door de erkende rijinstructeursopleider (zie het aanvraagformulier, bijlage 6). IBKI stelt voor de beoordeling van de aanvragen een set criteria op, evenals een protocol voor de wijze waarop toezicht op de erkende rijinstructeursopleiders wordt gehouden.

Advies 6

De erkende rijinstructeursopleider bepaalt zelf vorm, inhoud en duur van het leerplan rijinstructeur B, maar ten behoeve van een uniforme beoordeling van de aanvraag tot erkenning wordt voorgeschreven om het Spinnenwebmodel van het SLO te gebruiken (zie Spinnenwebmodel, bijlage 7).

Advies 7

Het leerplan rijinstructeur B omvat ook een verplichte stage van ten minste 50 klokuren voor het geven van zowel rij- als theorielessen. De uitvoering van de verplichte stage tijdens de beroepsopleiding is de verantwoordelijkheid van de erkende rijinstructeursopleider. Deze werkt daarbij samen met bevoegde rijinstructeurs B. Zie ook hoofdstuk 3.4.

Advies 8

Docenten die onderwijs verzorgen bij een erkende rijinstructeursopleider moeten aan vakbekwaamheidseisen voldoen om dit onderwijs te mogen geven. Deze vakbekwaamheidseisen gelden voor het geven van onderwijs tijdens de initiële opleiding en zijn afgestemd op de kennis en vaardigheden die betrekking hebben op vakinhoud, didactiek en pedagogiek (zie Matrix Vakbekwaamheidseisen docenten rijinstructeursopleider, bijlage 8). Het stellen van eisen aan docenten draagt bij aan de kwaliteit van de opleiding. Zie ook hoofdstuk 3.5.

Advies 9

IBKI houdt een openbaar register bij van erkende rijinstructeursopleiders. De in het register opgenomen erkende rijinstructeursopleiders mogen aan derden kenbaar maken dat zij erkend zijn.

Advies 10

De branche en het beroep rijinstructeur B veranderen in de loop van de tijd. Het is daarom van belang dat de ontwikkelde brondocumenten beroepscompetentieprofiel (BCP) rijinstructeur B, kwalificatieprofiel en kerndoelen rijinstructeur B actueel gehouden worden. IBKI ziet hierbij een belangrijke rol weggelegd voor de branche. Die behoort een ontwikkelende (voor BCP) en adviserende rol (voor kwalificatieprofiel en kerndoelen) te krijgen.

3.2.3 Adviezen IBKI voor het examenprogramma rijinstructeur B

Het aanpassen van het examenprogramma maakte geen onderdeel uit van de initiële opdracht van het ministerie. In een later stadium heeft IBKI daarvoor een aanvullende opdracht ontvangen. Deze opdracht zal dit jaar worden uitgewerkt.

De uitwerking van adviesmaatregel 16 heeft consequenties voor het examenprogramma dat IBKI ontwikkelt, onderhoudt en uitvoert. Uitgangspunt voor de inhoud van dit programma is het door het ministerie vast te stellen kwalificatieprofiel rijinstructeur B met de bijbehorende kerndoelen. Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Aan het examen rijinstructeur B is het certificaat voor de motorrijtuigencategorie B verbonden. Dat certificaat wordt afgegeven door IBKI na het met succes afronden van alle examenonderdelen. Dit geeft de rijinstructeur de bevoegdheid om rijbewijsleerlingen op te leiden voor het rijbewijs B. De gegevens van de rijinstructeur worden opgenomen in het door IBKI beheerde register ('Mijn IBKI').
- IBKI past de noodzakelijke brondocumenten, beoordelingscriteria, toetsmatrijzen en itembank zo veel mogelijk in samenwerking met deskundigen uit de branche en andere relevante deskundigen aan.

Tijdens de afsluitende discussiebijeenkomst is ook gesproken over het aanpassen van het examenprogramma. Diverse mondelinge en schriftelijke suggesties zijn gedaan, namelijk:

- Verzwaar het onderdeel verkeersregels uit fase 1a en neem 100 vragen over RWV op;
- Maak van fase 2a en 2b één onderdeel;
- Zorg ervoor dat een kandidaat bij fase 3 niet vooraf weet welke lesopdracht hij* krijgt;
- Kijk kritisch naar de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsitembank;
- Leidt de kandidaat-rijinstructeur niet alleen op voor het geven van rijlessen, maar ook voor het geven van theorielessen. Beide onderdelen behoren tot de kerntaak van de rijinstructeur B en examineer kandidaten dan ook op beide onderdelen.

De suggesties zijn vrijwel allemaal overgenomen in het aangepaste examenprogramma. Grote veranderingen in fase 3, voortkomend uit deze suggesties zijn bij het examenonderdeel Praktijkexamen het geven van een rijles aan een echte rijbewijsleerling én het niet van tevoren weten welk lesonderwerp gegeven moet worden. Dit betekent dat kandidaten na de verplichte opleiding - inclusief de stage - in staat moeten zijn om elke rijles te geven. Hiermee wordt geborgd dat kandidaat-instructeurs tijdens hun stage leren om alle lessen te verzorgen. Nieuw in fase 3 is het geven van een theorieles, want ook dit maakt immers onderdeel uit van het leerplan en de opleiding.

* Omwille van de leesbaarheid van dit rapport is gekozen voor de 'hij'-vorm. Daar waar 'hij' staat, wordt ook 'zij' bedoeld.

Adviezen voor het examenprogramma rijinstructeur B

Advies 11

Deelname aan de examenonderdelen voor rijinstructeur B is uitsluitend mogelijk na inschrijving door een erkende rijinstructeursopleider. Deze verklaart met de inschrijving dat de kandidaat 'examengereed' wordt geacht voor het betreffende examenonderdeel en aan de inschrijvingseisen voor het volgen van de opleiding rijinstructeur B heeft voldaan.

Advies 12

IBKI stelt, op basis van het door het ministerie vastgestelde kwalificatieprofiel rijinstructeur B met de daarbij behorende kerndoelen voor het leerplan rijinstructeur B en de uitgangspunten voor ontwerp en uitvoering van het leerplan voor de rijinstructeur B, aanpassing van het examenprogramma voor, zoals in de matrix hieronder is weergegeven:

Huidige examenonderdelen	Nieuwe examenonderdelen
Fase 1: Bekwaam in verkeersdeelname Examenonderdeel 1.a Theorietoets Theorie van de rijtaak; een computerexamen van 60 meerkeuzevragen. Duur: maximaal 90 minuten.	Aanpassen Fase 1 wordt gesplitst in twee aparte onderdelen: 1.1 theorie van de rijtaak 1.2 theorie van de wet- en regelgeving Twee computerexamens van elk 40 meerkeuzevragen Duur: maximaal 60 minuten per examenonderdeel N.B. kandidaten kunnen deze onderdelen op dezelfde dag of op aparte dagen afleggen.
Fase 1: Bekwaam in verkeersdeelname Examenonderdeel 1.b Praktijkrit eigen rijvaardigheid; de kandidaat rijdt in een personenauto zelfstandig een route. Duur: 75 minuten (60 minuten rijden).	Behouden
Fase 2: Didactische voorwaarden Examenonderdeel 2.a Theorietoets Lesvoorbereiding; een computerexamen van 60 meerkeuzevragen. Duur: maximaal 90 minuten.	Aanpassen Examenonderdeel 2a en 2b samenvoegen tot één examenonderdeel in de vorm van een computerexamen met 60 meerkeuzevragen. Duur: maximaal 90 minuten
Fase 2: Didactische voorwaarden Examenonderdeel 2.b Theorietoets Lesuitvoering en beoordelen; een computerexamen van 60 meerkeuzevragen. Duur: maximaal 90 minuten.	Vervalt
Fase 3: Stage Bij een voldoende resultaat voor de volledige fase 1 en 2 krijgt de kandidaat – na het overleggen van een geldige VOG – een WRM-stagepas met een geldigheid van 12 maanden. Met de stagepas loopt de kandidaat stage bij een rijsschool en rijdt minstens één keer mee bij een CBR-examen (tussentijdse toets of praktijkexamen).	Aanpassen Bij een voldoende resultaat voor de volledige fase 1 en 2 krijgt de kandidaat, na het overleggen van een geldige VOG, een WRM-stagepas met een geldigheid van 12 maanden. Met deze stagepas loopt de kandidaat ten minste 50 klokuren stage onder verantwoordelijkheid van een erkende rijinstructeursopleider.
Fase 3a: Stagebeoordeling Examenonderdeel 3.a Stagebeoordeling; het geven van een rijles. Duur: minimaal 50 minuten, maximaal 80 minuten. Voor de beoordeling wordt het beoordelingsprotocol 'Instructie geven en coachen' gebruikt. Aan de hand van een 4-puntsschaal worden belangrijke onderdelen van het instructie geven en coachen beoordeeld.	Aanpassen De stagebeoordeling wordt gesplitst in twee praktijkexamens: 3.1 het geven van een rijles aan een echte leerling. Na vaststelling aanvangsniveau wordt het lesonderwerp door de examinator IBKI bepaald. Duur: minimaal 50 minuten, maximaal 80 minuten 3.2 het geven van een theorieles aan een groep van minimaal drie leerlingen; onderwerp drie weken voor examendatum bekend. Duur: 50 minuten.

3.2.4 Consequenties voor de wet- en regelgeving van deze adviezen

Bovenstaande adviezen kunnen niet worden doorgevoerd zonder aanpassing van de bestaande wet- en regelgeving.

3.3. Aanpassing theorie-onderricht en introduceren deelcertificaat

Advies Roemer over dit onderwerp

Roemer schrijft in zijn advies over aanpassing theorie-onderricht en deelcertificaat het volgende:

- *Was het vroeger gebruikelijk om theorielessen te volgen bij de rijsschool waar ook de praktijkopleiding werd gedaan of zich voor te bereiden met behulp van een theorieboek, tegenwoordig kan een leerling kiezen uit een rijk aanbod aan opleidingen en leermiddelen. De voorbereiding op het theorie-examen is steeds vaker vooral examengericht. In zelfstudie of in theorieopleidingen ligt een sterke nadruk op examentraining. Hierdoor leren aspirant-bestuurders onvoldoende om regels toe te passen in concrete verkeerssituaties. Gevolg is dat de kennis van de theorie snel vervliegt. Tijdens de praktijklessen blijkt vaak dat leerlingen basale verkeersregels niet kennen en niet op een juiste wijze kunnen toepassen.*
- *In de rijinstructeursopleiding is onvoldoende aandacht voor integratie van theorie en praktijk. Het accent ligt op het instrueren van praktijklessen.*
- *Hoewel voor het geven van theorielessen voor het rijbewijs een WRM-certificaat is vereist, werken veel theoriescholen met niet-gecertificeerde docenten.*
- *Een nationaal leerplan voor de rijbewijs B opleiding vraagt om een instructeursopleiding die opleidt voor alle bekwaamheden die nodig zijn om theorie- en praktijklessen te kunnen geven.*

Opdracht van het ministerie voor IBKI bij adviesmaatregel 16

Introduceer een leerplan voor instructeursopleidingen, inclusief stage- en bijscholingsvereisten. Het leerplan rijinstructeur betreft de initiële opleiding ten behoeve van de WRM-pas (praktijk en theorie) en de praktische en theoretische bijscholing.

1. *Te verkennen in hoeverre de huidige regelgeving voor het doceren van theorie-onderricht (gericht op leerlingen die rijbewijs B willen behalen) aanpassing behoeft gezien de ontwikkelingen in de markt op het gebied van theorie-onderricht. Hierin wordt meegenomen of het wenselijk en uitvoerbaar is om een deelcertificaat te introduceren in de WRM 1993 voor het geven van uitsluitend theorieles aan leerlingen die het rijbewijs B willen behalen.*
2. *In de voorstellen aan te geven welke onderdelen binnen de bestaande wet- en regelgeving kunnen worden ingevoerd en welke niet.*

3.3.1 Uitwerking deelproject 16.3

Hoe is het advies over theorie-onderricht en deelcertificaat tot stand gekomen?

IBKI heeft deze opdracht uitgewerkt in het deelproject 16.3. In de hierbij behorende notitie staat wat de wet- en regelgeving zegt over het theorie-onderricht, hoe de theorie-opleiding nu plaatsvindt en wat diverse relevante notities zeggen over die uitvoering van het theorie-onderricht. We vatten de belangrijkste punten uit die notities hieronder samen.

- De theorie-opleiding en -examen moet parallel lopen met de praktijkopleiding.
- Voor een effectieve en efficiënte rijopleiding is integratie van rij- en theorieles van groot belang.
- Naast het geven van de rijlessen behoort het geven van theorielessen tot het taakgebied van de rijinstructeur B; deze dient voor beide onderdelen opgeleid en geëxamineerd te worden.

In de (beleids-)notities is geen informatie gevonden die betrekking heeft op het invoeren van een deelcertificaat voor het geven van theorie-onderricht voor het rijbewijs B.

Theorie-onderricht en deelcertificaat zijn ook aan de orde geweest in diverse gesprekken met deskundigen uit de branche. Daarbij kwam steeds de vraag aan de orde of de rijinstructeur B zowel de praktijk- als theorielessen dient te (kunnen) verzorgen. Er bleek bij de deelnemers veel overeenstemming te bestaan.

Hier volgt een overzicht van opmerkingen van deelnemers over deze onderwerpen:

- De kwaliteit van de rijinstructeur B neemt toe als deze zowel praktijk- als theorielessen geeft.
- Het geven van theorieles wordt gemist na de aanpassing van de WRM in 2009; die moet terug in de opleiding en het examen.
- Als de rijinstructeur B ook theorieles geeft, ontwikkelt hij zich als professional.

- Theorieles verzorgen betekent, dat een instructeur zich in de theorie moet verdiepen, waardoor ook een betere 'vertaling' naar de praktijkles kan worden gemaakt.
- Jongere rijbewijsleerlingen zullen door de integratie van theorie en praktijk beter voorbereide bestuurders worden.
- Voor de huidige groep instructeurs moet in de overgangsfase een bijscholing komen, want we willen immers meer kwaliteit, dus moeten ook zij zich ontwikkelen.

Notitie, gesprekken en discussiebijeenkomst hebben geleid tot de eensluidende conclusie dat de rijinstructeur B zowel praktijk- als theorielessen dient te kunnen geven. Dat is voor IBKI ook de reden geweest om dit in het beroepscompetentieprofiel, het kwalificatieprofiel rijinstructeur B en als kerndoel 6 op te nemen. Deze opvatting sluit ook aan bij het uitgangspunt dat RHDHV heeft beschreven in de notitie *Uitgangspunten voor het leerplan voor de rijopleiding B*:

"..... het opleidingsprogramma, de aan te leren kennis, vaardigheden en attitudes, zowel theorie als vanzelfsprekend praktijk, is gebouwd rondom concrete en complete rijtaken (zoals wegrijden, afslaan, invoegen). Onderliggende theoretische kennis (zoals regels) wordt in de context aangeleerd. In de voorgestelde modulaire, gefaseerde rijopleiding stellen we voor dat de voor praktijklessen benodigde kennis just-in-time en in kleine eenheden wordt aangeboden en geleerd. Integratie en tijdige aanbieding zorgt ervoor dat de leerling steeds beschikt over de noodzakelijke kennis waardoor het aanleren van rijtaken effectief en efficiënt verloopt (integratie van theorielessen en praktijklessen)".

3.3.2 Adviezen van IBKI

Op basis van deskresearch, de discussiebijeenkomst met de vertegenwoordigers van de branche, de schriftelijke reacties en de notitie *'Uitgangspunten voor het leerplan voor de rijopleiding B'* van RHDHV zijn de volgende adviezen opgesteld.

Advies 13

Het is niet wenselijk dat een deelcertificaat voor het geven van theorieles wordt ingevoerd, omdat de kerntaak van een rijinstructeur B het verzorgen van rijonderricht is. Rijonderricht is, zoals de WRM beschrijft, gericht op het bijbrengen, behouden of verbeteren van de rijvaardigheid of geschiktheid om aan het verkeer deel te nemen als bestuurder van een motorvoertuig, waarvoor een rijbewijs is vereist. Hiervoor zijn zowel praktijk- als theorielessen nodig, die moeten worden voorbereid, uitgevoerd en geëvalueerd door de rijinstructeur B.

Advies 14

In het leerplan voor de initiële opleiding van de rijinstructeur B wordt opgenomen, dat de rijinstructeur B zowel voor het geven van theorie- als rijlessen moet worden opgeleid. Dit sluit aan op de notitie *'Uitgangspunten voor het leerplan voor de rijopleiding B'* van RHDHV en de daarop gebaseerde kerndoelen voor het nationaal leerplan rijopleiding B. Door beide vormen van rijonderricht te verzorgen, wordt het mogelijk de kennis van de theorie te integreren in de praktijklessen. Dat zorgt ervoor dat de rijbewijsleerling B steeds beschikt over de noodzakelijke kennis waardoor het aanleren van verkeerstakingen effectief en efficiënt verloopt.

Een grotere theoriekennis zorgt er tevens voor dat een instructeur beter met de rijbewijsleerlingen leert communiceren (vragen stellen, gesprekken voeren, meer interactie e.d.). Hierdoor kunnen eveneens de hogere-orde vaardigheden beter worden aangeleerd.

3.3.3 Consequenties voor de wet- en regelgeving van deze adviezen

Advies 13 heeft geen consequenties voor de huidige wet- en regelgeving. Advies 14 kan niet worden doorgevoerd zonder aanpassing van wet- en regelgeving.

3.4. Stage voor de kandidaat rijinstructeur B

Advies Roemer over dit onderwerp

Roemer schrijft in zijn advies over de stage het volgende:

Het is relatief makkelijk om als rijinstructeur aan de slag te gaan. Daarvoor is een WRM-certificaat nodig en moet een examentrajec bij het IBKI worden doorlopen. In het algemeen volstaat een opleiding van ongeveer een half jaar bij een van de private opleidingsinstituten inclusief stageperiode bij een rijnschool. Over het algemeen betalen aankomend rijinstructeurs voor een stageplek. De kwaliteit van uitgevoerde stages is moeilijk meetbaar. Er zijn signalen van stagefraude. Een stageportfolio ontbreekt en er worden geen eisen aan de afzonderlijke stagelessen gesteld. Er bestaat geen goed inzicht in de inhoud van de stageperiode. Een goede regeling voor stageleerbedrijven ontbreekt. Het advies is dan om te werken met een uniform nationaal leerplan voor rijinstructeurs, waarin eisen aan de leerinhoud, leermethoden en stage worden gesteld. Laat IBKI de praktijkstage aanpassen zodat alleen bij gecertificeerde stageleerbedrijven stage kan worden gelopen en ontwikkel daartoe een systematiek om rijnscholen als stageleerbedrijf door het IBKI te certificeren. Laat het IBKI een systeem van stageportfolio introduceren dat onderdeel wordt van het examen.

Opdracht van het ministerie voor IBKI bij adviesmaatregel 16

1. *Introduceer een leerplan voor instructeursopleidingen, inclusief stage- en bijscholingsvereisten. Het leerplan rijinstructeur betreft de initiële opleiding ten behoeve van de WRM-pas (praktijk en theorie) en de praktische en theoretische bijscholing. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om een andere invulling van de stageperiode waarbij een stageportfolio wordt gehanteerd of een andere frequentie van de bijscholing, die intensiever wordt, of een verplichting een bepaalde theoretische bijscholing te volgen. Ook is er aandacht voor de kwaliteit van de mentor van de rijinstructeur.*
2. *In de voorstellen aan te geven welke onderdelen binnen de bestaande wet- en regelgeving kunnen worden ingevoerd en welke niet.*

3.4.1 Uitwerking deelproject 16.4

Hoe is het advies over de stage voor de kandidaat-rijinstructeur tot stand gekomen?

IBKI heeft deze opdracht uitgewerkt in deelproject 16.4. In de bijbehorende notitie staat hoe de wet- en regelgeving over de stage luidt, zowel wat betreft de opleiding als het examen, welke rol IBKI heeft bij de stage, welke nadelen aan de huidige stage zijn verbonden en welke aanbevelingen worden beschreven in relevante notities en (beleids-)documenten om de stage te verbeteren.

Een stageperiode wordt op dit moment verplicht bij een rijnschool uitgevoerd, onder begeleiding van een gecertificeerde stagementor. De stagiair geeft zelf minimaal vijftiendertig klokuren volledige praktische rijlessen aan een rijbewijisleerling die wordt opgeleid voor het praktijkexamen in de motorrijtuigecategorie B. De stage bestaat verder uit minimaal vijf klokuren meerijden met de rijlessen van de gecertificeerde stagementor, waaronder éénmaal meerijden met een tussentijdse toets of een praktijkexamen van een leerling van de stagementor bij het CBR.

IBKI ziet toe op de uitvoering van de stage. De stage wordt afgesloten met een beoordeling door IBKI van een les door de kandidaat-instructeur IBKI voert de volgende werkzaamheden uit:

- Faciliteren van de organisatie van de stage vanaf de aanmelding tot het afgeven van de stagepas;
- Het vaststellen van de leerdoelen van de theoretische bijscholing van de stagementor en het certificeren van stagementoren;
- Het checken van het stageportfolio op volledigheid en het vaststellen van de stagebeoordeling;
- Het ongeldig verklaren van het certificaat (stagepas) indien de stage met een onvoldoende is beoordeeld.

In verschillende (beleids-)notities worden kritische noten gekraakt over de huidige stage en stagebeoordeling. De belangrijkste zetten we hier op een rijtje:

- De huidige stagepraktijk is fraudegevoelig. Ondanks de steekproefsgewijze controle door IBKI wordt algemeen aangenomen dat tijdens de stageperiode wordt gefraudeerd. IBKI tekent hier echter bij aan dat er niet of nauwelijks concrete aanwijzingen, laat staan harde bewijzen zijn, waardoor het aannemelijk is dat de omvang van de fraude beperkt is.

- Er is wel een stageportfolio, maar er worden geen eisen aan de afzonderlijke stagelessen gesteld.
- Kandidaat-rijinstructeurs moeten over het algemeen betalen voor een stageplaats.
- Een goede regeling voor gecertificeerde stageleerbedrijven ontbreekt.
- De stageperiode is (veel) te kort, zeker in vergelijking met andere landen.
- Bij het examen fase 3 wordt alleen een rijles met rijbewijsleerling gedaan, er hoeft helaas geen theorieles meer gegeven te worden.
- Rijschoolhouders willen geen stagiaires aannemen, omdat zij van mening zijn met een onervaren instructeur-in-opleiding een te grote risico nemen. Ook zitten rijbewijsleerlingen vaak niet te wachten om les te krijgen van een stagiair.

Verschillende brancheorganisaties hebben aanbevelingen gedaan om de stage te verbeteren. Deze hadden veelal betrekking op het verhogen van het aantal stage-uren (zowel passief als actief), verbetering van de kwaliteit van de stagementor en het inzetten van technische hulpmiddelen. Deze aanbevelingen waren helaas niet of nauwelijks geconcretiseerd. Veelal horen en lezen we wel wat er moet gebeuren, maar niet hoe dat zou kunnen worden ingevuld.

We hebben ook het onderwerp stage in een discussiebijeenkomst met vertegenwoordigers van de branche en deskundigen op het gebied van stage uitvoerig besproken. De belangrijkste aanbevelingen van deelnemers zijn hieronder samengevat:

- Het huidige aantal uren stage is volgens velen ontoereikend ter voorbereiding op het beroep van rijinstructeur B. Over wat het dan wel moet zijn, lopen de meningen uiteen. Verschillende aantallen zijn genoemd: 40, 60, 100, 200, zelfs 400;
- De wetgever moet het aantal uren (actief en passief) voorschrijven, evenals de eisen die gelden voor vorm en inhoud van de stage;
- Meerijden met een rijinstructeur moet vroeg in de opleiding worden ingepast, daar is veel van te leren;
- Twee uur per dag rijles geven, is het maximum voor een stagiair;
- De stage voor de rijinstructeur staat nu los van de opleiding, dat moet veranderen;
- De instructeursopleider moet zeggenschap krijgen over vorm en inhoud van de stage;
- De kwaliteit van de huidige stagementoren is niet toereikend; er moet meer tijd worden besteed aan begeleiding en coaching;
- Aan de vorm en inhoud van een (digitaal) stageportfolio moeten duidelijke eisen worden gesteld;
- Digitale hulpmiddelen zijn onmisbaar bij het monitoren van de uitvoering van de stage.

3.4.2 Adviezen van IBKI: stage voor de kandidaat rijinstructeur B

Op basis van deskresearch, gesprekken met vertegenwoordigers van de branche, de discussiebijeenkomst en de schriftelijke reacties heeft IBKI de volgende adviezen opgesteld.

Advies 15

De stage is een verplichte leeractiviteit in het leerplan rijinstructeur B en vindt plaats onder verantwoordelijkheid van een erkende rijinstructeursopleider, die de vorm en inhoud van de stage bepaalt. Bij de voorbereiding en uitvoering van de stage wordt samengewerkt met rijinstructeurs met ten minste het certificaat voor de motorrijtuigencategorie B. Tijdens de stage houdt de rijinstructeur-in-opleiding herkenbaar de resultaten van de door hem gegeven rijlessen aan de rijbewijsleerling bij in het LVS. De kandidaat-instructeur bouwt op deze wijze een stageportfolio op waarmee op enig moment kan worden aangetoond dat hij of zij 'examengereed' is.

Advies 16

De duur van de verplichte stage is ten minste 50 klokuren, die door de erkende rijinstructeursopleider naar behoefte van de rijinstructeur-in-opleiding verdeeld kunnen worden over praktijk- en theorielessen. 50 klokuren is het minimale aantal uren om de praktijk- en theorielessen voor te bereiden, uit te voeren en te evalueren. Daarnaast geeft het de erkende rijinstructeursopleider de mogelijkheid om maatwerk te leveren voor de kandidaat-rijinstructeurs.

Advies 17

Tijdens de stagebeoordeling stelt de kandidaat-rijinstructeur het feitelijke aanvangsniveau van de rijbewijsleerling B vast. De kandidaat-rijinstructeur maakt hierbij in ieder geval gebruik van de inhoud van het LVS. Op basis van deze informatie en het feitelijke aanvangsniveau van de rijbewijsleerling B bepaalt de examinerator van IBKI welk lesonderwerp centraal moet staan tijdens het vervolg van de stagebeoordeling.

Deze adviezen betekenen dat IBKI ogenschijnlijk minder regels aan de stage stelt dan voorheen. Met invoering van bovengenoemde adviezen bouwen we naar onze overtuiging voldoende waarborgen in waardoor de kwaliteit van de stage in de toekomst hoger ligt dan thans het geval is én frauderen niet loont.

3.4.3 Consequenties voor de wet- en regelgeving bij deze adviezen

Bovenstaande adviezen kunnen niet worden doorgevoerd zonder aanpassing van de bestaande wet- en regelgeving.

3.5. Eisen aan docenten rijinstructeursopleidingen

Advies Roemer over dit onderwerp

Roemer schrijft in zijn advies over eisen voor docenten het volgende:

Er gelden nu geen eisen voor de docenten van de opleidingen voor rijinstructeurs B. Daardoor kan niet worden gewaarborgd of alle docenten over de vereiste inhoudelijke en didactische bekwaamheden beschikken. Bijgevolg schiet de opleidingskwaliteit soms tekort. Oplossing: stel eisen aan de docenten van de instructeursopleidingen. De Curriculumcommissie Autorijonderwijs (CCA) moet ook, in afstemming met het IBKI, eisen stellen aan de docenten die lesgeven aan de instructeursopleidingen, waaronder de eis dat docenten WRM-bevoegd moeten zijn voor zover dat passend is gegeven het vak dat ze doceren. De CCA stelt de toegangseisen, de leerinhoud en de leermethoden voor de docenten vast, die lesgeven aan een van de private instructeursopleidingen. De CCA doet dat in nauwe afstemming met het IBKI, waarbij het IBKI via verplichte certificering toezicht houdt.

Opdracht van het ministerie voor IBKI bij adviesmaatregel 17

Deze opdracht komt zowel aan de orde bij adviesmaatregel 16 om een leerplan voor de rijinstructeur te ontwikkelen als bij adviesmaatregel 17. De opdracht luidt.

1. *Stel eisen aan de docenten van instructeursopleidingen.*
2. *In de voorstellen aan te geven welke onderdelen binnen de bestaande wet- en regelgeving kunnen worden ingevoerd en welke niet.*

3.5.1 Uitwerking deelproject 17.1

Hoe is het advies over de eisen aan docenten rijinstructeursopleidingen tot stand gekomen?

Er worden op dit moment geen wettelijke eisen gesteld aan docenten van rijinstructeursopleidingen (de initiële opleiding). Wel is wettelijk bepaald – maar niet voor iedereen duidelijk – dat een docent die lesgeeft in het kader van bijvoorbeeld het examen fase 1b – de rijproef – zich bezighoudt met het geven van rijonderricht. Derhalve moet die docent in het bezit zijn van het relevante WRM-certificaat. Dit geldt ook voor docenten die lesgeven in vakken als het RVV en de Wegenverkeerswet.

Opvallend is dat in de wet- en regelgeving (nota van toelichting) wel, zij het beperkte, eisen worden gesteld aan degenen die theoretische bijscholing geven. Zij moeten namelijk in het bezit zijn van een geldig WRM-certificaat en ten minste drie jaar ervaring hebben als rijinstructeur. Ook de Alliantie Samen Sterk wijst in haar rapport op het belang van professionele docenten, getuige het volgende citaat: *“Verder willen we dat er eisen gesteld worden aan de opleidingsinstituten en docenten die zich willen toeleggen op de (bij)scholing van rijinstructeurs. Daarbij dient niet uit het oog verloren te worden, dat docenten die betrokken zijn bij de opleiding en bijscholing van rijinstructeurs de beroepspraktijk kennen. Dat is vaak wel aan de orde, maar de didactische vaardigheden van WRM-docenten zijn niet altijd op het benodigde niveau. Hij moet in staat zijn om de soms complexe of uitdagende groepsdynamiek te managen”.*

Wij hebben aan twaalf grote rijinstructeursopleiders schriftelijk gevraagd welke eisen zij stellen aan hun docenten. Over het algemeen kwamen de gestelde eisen van de opleiders overeen. Samengevat zijn hun eisen:

- Kennis van verkeerswetgeving en onderwijskunde.
- Ruime ervaring in het geven van rijopleidingen en bijscholingen.
- WRM-bevoegdheid voor minimaal categorie B (van 3 tot 10 jaar wordt genoemd).
- Leergierig en flexibel in de uitvoering van de werkzaamheden.
- Didactische vaardigheden en passie voor theoretisch en praktisch lesgeven.
- Ervaring als stagementor.
- Sociale vaardigheden: communiceren, coaching en begeleiding.
- Mbo-niveau 4 of hoger (soms wordt hbo genoemd).

Naast bovengenoemde eisen laten sommige opleiders de kandidaat-docent een theorie- en praktijkles geven om te zien wat ze echt in hun mars hebben. Ruime ervaring als rijinstructeur is een belangrijke eis, omdat een groot deel van de genoemde docenteisen ook tijdens hun opleiding tot rijinstructeur aan de orde zijn geweest.

Eén opleider geeft aan dat de docenten een externe opleiding volgen om hun didactische vaardigheden te vergroten.

De van de opleiders ontvangen antwoorden boden IBKI aanknopingspunten om een uitgebreide set van vakbekwaamheidseisen voor docenten van rijinstructeursopleidingen op te stellen. Daarbij is eveneens gebruik gemaakt van de uitgebreid geformuleerde eisen die de overheid en de MBO Raad hanteren (*besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel*) en de eisen die zijn opgenomen in de notitie van RHDHV en Cito 'Naar een meer effectieve initiële rijopleiding'.

Opleiders beoordelen hun docenten op hun bekwaamheid om les te geven. Een bevoegdheid voor deze groep docenten bestaat echter niet. Bevoegd betekent dat de docent na een opleiding een certificaat heeft behaald om les te geven.

Ook dit onderwerp is tijdens een discussiebijeenkomst met vertegenwoordigers van brancheorganisaties besproken. De discussie en de input van de deelnemers is als volgt samen te vatten:

- Het is zeker van belang om vakbekwaamheidseisen te stellen aan docenten van rijinstructeursopleidingen;
- Hogere eisen betekent meestal een kostenverhoging, maar dat is in het belang van professionalisering en kwaliteit van de branche acceptabel;
- We moeten de expertise uit andere vakgebieden (bijvoorbeeld onderwijskunde, verkeerskunde, psychologie) blijven benutten in de initiële opleiding en in de theoretische bijscholing;
- Een op docenten van rijinstructeursopleidingen toegesneden bijscholing is wenselijk.

3.5.2 Adviezen van IBKI: eisen aan docenten rijinstructeursopleidingen

Op basis van deskresearch, de discussiebijeenkomst met de vertegenwoordigers van de branche en de schriftelijke reacties zijn de volgende adviezen opgesteld.

Advies 18

Docenten die onderwijs verzorgen dat direct gerelateerd is aan rijonderricht, moeten in het bezit zijn van een geldig WRM-certificaat en moeten dientengevolge een geldige VOG kunnen overleggen bij de aanvraag voor de verkrijging van een nieuw WRM-certificaat.

Advies 19

Docenten die onderwijs verzorgen dat niet direct gerelateerd is aan rijonderricht, hebben geen WRM-certificaat nodig, maar wel een geldige VOG.

Advies 20

In het belang van de professionalisering van de docenten en de kwaliteit van de initiële opleiding voor rijinstructeur B stelt IBKI namens het ministerie eisen aan de vakbekwaamheid van de docenten. Het gaat daarbij om eisen die betrekking hebben op de vakinhoud, de kennis en kunde van de vakdidactiek en de kennis en kunde van de pedagogiek (zie de matrix met vakbekwaamheidseisen voor docenten in bijlage 8).

Advies 21

De erkende rijinstructeursopleider ziet erop toe dat zijn docenten aan de vakbekwaamheidseisen voldoen. Als leidraad maakt de erkende rijinstructeursopleider daarbij gebruik van genoemde matrix met vakbekwaamheidseisen.

Advies 22

De erkende rijinstructeursopleider behoort aan te tonen dat zijn docenten voldoen aan de vakbekwaamheidseisen en te laten zien hoe die zijn 'vertaald' naar het leerplan met de leerinhouden, leermethoden en activiteiten in de begeleiding en coaching.

3.5.3 Consequenties voor de wet- en regelgeving bij deze adviezen

Bovenstaande adviezen kunnen niet worden doorgevoerd zonder aanpassing van de bestaande wet- en regelgeving.

3.6 Doorontwikkelen van het instructeursregister

Advies Roemer over dit onderwerp

Roemer schrijft in zijn advies over het doorontwikkelen van het instructeursregister het volgende:

Het huidige WRM-bestand dient zich door te ontwikkelen tot een volwaardig register voor rijinstructeurs. Indien daar aanleiding toe is, moet het voor het IBKI mogelijk zijn nader onderzoek te doen naar de vaardigheden van een rijinstructeur waarbij de rijinstructeur verplicht is daaraan mee te werken. Bij slecht presterende rijinstructeurs/theoriedocenten (die ook WRM-gecertificeerd moeten zijn) moet kunnen worden ingegrepen (bijvoorbeeld verplichte aanvullende bijscholing) en bij structurele tekortkomingen moet het mogelijk zijn rijinstructeurs uit het register te verwijderen, waardoor ze hun beroep niet meer kunnen uitoefenen. Het IBKI geeft vorm aan het nieuwe register voor rijinstructeurs en krijgt daarbij bevoegdheden om de WRM-bevoegdheid in te trekken indien daar aanleiding voor is. Onderzoek wat de mogelijkheden zijn om, net als bij beroepschauffeurs (tachograaf), een digitale instructeurspas te introduceren waarmee alle praktijklessen kunnen worden vastgelegd. Dat maakt controle door de politie gemakkelijker. Onderzoek wat geleerd kan worden van 'best practice' landen met een register voor rijinstructeurs, kwaliteitscontrole en toezicht (zoals Noorwegen en Duitsland). Wellicht kan geleerd worden van andere beroepsgroepen die tuchtrecht kennen over de wijze waarop met klachten jegens instructeurs omgegaan kan worden.

Oprichting van het ministerie voor IBKI bij adviesmaatregel 18

Het bestaande WRM-register omvat basale gegevens van alle rijinstructeurs die een WRM-bevoegdheid hebben. Via de zogenaamde 'bevoegdheidschecker' kan iedereen dit bestand raadplegen om na te gaan of iemand WRM-bevoegd is. Meer informatie geeft dit bestand niet. De opdracht luidt:

1. *Verken of het bestaande WRM-register, dat basale gegevens bevat van alle rijinstructeurs die een WRM-certificaat hebben, verder ontwikkeld kan worden tot een rijinstructeursregister.*
2. *Geef in de voorstellen aan welke onderdelen binnen de bestaande wet- en regelgeving kunnen worden ingevoerd en welke niet.*

3.6.1 Uitwerking deelproject 18.3

Hoe is het advies over het doorontwikkelen van het instructeursregister tot stand gekomen?

IBKI heeft deze opdracht uitgewerkt in het deelproject 18.3. Daarin is opgenomen wat de wet- en regelgeving zegt over het instructeursregister, de rol van IBKI bij het instructeursregister en wat diverse relevante notities en (beleids-)documenten schrijven over een dergelijk register. Dit levert samengevat de volgende informatie op:

IBKI beheert, op basis van de huidige wet, een register met gegevens van alle rijinstructeurs die een WRM-bevoegdheid hebben. In het IBKI-bestand wordt niet bijgehouden of een rijinstructeur ook daadwerkelijk als instructeur actief is. Er bestaan geen inschrijvingsvoorwaarden om toegelaten te worden tot het register. Inschrijving vindt automatisch plaats op het moment dat een aankomend rijinstructeur zich aanmeldt voor de examens. De volgende gegevens worden door IBKI op dit moment in het register per rijinstructeur bijgehouden:

- NAW-gegevens;
- Geboorteplaats en geboortedatum;
- Diverse kwalificaties;
- Geldigheid WRM-bevoegdheid;
- Datum WRM-bevoegdheid behaald en verlopen;
- WRM-categorieën van de bevoegdheid;
- De geldigheid van de VOG;
- Afgelegde examens met resultaten;
- Gevolgde theoretische bijscholing;
- Resultaten WRM-praktijkbegeleiding;
- Toestemming pasfoto op certificaat.

Voor deze gegevens geldt dat slechts enkele hiervan openbaar zijn, namelijk de achternaam van een rijinstructeur, of deze een geldige WRM-bevoegdheid heeft, hoe lang de bevoegdheid geldig is en voor welke

categorieën. Via de zogenaamde bevoegdheidschecker kan iedereen het IBKI-bestand raadplegen. Alleen als de rijinstructeur bevoegd is, worden de openbare gegevens getoond.

In het rapport *Kwaliteitsimpuls rij scholen* (RHDHV) wordt verslag gedaan van een onderzoek dat is uitgevoerd naar de manier waarop een rij scholenregister een kwaliteitsimpuls zou kunnen geven aan de rijopleiding in Nederland. Het gaat dan om een register met duidelijke, betrouwbare én controleerbare eisen aan rij scholen en rijinstructeurs. Ongeveer de helft van de Europese landen heeft beroepsregisters en kwaliteitssystemen voor de rijopleiding, zowel op het niveau van de individuele rijinstructeur – het betreft dan met name de pedagogisch-didactische kwaliteit – als op het niveau van de rij school. Het gaat daarbij echter om gecombineerde registers van rij scholen en rijinstructeurs en niet, zoals in de opdracht voor IBKI, om het doorontwikkelen van het instructeursregister.

In de afgelopen jaren zijn in ons land diverse initiatieven geweest om meer gegevens openbaar te maken met betrekking tot de kwaliteit van rij scholen en rijinstructeurs. Te noemen zijn de initiatieven vanuit TeamAlert met de rij scholenvergelijkingswebsite Rij schoolkiezer en de pogingen van het CBR om eisen te stellen aan de bedrijfsvoering van rij scholen. Hiertoe behoorde ook het recente voornemen om consequenties te verbinden aan de slagingspercentages van rij scholen, waarmee feitelijk uitvoering zou kunnen worden gegeven aan adviesmaatregel 11 van Emile Roemer. Dit heeft geleid tot een plan dat bekend is geworden als 'de prestatieladder'. Op basis van een uitvoeringstoets heeft het CBR geconcludeerd dat zo'n prestatieladder wel uitvoerbaar, maar om verschillende redenen niet wenselijk is.

Uit onze deskresearch is verder naar voren gekomen dat er geen duidelijkheid bestaat wat precies met het register wordt bedoeld. In de wet- en regelgeving en verschillende (beleids-)notities worden verschillende benamingen gebruikt: register, rij scholenregister, instructeursregister, beroepsregister en kwaliteitsregister. Deze hebben alle een verschillende vorm en uitvoering.

We hebben dit onderwerp aan de hand van stellingen met vertegenwoordigers uit de branche besproken. Belangrijke opmerkingen waren:

- Zonder een betrouwbaar en valide slagingspercentage van rijinstructeurs heeft een uitgebreid openbaar instructeursregister geen waarde;
- Het is moeilijk objectief aantoonbaar te maken of een slagingspercentage werkelijk iets zegt over de kwaliteit van de rijinstructeur;
- Met het openbaar maken van gegevens van rijinstructeurs moeten we heel voorzichtig zijn, zeker als het niet-objectieve gegevens zijn, want dan is de rijinstructeur daar op aanspreekbaar als je wilt weten welke informatie iets zegt over de kwaliteit van de rijinstructeur dan zul je eerst behoorlijk onderzoek moeten doen;
- Met openbare en objectiveerbare gegevens van de rijinstructeur en een betere voorlichting naar de consument zal de rij school/rijinstructeur gemotiveerd worden het beter te doen en zich daardoor te onderscheiden van anderen.

Op basis van de uitwerking van deelproject 18.3, de discussiebijeenkomst met de vertegenwoordigers van de branche, het verslag en de schriftelijke reacties en de bespreking in de interne stuurgroep zijn de onderstaande adviezen tot stand gekomen.

3.6.2 Adviezen van IBKI: doorontwikkeling instructeursregister

Advies 23

IBKI adviseert om vooralsnog geen uitbreiding te doen aan het huidige IBKI-register. Daarvoor ontbreekt het op dit moment aan relevante en objectiveerbare gegevens die inzicht geven in de kwaliteit van de rijinstructeur B. Dit laatste geldt eveneens voor de niet openbare gegevens uit het register van IBKI.

Advies 24

Zoek aansluiting bij het te ontwikkelen LVS en onderzoek de mogelijkheden of dit relevante en objectiveerbare gegevens kan opleveren die inzicht geven in de kwaliteit van de rijinstructeur B. Te denken valt aan gegevens over het slagingspercentage en over het aantal afgebroken rijexamens die naar een individuele rijinstructeur te herleiden zijn. Vervolgens moet bekeken worden of deze gegevens in een door te ontwikkelen rijinstructeursregister opgenomen en openbaar gemaakt kunnen worden.

Advies 25

Onderzoek of er mogelijkheden zijn om de Rijschoolkiezer van TeamAlert, die in 2016 werd stopgezet, opnieuw, aangepast, te introduceren.

3.6.2 Consequenties voor de wet- en regelgeving bij deze adviezen

In eerste instantie kunnen bovenstaande adviezen worden doorgevoerd zonder aanpassing van de huidige wet- en regelgeving.

3.7 Praktische en theoretische bijscholing

Advies Roemer over dit onderwerp

Roemer schrijft in zijn advies over de praktische en theoretische bijscholing het volgende:

Om het WRM-certificaat te behouden, moet een rijinstructeur elke vijf jaar theoretische bijscholing volgen. Daarnaast wordt zijn of haar instructievaardigheid beoordeeld tijdens een praktijkbegeleiding. Het IBKI houdt de registratie van de bijscholingsverplichtingen bij. Een onderdeel van de bijscholingsverplichting is het indienen van een VOG die op de datum van de verlenging van de WRM-pas niet ouder is dan zes maanden.*

Praktijkbegeleiding: conform de WRM moet een rijinstructeur elke vijf jaar één praktijkbegeleiding doen met voldoende resultaat. Het begeleidingsprotocol is hetzelfde als het beoordelingsprotocol 'Instructie geven en coachen' van de stagebeoordeling van het WRM-examentraject. Bij een onvoldoende resultaat heeft een rijinstructeur twee herkansingsmogelijkheden.

Theoretische bijscholing: in de WRM is vastgelegd dat een rijinstructeur om de geldigheid van zijn WRM-bevoegdheidspas te behouden zes dagdelen theoriebijscholing moet volgen (1 dagdeel = 3 klokuren). Eén bijscholing moet over wet- en regelgeving gaan. Verder mag iemand vrij kiezen uit een lijst met cursusonderwerpen, die elk jaar door IBKI wordt aangevuld. Dezelfde cursus twee of meer keer volgen in de geldigheidsperiode van het certificaat is niet toegestaan. De instructeur mag zelf kiezen wanneer hij de theoretische bijscholingen volgt; er is geen verplichting om jaarlijks iets aan bijscholing te doen.

Roemer vat hiermee de huidige verplichtingen voor een rijinstructeur adequaat samen. Hij stelt in zijn adviesrapport vervolgens meermalen het niveau van de bijscholing van de rijinstructeur aan de orde. Hoewel hij het nergens expliciet schrijft, kan in algemene zin worden geconcludeerd dat Roemer de kwaliteit en het niveau van de bijscholing te laag vindt. Dit blijkt onder meer uit opmerkingen als:

- Er zijn slechts beperkte bijscholingsvereisten (elke vijf jaar zes dagdelen theoriebijscholing volgen en één praktijkbeoordeling doen met voldoende resultaat);
- De eisen van de bijscholing van rijinstructeurs zijn lager dan die voor beroepschauffeurs in het kader van Code 95.

Roemer doet enkele suggesties ter verbetering van de kwaliteit van de rijinstructeur. Samengevat luiden die suggesties:

- Introduceer een nationaal leerplan voor instructeurs- opleidingen, inclusief stage- en bijscholingsvereisten (adviesmaatregel 16);
- Verzwaar de bijscholing voor rijinstructeurs en pas daartoe de wetgeving aan;
- Breidt de bijscholing uit met een jaarlijkse verplichting met een minimumaantal te behalen punten voor vastgestelde thema's;
- Regel bevoegdheden, zodat effectief kan worden opgetreden tegen slecht functionerende rijinstructeurs (theorie en praktijk);
- Geef IBKI de bevoegdheid om de WRM-certificering actief op te kunnen schorten en uiteindelijk in te kunnen trekken indien daar aanleiding toe is. Dat geldt ook ten aanzien van rijinstructeurs die bij herhaling zakken voor de vijfjaarlijkse praktijktoets en tot het oneindige de hertoets kunnen blijven doen en ondertussen door blijven werken als rijinstructeur (onderdeel van adviesmaatregel 18).

* praktijkbegeleiding is in dit rapport synoniem voor praktische bijscholing.

Opdracht van het ministerie voor IBKI bij adviesmaatregel 16

Introduceer een leerplan voor instructeursopleidingen, inclusief stage- en bijscholingsvereisten. Het leerplan rijinstructeur betreft de initiële opleiding ten behoeve van de WRM-pas (praktijk en theorie) en de praktische en theoretische bijscholing. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om een andere invulling van de stageperiode waarbij een stageportfolio wordt gehanteerd of een andere frequentie van de bijscholing, die intensiever wordt, of een verplichting een bepaalde theoretische bijscholing te volgen. Ook is er aandacht voor de kwaliteit van de mentor van de rijinstructeur.

- *Opdracht om een leerplan voor de rijinstructeur te ontwerpen voor de initiële opleiding (praktijk en theorie) en de praktische en theoretische bijscholing. De resultaten van het nog lopende onderzoek van*

- RHDHV naar 'Hogere-orde vaardigheden in het verkeer' dienen in het leerplan zo veel mogelijk te worden betrokken.*
- *Tevens maakt de verkenning van een verplichte toets ter afsluiting van de theoretische bijscholing onderdeel uit van deze opdracht.*
 - *Te verkennen of het toevoegen van een theoretisch bijscholingsonderwerp over integriteit en gedrag aan de huidige lijst van theoretische bijscholingsonderwerpen meerwaarde biedt om misdragingen tijdens de rijles of het rijexamen te voorkómen.*
 - *Daarbij aan te geven welke onderdelen binnen de bestaande wet- en regelgeving kunnen worden ingevoerd en welke niet.*

3.7.1 Uitwerking deelproject 16.2

Hoe is het advies over de praktische en theoretische bijscholing tot stand gekomen?

IBKI heeft deze opdracht uitgewerkt in deelproject 16.2. Daarbij is onder andere beschreven wat de huidige wet- en regelgeving zegt over de praktische en theoretische bijscholing, hoe de bijscholing wordt uitgevoerd, welke rol IBKI daarbij heeft, welke kritiek er op de bijscholing is en welke aanbevelingen ter verbetering zijn beschreven in relevante notities en (beleids-)documenten. We hebben ook kennis genomen van verkenningen naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een verplichte toets bij de theoretische bijscholingen en ideeën over het beperken of uitbreiden van het aantal bijscholingsonderwerpen, met name naar een uitbreiding met een cursus over integriteit en gedrag. Tenslotte hebben we onderzocht hoe verschillende andere organisaties en sectoren hun bijscholing geregeld hebben en wat IBKI daarvan kan leren.

Roemer heeft, zoals hierboven geciteerd, kernachtig de huidige verplichtingen voor een rijinstructeur beschreven. We voegen daar nog aan toe dat IBKI verantwoordelijk is voor:

- Het certificeren van door aanbieders aangedragen onderwerpen voor de theoretische bijscholing;
- Het afnemen van de praktijkbegeleiding;
- Het verlengen van het WRM-certificaat als de praktijkbegeleiding en de theoretische bijscholing volledig en met voldoende resultaat zijn afgelegd.

Als de derde praktijkbegeleiding (ofwel: de tweede herkansing) onvoldoende is, krijgt de rijinstructeur B onder bepaalde voorwaarden een verlenging van het WRM-certificaat met zes maanden en kan hij het zogenaamde educatief traject volgen.

Voldoet een instructeur niet aan de voorwaarden om toegelaten te worden tot het educatief traject, dan verloopt de geldigheid van het WRM-certificaat van rechtswege. De rijinstructeur B kan dan via het herintreders-traject zijn of haar bevoegdheid opnieuw behalen.

In officiële documenten – rapporten, beleidsnotities, branchebrieven e.d. – zijn over de praktijkbegeleiding en de theoretische bijscholing weinig tot geen nadelen of kritische opmerkingen te vinden. Die vinden we wel op diverse websites waar individuele rijinstructeurs hun mening uiten en horen we ook terug in informele gesprekken.

We lezen en horen dan over de praktijkbegeleiding:

- Het is een kunstje, de rijinstructeur weet vooraf precies wat hij moet doen;
- Als je zakt en de herkansingen niet succesvol afsluit, dan word je WRM-certificaat niet ingetrokken;
- De praktijkbegeleiding is onzinnig en duur;
- We leren niets van de praktijkbegeleiding, want we laten immers zien wat het IBKI van ons verlangt.

En over de theoretische bijscholing:

- Je kunt je afvragen of alle gecertificeerde cursussen wel van toegevoegde waarde zijn voor de rijinstructeur;
- Rijinstructeurs wachten te lang met het volgen van de bijscholingen, ze 'proppen' alles in het laatste kwartaal van de vijfjaarsperiode. Heeft dat dan wel toegevoegde waarde?
- 3,6 uur per jaar bijscholen is volstrekt onvoldoende;
- Rijinstructeurs moeten zich continu blijven ontwikkelen en op de hoogte blijven van de laatste wet- en regelgeving;
- Er is geen toetsing, aanwezigheid is voldoende;

- Het is niet aantoonbaar dat deelnemers de leerdoelen halen, er wordt slechts een kleine meerkeuzetoets gehouden, zonder consequenties;
- Er moet meer keuze zijn tussen verplichte en vrije onderwerpen;
- De inspectie door IBKI op de inhoud en uitvoering van de cursus stelt weinig voor.

Conform de opdracht heeft IBKI een verkenning gedaan naar de invoering van een verplichte toets bij de theoretische bijscholing.

IBKI heeft de verantwoordelijkheid voor de certificering van de theoretische bijscholing. Dat is sinds 2023 geregeld in de *Beleidsregel certificeringen bijscholingen en bijlessen*. Bij de aanvraag tot certificering moet de aanvragende opleider diverse documenten aanleveren, zoals de aan het einde van de cursus af te nemen toets. Dit mag alleen een meerkeuzevragentoets van tenminste tien vragen zijn met drie antwoordmogelijkheden. In de toets moeten zoveel mogelijk leerdoelen worden getoetst en moeten de toetsvragen een zodanig niveau hebben dat deze alleen beantwoord kunnen worden als de cursus daadwerkelijk inhoudelijk is gevolgd. Over de wijze waarop de toets door de cursist moet worden gemaakt, wordt in de wet- en regelgeving niets gezegd. In feite is nu dus al sprake van een verplichte toets aan het eind van de bijscholing. Het resultaat van de door de cursist gemaakte toets blijft echter zonder gevolgen, het bijwonen van de bijscholing is voldoende. Die telt vervolgens mee voor het voorgeschreven aantal te volgen dagdelen theoretische bijscholing.

Uit onze verkenning naar de vraag of het haalbaar en wenselijk is de huidige verplichte toets aan te passen, is het volgende naar voren gekomen:

- Veel cursisten en cursusaanbieders ervaren de huidige manier van de verplichte toetsen als vrijblijvend en nemen het resultaat en de nabespreking niet altijd voldoende serieus;
- De theoretische bijscholing wordt met een andere manier van toetsen verzaamd. Dit sluit aan bij het advies van Roemer. Een verplichte summatieve toets ligt dan voor de hand. Het behaalde resultaat bepaalt dan of aan de bijscholing is voldaan;
- Een summatieve toets ter afsluiting van elke theoretische bijscholing zal aanzienlijk meer tijd kosten voor de cursisten (voorbereiden en afleggen van de toets), de aanbiedende opleider (voorbereiding, correctie en bekend maken van de uitslag) en IBKI (voorbereiding bij certificering, organisatie herkansingen). Dit staat niet in verhouding tot de over het algemeen korte duur van de bijscholing.

De verkenning heeft tot de voorlopige conclusie geleid dat het haalbaar is om de huidige vorm van toetsing te veranderen. Dit zal wel aanzienlijke consequenties hebben voor de organisatie, uitvoering en afsluiting van de bijscholing en voor de wet- en regelgeving. Of het wenselijk is, is een lastiger te beantwoorden vraag. De invoering van een verplichte summatieve toets heeft consequenties - in tijd en geld - voor cursisten, aanbieders van bijscholingen en IBKI. Dit vergt zeker nog nadere overweging.

Datzelfde geldt ook voor het uitbreiden of beperken van het aantal onderwerpen voor de theoretische bijscholing. Bij uitbreiding zal steeds de vraag moeten zijn of de onderwerpen een meerwaarde hebben voor de rijinstructeur B en het te behouden of te ontwikkelen vakmanschap.

IBKI heeft bij drie branches en organisaties verkend wat er kan worden geleerd van hun 'bijscholingspraktijk'. Het betrof het CBR (nascholing Code 95), de NBA (beroepsorganisatie van accountants) en de zorgbranche. Er bestaan flinke verschillen. Het CBR werkt bijvoorbeeld met het certificeren van opleiders, meer uren bijscholing en het opleggen van een sanctie bij het niet tijdig voldoen van de bijscholing. De NBA werkt met een puntensysteem, waarbij de accountant jaarlijks punten moet behalen op basis van een vooraf ingediend opleidingsplan en een evaluatieverslag achteraf. In de zorg is de bijscholing via de cao geregeld. Voor een deel van de werknemers – onder andere verpleegkundigen – geldt elke vijf jaar herregistratie in het zogenaamde register. Daarvoor geldt een urennorm van 2080 uur.

We hebben de bevindingen uit onze verkenning in een discussiebijeenkomst voorgelegd aan met deskundigen en vertegenwoordigers uit de branche. Een selectie uit de gemaakte opmerkingen:

- De praktijkbegeleiding met twee herkansingen en ook nog één of zelfs meerdere educatieve trajecten zonder gevolgen voor de bevoegdheid, kan niet zo blijven. Wie meermalen niet kan aantonen het vak te beheersen, moet eigenlijk iets anders gaan doen;
- De sanctie dient ter bescherming van de rijbewijsleerling, die wil toch geen rijles krijgen van een (nog) onbekwame rijinstructeur B;

- Er moet kritisch gekeken worden naar de beoordeling van de praktijkbegeleiding (ervaren instructeur) en die van de stagebeoordeling (startende instructeur), die zijn nu gelijk;
- Wanneer meer summatieve toetsen worden ingezet, zullen de deelnemers aan de bijscholing het serieuzer gaan nemen en, beter meedoen. Het vergroot hun motivatie;
- IBKI moet bij een onvoldoende resultaat van een bijscholing sanctioneren met herkansen van de toets, schorsen of intrekken van de WRM-pas;
- We moeten ervan af dat de rijinstructeur B alles in het laatste kwartaal van de vijfjaarsperiode doet;
- Houdt het simpel en verplicht rijinstructeurs gewoon om één bijscholing per jaar te doen;
- Meer keuzemogelijkheden voor verschillende vormen van bijscholing zal een positief effect hebben op de motivatie van de rijinstructeur B om zich te blijven ontwikkelen;
- Denk aan een combinatie van e-learnings (met toets) met fysieke bijeenkomsten en webinars;
- Een verplichte theoretische bijscholing integriteit en gedrag heeft zeker toegevoegde waarde ook al heeft de rijinstructeur B nu al een VOG. Daar tegenover: zie ik niets in, een door de overheid afgegeven VOG is voldoende; integriteit en gedrag moeten in ieder geval in de basisopleiding voor de rijinstructeur B;
- Het is best goed om aan integriteit en gedrag op een of andere manier aandacht te besteden, het draagt zeker bij aan een positief imago van de branche.

IBKI heeft op basis van alle input conceptadviezen opgesteld. Deze conceptadviezen hebben we gepresenteerd aan de Adviesraad WRM en met enkele niet vertegenwoordigde brancheorganisaties besproken.

Alvorens de conceptadviezen definitief te maken, is nog een juridische expert geraadpleegd. Die heeft een notitie gemaakt over de mogelijkheid om het WRM-certificaat te schorsen of ongeldig te verklaren in het geval wordt geconstateerd dat een rijinstructeur niet voldoet aan de eisen van vakbekwaamheid. Daar kan sprake van zijn als de rijinstructeur niet voldoet aan de huidige en/of nieuwe spelregels van IBKI. Mede op basis van het juridische advies zijn uiteindelijk de onderstaande adviezen definitief gemaakt.

3.7.2 Adviezen van IBKI: praktische en theoretische bijscholing

Advies 26

De praktische en theoretische bijscholing in de huidige vorm wordt afgeschaft, omdat:

- De praktijkbegeleiding in de huidige vorm wordt gezien als een praktische bijscholing. In de kern is het geen bijscholing, maar een examen;
- Het niet objectief is vast te stellen dat de huidige vorm van de theoretische bijscholing toegevoegde waarde heeft voor het behouden of verbeteren van de kwaliteit van de rijinstructeur B;
- Aan de theoretische bijscholing geen summatieve toetsing verbonden is, waaruit blijkt dat de rijinstructeur B nog voldoet aan de eisen van bekwaamheid. Er is slechts sprake van aanwezigheidsplicht om aan de theoretische bijscholingsverplichting te voldoen;
- Rijinstructeurs de theoretische bijscholing als een noodzakelijk kwaad zien, die bovendien geen gevolgen heeft voor behoud of verlies van de WRM-bevoegdheid;
- Deelname aan theoretische bijscholingen vaak 'opgespaard' wordt voor het laatste kwartaal van dan aflopende bevoegdheid. Het wordt dan in korte tijd gedaan waardoor het leereffect gering zal zijn;
- Er gereede twijfel is over de kwaliteit van vorm en inhoud van aangeboden bijscholingsonderwerpen.

Advies 27

IBKI adviseert om over te gaan naar een systeem, waarbij gedurende de geldigheidsperiode van het WRM-certificaat twee vakbekwaamheidsexamens rijinstructeur B met een voldoende resultaat moeten worden afgelegd. Deze examens tonen aan dat de rijinstructeur voldoet aan de actuele eisen van vakbekwaamheid. Het gaat om:

- Een vakbekwaamheidsexamen praktijk, waarbij aan een echte rijbewijsleerling een rijles wordt gegeven en de rijinstructeur B vooraf het onderwerp van de rijles niet weet. Na de vaststelling van het aanvangsniveau van de rijbewijsleerling door de rijinstructeur, waarbij hij gebruik maakt van gegevens over de leerling uit het LVS, bepaalt de examinerator van IBKI het lesonderwerp;
- Een vakbekwaamheidsexamen theorie, waarin in elk geval (onderdelen van) voor het geven van rijondericht relevante wet- en regelgeving, de rijprocedure, theorie van de verkeerstaak, onderwijskunde en gedrag en integriteit aan de orde komen.

Advies 28

IBKI draagt er zorg voor dat bij de introductie inhoud en vorm van de beide vakbekwaamheidsexamens bekend zijn bij de rijinstructeurs. Daartoe behoren brondocumenten en een itembank zoals die nu voor het WRM-examen voor de rijinstructeurs worden gebruikt. De brondocumenten geven rijinstructeursopleiders de mogelijkheid om bijscholingen over de onderwerpen van de examens te ontwikkelen en organiseren.

Advies 29

Het volgen van een bijscholing om deel te kunnen nemen aan een vakbekwaamheidsexamen (theorie of praktijk) is voor de rijinstructeur B niet verplicht. De rijinstructeur B schrijft zichzelf in bij IBKI. De regie en verantwoordelijkheid voor het behoud van de WRM-bevoegdheid ligt – net zoals thans het geval is – bij de rijinstructeur B zelf.

Advies 30

De criteria en cesuur voor de beoordeling van de stageles (bij de kandidaat-rijinstructeur B) en de praktijkbegeleiding (bij de vakvolwassen rijinstructeur B) zijn nu gelijk. Omdat het om rijinstructeur B een ervaringsberoep gaat, is het logisch om de lat voor een vakvolwassen instructeur hoger te leggen dan voor een kandidaat-instructeur. Dit moet tot uitdrukking komen in de beoordelingscriteria en de cesuur van het vakbekwaamheidsexamen praktijk en van de stagebeoordeling. IBKI zal in samenwerking met deskundigen uit de branche een voorstel voor de beoordeling en de cesuur ontwikkelen waarin verschil worden gemaakt tussen het vakbekwaamheidsexamen praktijk en de stagebeoordeling.

Advies 31

De rijinstructeur B is verplicht beide vakbekwaamheidsexamens in het vierde en vijfde jaar van de geldigheidsperiode van het WRM-certificaat af te leggen. Daarmee krijgt de startbekwame rijinstructeur B de gelegenheid om in de eerste jaren van de geldigheidsperiode van zijn WRM-certificaat door te groeien naar het niveau van een vakvolwassen rijinstructeur B. De vakvolwassen rijinstructeur B toont, door het afleggen van beide vakbekwaamheidsexamens in het vierde en vijfde jaar van de geldigheidsduur van het WRM-certificaat, aan te voldoen aan de dan geldende eisen van vakbekwaamheid.

Advies 32

De rijinstructeur B zal beide vakbekwaamheidsexamens tijdens de geldigheidsperiode van het WRM-certificaat met een voldoende resultaat moeten afleggen. Het aantal mogelijkheden om een voldoende resultaat te behalen, bedraagt voor elk van de vakbekwaamheidsexamens drie. Indien beide vakbekwaamheidsexamens met een voldoende resultaat zijn afgelegd en de rijinstructeur B tijdig bij IBKI een geldige, actuele VOG inlevert, wordt het WRM-certificaat voor vijf jaar verlengd.

Advies 33

Indien de rijinstructeur B voor één of voor beide vakbekwaamheidsexamens driemaal een onvoldoende resultaat heeft behaald, verklaart IBKI het certificaat ongeldig. Indien de rijinstructeur B bij een onvoldoende resultaat voor – één van beide – vakbekwaamheidsexamens niet voor een derde maal deelneemt aan het desbetreffende vakbekwaamheidsexamen, verloopt de geldigheidsduur van het WRM-certificaat van rechtswege. In beide gevallen kan de rijinstructeur B het certificaat opnieuw verkrijgen door het herintrederstraject met een voldoende resultaat te doorlopen. Het educatief traject komt logischerwijs te vervallen.

Advies 34

IBKI onderschrijft de in de branche dominante opvatting dat een aparte, verplichte theoretische bijscholing over integriteit en gedrag geen meerwaarde heeft en adviseert negatief over de introductie van een bijscholing over dit onderwerp. De rijinstructeur B beschikt immers al over een VOG en het behoort tot de professionele beroepshouding van een rijinstructeur B om voor een veilige leeromgeving voor rijbewijsleerlingen te zorgen.

Gezien het maatschappelijk belang neemt IBKI dit onderwerp wél op in het vakbekwaamheidsexamen theorie. Zorg voor een veilige omgeving voor rijbewijsleerlingen is bovendien als kerndoel 11 benoemd bij het kwalificatieprofiel rijinstructeur B, waarmee het onderwerp integriteit en gedrag een stevige plaats heeft in het leerplan van de initiële opleiding tot rijinstructeur B.

3.7.3 Consequenties voor de wet- en regelgeving bij deze adviezen

Bovenstaande adviezen kunnen niet worden doorgevoerd zonder aanpassing van de bestaande wet- en regelgeving.

3.8 Sanctiemogelijkheid bij de bijscholing

Advies Roemer over dit onderwerp

Roemer schrijft in zijn advies over de sanctiemogelijkheid bij de bijscholing het volgende:

Sinds 1 april 2020 verliest een rijinstructeur niet meer zijn of haar bevoegdheid na drie onvoldoende praktijkbegeleidingen. Betrokkene krijgt dan zes maanden verlenging, met in die periode een verplicht educatief traject (zes dagdelen) en opnieuw een praktijkbegeleiding bij het IBKI. Als de bijlessen van het educatief traject volledig worden gevolgd, maar de praktijkbegeleiding wederom onvoldoende is, vindt opnieuw zes maanden verlenging plaats. Met weer de verplichting van zes dagdelen bijlessen volgen en een praktijkbegeleiding doen. Als een instructeur aan de verplichting van de bijlessen blijft voldoen, kan dit verlengen voortdurend herhaald worden zonder dat het IBKI de bevoegdheid ongeldig kan verklaren. Er zijn weinig mogelijkheden om onbevoegd lesgeven aan te pakken.

Het IBKI moet de bevoegdheid krijgen instructeurs hun WRM-bevoegdheid af te kunnen nemen. IBKI kan dit op eigen initiatief doen. Het IBKI kent rijinstructeurs de WRM-bevoegdheid toe en neemt hen op in het bestand rijinstructeur zoals dat nu bestaat en via internet raadpleegbaar is. Het IBKI moet de bevoegdheid krijgen om de WRM-certificering actief op te kunnen schorten en uiteindelijk in te kunnen trekken indien daar aanleiding toe is. Dat geldt ook ten aanzien van rijinstructeurs die bij herhaling zakken voor de vijfjaarlijkse praktijktoets en tot het oneindige de hertoets kunnen blijven doen en ondertussen door blijven werken als rijinstructeur. Bij slecht presterende rijinstructeurs moet kunnen worden ingegrepen (bijvoorbeeld verplichte aanvullende bijscholing) en bij structurele tekortkomingen moet het mogelijk zijn rijinstructeurs uit het register te verwijderen, waardoor ze hun beroep niet meer kunnen uitoefenen. Wetgeving aanpassen zodat het niet meer mogelijk is voor rijinstructeurs tot in het oneindige voor de praktijktoets te zakken.

Opdracht van het ministerie voor IBKI bij adviesmaatregel 18

1. Een voorstel formuleren gericht op het sanctioneren door IBKI van de rijinstructeur wanneer de rijinstructeur onvoldoende resultaat boekt in het kader van de bijscholing.
2. Daarbij aan te geven welke onderdelen binnen de bestaande wet- en regelgeving kunnen worden ingevoerd en welke niet.

3.8.1 Uitwerking deelproject 18.1

Hoe is het advies over de sanctiemogelijkheid bij de bijscholing tot stand gekomen?

IBKI heeft deze opdracht uitgewerkt in deelproject 18.1. We hebben naar de wet- en regelgeving gekeken, de huidige sanctieregeling en de rol van IBKI tegen het licht gehouden, relevante notities met standpunten en argumenten over het intrekken van het WRM-certificaat bestudeerd en ons de links en rechts geuite kritiek op de huidige praktijkbegeleiding ter harte genomen.

De huidige sanctieregeling is gebaseerd op de vigerende wet- en regelgeving. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen 'rijinstructeur worden' tijdens het WRM-examen en 'rijinstructeur blijven' na het afleggen van de praktijkbegeleiding en de theoretische bijscholing. Dit laatste is van belang voor dit deelproject.

Met de wijziging van de WRM per 1 april 2020 is het mogelijk geworden dat rijinstructeurs die onvoldoende presteren – dat wil zeggen: driemaal een onvoldoende resultaat voor de praktijkbegeleiding behaald hebben – les mogen blijven geven. De rijinstructeur B moet dan wel hebben voldaan aan de theoretische bijscholingsverplichting en tijdig een geldige VOG hebben aangeleverd. Onder deze voorwaarden krijgt de rijinstructeur de mogelijkheid deel te nemen aan het educatief traject, met als doel een betere voorbereiding op de volgende praktijkbegeleiding. Het met een voldoende afronden van die praktijkbegeleiding is dus geen voorwaarde meer om bevoegd te blijven. Rijinstructeurs die onvoldoende presteren, kunnen oneindig les blijven geven. IBKI heeft op dit moment geen bevoegdheid hiertegen op te treden.

Deze wetwijziging kwam tot stand na een door de Tweede Kamer aangenomen amendement. De meeste brancheorganisaties zijn kritisch op deze wijziging, omdat het in hun ogen ten koste gaat van de verkeersveiligheid en niet bijdraagt aan de gewenste kwaliteitsverbetering in de rijschoolsector. Alom wordt gepleit voor het herintroduceren van een sanctie in de wet, met als belangrijkste argument dat het simpelweg aan leerlingen niet uit te leggen is dat ze les krijgen van een rijinstructeur die niet kan aantonen dat hij daar bekwaam

voor is. Als een instructeur na meerdere herkansingen niet kan aantonen over de vereiste competenties te beschikken, zou dit uiteindelijk moeten leiden tot het afnemen van de WRM-bevoegdheid, zo is de algemene mening.

Uit onze data blijkt het volgende.

Gemiddeld leggen ongeveer 3.000 rijinstructeurs de praktijkbegeleiding voor categorie B af. In de periode van 2020 tot en met 2023 waren dit er zo'n 12.000. Slechts een klein aantal behaalt een onvoldoende resultaat. Er is geen reden om aan te nemen dat dit in de toekomst zal veranderen. Het aantal deelnemers aan het educatief traject bedroeg in deze periode in totaal 66. Van deze 66 zijn er 50 alsnog geslaagd, 16 hebben de praktijkbegeleiding niet met een voldoende resultaat afgesloten.

We hebben de bevindingen uit onze verkenning in een discussiebijeenkomst voorgelegd aan vertegenwoordigers uit de branche. Een selectie uit de gemaakte opmerkingen:

- de praktijkbegeleiding wordt door rijinstructeurs al als een examen beschouwd;
- de beoordeling van de praktijkbegeleiding zou strenger moeten zijn dan bij de stagebeoordeling;
- uiteindelijk moet een aantoonbaar niet-competente rijinstructeur zijn bevoegdheid verliezen;
- IBKI moet de mogelijkheid krijgen om het WRM-certificaat ongeldig te verklaren op grond van een onvoldoende resultaat voor de verplichte bijscholing (theoretisch en praktisch);
- het onderhouden van de bekwaamheid is de verantwoordelijkheid van de rijinstructeur zelf, deze zal daar voortdurend aan moeten werken en ook aantoonbaar maken;

Op basis van deskresearch, de discussiebijeenkomst met vertegenwoordigers van de branche en schriftelijke reacties is het volgende advies tot stand gekomen.

3.8.2 Advies van IBKI: sanctiemogelijkheid bijscholing

Het is niet noodzakelijk dat IBKI een mogelijkheid krijgt om te sanctioneren indien een rijinstructeur B onvoldoende resultaten boekt in het kader van de thans voorgeschreven praktische en theoretische bijscholing. Dit vloeit logisch voort uit de adviezen over de theoretische en praktische bijscholing (zie paragraaf 3.7.2). IBKI adviseert de theoretische en praktische bijscholing te vervangen door twee vakbekwaamheidsexamens waaraan een sanctiemogelijkheid verbonden is wanneer (één van) beide examens niet met een voldoende resultaat wordt afgelegd.

3.8.3 Consequenties voor de wet- en regelgeving

Bovenstaand advies kan niet worden doorgevoerd zonder aanpassing van de bestaande wet- en regelgeving.

3.9 Bevoegdheid ambtshalve onderzoek

Advies Roemer over dit onderwerp

Roemer schrijft in zijn advies over de uitbreiding van de sanctiemogelijkheden voor IBKI onder andere het volgende:

Geef het IBKI de bevoegdheid om op te kunnen treden tegen slecht functionerende rijinstructeurs (theorie en praktijk), waarbij de CCA een aanwijzing aan het IBKI kan geven. Het IBKI moet de bevoegdheid krijgen instructeurs hun WRM-bevoegdheid af te kunnen nemen. IBKI kan dit op eigen onderzoek doen. Indien daar aanleiding toe is, moet het voor het IBKI mogelijk zijn nader onderzoek te doen naar de vaardigheden van een rijinstructeur waarbij de rijinstructeur verplicht is daaraan mee te werken.

Het IBKI moet de bevoegdheid krijgen om de WRM-certificering actief op te kunnen schorten en uiteindelijk in te kunnen trekken indien daar aanleiding toe is.

Opdracht van het ministerie voor IBKI bij adviesmaatregel 18

1. *Ik geef IBKI hierbij de opdracht om onderzoek te doen naar de wenselijkheid en de haalbaarheid van een bevoegdheid voor IBKI om een ambtshalve onderzoek in te stellen naar rijinstructeurs.*
2. *Daarbij aan te geven welke onderdelen binnen de bestaande wet- en regelgeving kunnen worden ingevoerd en welke niet.*

3.9.1 Uitwerking van deelproject 18.2

Hoe is het advies over de bevoegdheid ambtshalve onderzoek tot stand gekomen?

We zijn dit deelproject gestart met de vraag wat de huidige wet- en regelgeving zegt over het instellen van een onderzoek. Artikel 21 WRM is hier relevant. Op basis van dit artikel moeten Politie en Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) schriftelijk een mededeling doen bij IBKI, indien bij hen een ernstig vermoeden bestaat dat een rijinstructeur niet langer voldoet aan de eisen van bekwaamheid. IBKI beslist uiterlijk binnen twee weken na ontvangst van de mededeling of de betrokken rijinstructeur zich dient te onderwerpen aan een onderzoek. Afhankelijk van de uitslag van het onderzoek besluit IBKI het certificaat al dan niet – gedeeltelijk – ongeldig te verklaren. Het is op dit moment de facto de enige manier waarop het IBKI de WRM-bevoegdheid ongeldig kan verklaren.

In notities en (beleids-)documenten van brancheorganisaties en het ministerie treffen we weinig informatie aan over ambtshalve onderzoek. Gezien het juridische karakter van dit onderwerp is gesproken met de WRM-expert van het kantoor dat IBKI bij juridische kwesties ondersteunt.

Onze verkenning naar de wenselijkheid en haalbaarheid van het doen van ambtshalve onderzoek door IBKI leverde een alternatieve optie – aanvulling van artikel 21 WRM – op, die tijdens een bijeenkomst met enkele deskundigen van CBR en Defensie en met genoemde WRM-expert is besproken.

De uitwerking van artikel 21 WRM is vervolgens nogmaals onderwerp van gesprek geweest met vertegenwoordigers van het ministerie en het CBR.

De mogelijke aanvulling van artikel 21 WRM is vervolgens nogmaals onderwerp van gesprek geweest met vertegenwoordigers van het ministerie en CBR. Daarbij is gesproken over uitbreiding van het aantal organisaties en personen die een mededeling bij IBKI mogen doen. Behalve Politie en ILT zouden dit, onder strikte voorwaarden, CBR en eventueel ook belanghebbenden (rijbewijsleerlingen, ouders) kunnen zijn. CBR, omdat het informatie heeft over de kwaliteit en het gedrag van rijinstructeurs (afgebroken examens, slagingspercentages en misdragingen jegens personeel van CBR). En belanghebbenden, omdat zij nu geen 'loket' hebben om een mededeling te doen als van een niet veilige leeromgeving sprake is.

We hebben ook gesproken over de instrumenten die ingezet zouden kunnen worden in het kader van dit wetsartikel. Te denken valt aan: schorsen bevoegdheid, examen(onderdelen) laten afleggen, educatieve maatregel rijinstructeur (vergelijkbaar met de cursussen die CBR inzet voor bezitters van rijbewijs B die een ernstige verkeersovertreding hebben begaan of 'onder invloed' hebben gereden) en data uit het nog te ontwikkelen LVS.

3.9.2 Adviezen van IBKI: bevoegdheid ambtshalve onderzoek

We zijn tot de conclusie gekomen dat het wenselijk en haalbaar is om IBKI meer mogelijkheden te geven om op te kunnen treden tegen slecht functionerende rijinstructeurs. We achten het ook mogelijk om aan IBKI de bevoegdheid toe te kennen om ambtshalve onderzoek te doen.

Echter, na alle gesprekken hebben we vastgesteld dat de mogelijkheid tot het doen van ambtshalve onderzoek door IBKI, op grond van uitvoerbaarheid, niet wenselijk is. Naar verwachting zal het aantal meldingen of signalen dat niet over de vakbekwaamheid van de rijinstructeur gaat, onevenredig groot zijn en daarmee om onnodige uitbreiding van de capaciteit vragen, met een substantiële kostenstijging tot gevolg. Gelet op het beoogde doel - beter op kunnen treden tegen slecht functionerende rijinstructeurs - is IBKI van mening dat het inzetten van het ambtshalve onderzoek een te zwaar middel is. Volgens ons kan worden volstaan met een – beperkte – aanvulling van het aantal organisaties dat mededelingen aan IBKI op grond van artikel 21 WRM kan doen.

IBKI adviseert derhalve als volgt.

Advies 35

Breid de mogelijkheid tot het doen van een mededeling aan IBKI op grond van artikel 21 WRM uit, door toevoeging van het CBR en in een later stadium eventueel ook belanghebbenden, aan artikel 21 WRM. Stel daarbij strikte (nog te ontwikkelen) voorwaarden op grond waarvan het CBR en eventueel belanghebbenden een mededeling kunnen doen. IBKI besluit daarna of de betrokken rijinstructeur zich dient te onderwerpen aan een onderzoek.

De mededelingen in het kader van artikel 21 WRM moeten ons inziens niet alleen gaan over de eisen van vakbekwaamheid maar ook over het gedrag van rijinstructeurs (gevaarlijk rijden, drank, drugs, integriteit).

Advies 36

Geef IBKI, naast de reeds bestaande mogelijkheid tot – gedeeltelijke - ongeldigverklaring van het WRM-certificaat, de mogelijkheid tot het opleggen van een zogenaamde 'educatieve maatregel rijinstructeur'.

N.B. In 2023 ging het om tien mededelingen. De tijd en kosten die de opvolging van deze mededelingen met zich meebrengen, worden nu verrekend in de examentarieven. Indien er na de invoering van de adviezen bij IBKI fors meer mededelingen binnen zullen komen, dient opnieuw de vraag gesteld te worden op welke wijze de kosten verrekend moeten worden. Het blijven doorberekenen van de kosten in de examentarieven zal vroeg of laat tot discussie leiden of het terecht is dat de 'goeden onder de kwaden moeten lijden'.

3.9.3 Consequenties voor de wet- en regelgeving bij deze adviezen

Bovenstaande adviezen en aanbevelingen kunnen niet worden doorgevoerd zonder aanpassing van de bestaande wet- en regelgeving.

4. Impactanalyse van de IBKI-adviezen

4.1 Uitwerking van de impactanalyse

Het ministerie heeft IBKI ook gevraagd inzicht te geven in de financiële impact van de adviesmaatregelen 16, 17 en 18. Dit inzicht moet betrekking hebben op alle partijen die direct beïnvloed worden door deze adviesmaatregelen. Dat zijn rijinstructeursopleiders, aanbieders van bijscholing, rijinstructeurs B, kandidaat-rijinstructeurs en IBKI.

IBKI heeft deze opdracht eind 2023 door het gespecialiseerde bureau Sira Consulting (hierna: Sira) laten uitvoeren.

Sira heeft een methode gebruikt die beoogt een raming te maken van de verwachte netto financiële impact per adviesmaatregel en per betrokken partij. Daartoe is een kostenmodel gehanteerd dat overheidsbreed wordt gebruikt voor de berekening van kosten van beleid, wet- en regelgeving en uitvoeringsprocessen. Het kostenmodel is zodanig ingericht dat onderscheid wordt gemaakt in:

- *Eenmalige kosten:* deze kosten worden eenmalig gemaakt als gevolg van nieuwe of gewijzigde omstandigheden. Een voorbeeld hiervan is de opstelling van een beroepscompetentieprofiel door IBKI. Ook worden onder eenmalige kosten de zogenaamde kennisnamekosten begrepen. Alvorens bijvoorbeeld een rijinstructeursopleider zijn opleiding kan ontwikkelen, is het essentieel om te weten binnen welke richtlijnen de opleiding moet worden vormgegeven.
- *Structurele kosten:* dit zijn regelmatig terugkerende kosten. In de beoogde situatie zijn bijvoorbeeld periodieke vakbekwaamheidsexamens voor zowel praktijk als theorie vereist voor WRM-rijinstructeurs B.
- *Doelgroepen:* de doelgroepen rijinstructeursopleiders, aanbieders van bijscholing, rijinstructeurs, kandidaat-rijinstructeurs en IBKI hebben alle in meer of mindere mate te maken met eenmalige en structurele kosten als gevolg van de adviesmaatregelen. Deze kosten zijn per doelgroep inzichtelijk gemaakt.

De uitgevoerde werkzaamheden hebben geleid tot een voorlopig inzicht in de eenmalige en structurele kosten per doelgroep. Het is echter nog niet gelukt om voor elke adviesmaatregel alle kengetallen te achterhalen of redelijkerwijs in te schatten. In dergelijke gevallen heeft Sira een kwalitatieve inschatting van de te verwachten impact gemaakt. Dit geldt met name voor de volgende onderwerpen: (die een potentieel grote financiële impact hebben):

- Vakbekwaamheidsexamens theorie en praktijk (onder gelijktijdige afschaffing van de verplichte theoretische bijscholing). Naar verwachting zullen opleiders bijscholingsprogramma's ontwikkelen ter voorbereiding op deze examens. Het is niet mogelijk te voorspellen hoeveel opleiders bijscholing zullen aanbieden en op welke wijze zij dit zullen vormgeven. Het is evenmin mogelijk een betrouwbare voorspelling te doen over het aantal instructeurs dat een bijscholingsprogramma zal volgen. Het is overigens aannemelijk dat de kosten die opleiders maken voor het ontwikkelen en up-to-date houden van de bijscholing, worden doorberekend aan hun klanten.
- Uitbreiding onderzoek ex artikel 21 WRM. Het is vooralsnog niet mogelijk een reële inschatting te maken van de toename van het aantal mededelingen. Deze toename is van invloed op de mensen, processen en systemen van IBKI.

4.2 Stand van zaken impactanalyse

Op dit moment is de impactanalyse nog niet geheel gereed. Omdat ook voorlopige uitkomsten snel een eigen leven gaan leiden, hebben we besloten nog niets over de financiële impact te publiceren. Twee overwegingen zijn hierbij doorslaggevend, namelijk:

- Het ministerie heeft afgelopen december besloten dat er één mini-analyse moet komen, waarbij de impactanalyses van RHDHV, CBR en IBKI afgestemd en in samenhang opgeleverd moeten worden. Het ministerie heeft eind 2023 besloten dat er één analyse moet komen, waarbij de impactanalyses van RHDHV, CBR en IBKI afgestemd en in samenhang opgeleverd moeten worden;
- Bovengenoemde onderwerpen hebben een potentieel grote financiële impact. IBKI zal nog aanvullende werkzaamheden uitvoeren om de inschattingen die eerder zijn gemaakt aan te scherpen en de onzekerheidsmarges fors te reduceren.

De verwachting is dat de drie samengevoegde impactanalyses aan het eind van het eerste kwartaal 2024 gereed zullen zijn.

5. Reacties vanuit de branche op de IBKI-conceptadviezen

5.1 Inleiding

De conceptadviezen van IBKI zijn in de vergadering van de Adviesraad WRM op 13 september 2023 gepresenteerd en later in dezelfde maand ook aan de koepel- en brancheorganisaties KRV, LBKR en VVRI voorgelegd. Genoemde organisaties nemen niet deel aan de Adviesraad WRM.

De Adviesraad WRM heeft als taak om IBKI te adviseren over: voorstellen van het ministerie of IBKI zelf voor wijzigingen in wet- en regelgeving en de vormgeving van de examinering, leerdoelen/toetservedocumenten, voorschriften voor de beoordeling en waardering van examens en overige onderwerpen die beogen (de uitvoering van) de WRM te verbeteren. Leden van de Adviesraad WRM zijn vertegenwoordigers van brancheorganisaties, CBR, Politieacademie en OTCrij.

Aan het eind van elke bijeenkomst zijn de deelnemers uitgenodigd om, indien gewenst, uiterlijk op 15 oktober 2023 een schriftelijke reactie naar IBKI te sturen. IBKI heeft daarbij aangegeven dat deze reacties besproken worden in de interne stuurgroep en tot wijzigingen in de conceptadviezen kunnen leiden. Ook is toegezegd dat de schriftelijke reacties als bijlage bij het definitieve rapport worden gevoegd.

In totaal zijn vijf reacties ontvangen, die in bijlage 9 zijn gebundeld. Het gaat om reacties van BOVAG, KNMV, KRV, LBKR en de Politieacademie. IBKI heeft deze organisaties, conform eerder gemaakte afspraak, als volgt geantwoord op hun reactie:

“Dank voor de reactie van op de uitwerking die IBKI in opdracht van het ministerie heeft gegeven aan (een deel van) het advies van Emile Roemer. We zullen de reactie vanzelfsprekend zorgvuldig lezen en binnen onze interne stuurgroep bespreken. Het kan ertoe leiden dat we onze uitwerking aanpassen, maar het is ook denkbaar dat we onze uitwerking ongewijzigd laten. Dat zal duidelijk worden, wanneer we ons rapport definitief aan het ministerie opleveren. Volgens huidige planning zal dat voor 1 januari a.s. gebeuren.

We zullen dus niet apart inhoudelijk reageren op de reactie van, voor de goede orde: dat geldt voor elke reactie die wij ontvangen, wel zullen we de reactie als bijlage aan ons rapport toevoegen, zodat iedereen kennis kan nemen van jullie reactie en kan vaststellen wat IBKI wel/niet heeft overgenomen.”

5.2 Wat heeft IBKI met de reacties gedaan?

De reacties zijn uitgebreid en zorgvuldig besproken in de interne stuurgroep en dat geeft aanleiding tot de volgende opmerkingen:

- In sommige reacties zijn suggesties gedaan die ervoor gezorgd hebben dat enkele adviezen tekstueel zijn gewijzigd of aangescherpt. Voorbeelden daarvan zijn de uitwerking van de adviezen over vorm, inhoud en duur van de stage bij de erkende rijinstructeursopleiders en de tekst over het afschaffen van de praktische en theoretische bijscholing.
- Sommige reacties bevatten suggesties die meer gaan over het vervolgtraject na de door het ministerie te nemen besluiten op de adviezen die IBKI in dit rapport geeft. Zo zijn er suggesties gekomen met betrekking tot de uitvoering van het leerplan. Het is zeker voor de rijinstructeursopleiders die erkend willen worden van belang om kennis te nemen van bijlage 9 en dan in het bijzonder van de reacties van BOVAG en KRV.
- Er zijn opmerkingen gemaakt over de beperking van onze uitwerking tot categorie B. Deze opmerkingen gaan over de andere categorieën (A, BE, C/CE, D/DE en T) en wat daarmee zou moeten gebeuren. De opdracht voor IBKI had echter slechts betrekking op categorie rijinstructeur B. We laten het echter niet bij deze constatering. In hoofdstuk 6 van dit rapport doen we een ‘stevige’ aanbeveling die ingaat op de andere categorieën.
- KRV en LBKR zijn van mening dat de theoretische bijscholing niet moet worden afgeschaft. We hebben hier in de interne stuurgroep uitvoerig over gesproken. Uiteindelijk hebben we besloten vooralsnog vast te houden aan het advies om de praktische en theoretische bijscholing af te schaffen en vakbekwaamheidsexamens praktijk en theorie te introduceren. Drie overwegingen zijn hierbij voor ons doorslaggevend:

- o Emile Roemer dringt er in zijn adviesrapport meermalen op aan om de bijscholing minder vrijblijvend te maken;
- o De argumenten die wij in advies 25 in paragraaf 3.7.2 noemen om de praktische en theoretische bijscholing in de huidige vorm af te schaffen, worden in de reacties op de conceptadviezen niet of nauwelijks weersproken;
- o Het al dan niet volgen van bijscholing ter voorbereiding op de vakbekwaamheidsexamens behoort de verantwoordelijkheid van de rijinstructeur te zijn en niet door de wetgever te worden voorgeschreven.

Het vermoeden bestaat dat de bezwaren tegen afschaffing van de theoretische bijscholing deels door commerciële overwegingen zijn ingegeven. Dat er zorgen zijn onder de huidige aanbieders van theoretische bijscholingen, is begrijpelijk. We achten de kans echter groot dat er voor deze aanbieders een nieuwe markt zal ontstaan waarvan de omvang vergelijkbaar zal zijn met die voor theoretische bijscholingen. Naar verwachting zullen de meeste, zo niet alle instructeurs zich goed willen voorbereiden op het vakbekwaamheidsexamen theorie en zullen zij daartoe een training of cursus willen volgen. De huidige aanbieders van theoretische bijscholingen zullen ongetwijfeld op deze behoefte gaan inspelen.

IBKI realiseert zich wel dat bijscholingen in de overgangsfase van het huidige naar het nieuwe stelsel reeds bevoegde instructeurs kunnen voorbereiden op nieuw vereiste kennis en vaardigheden. IBKI zal hiertoe een voorstel doen. Zie de aanbevelingen in paragraaf 6.2.

- De KRV heeft suggesties gedaan ter verbetering van fase 3. De KRV schrijft: *"Wij stellen voor om een extra toetsmoment in te voeren. Tijdens de initiële opleiding willen we teruggaan naar het oude deel 2-model, waar studenten alle belangrijke lessen geven aan pseudoleerlingen. Zij moeten hierin slagen voordat ze een lesbevoegdheid van één jaar ontvangen, na het behalen van alle examens. Binnen dat jaar kunnen ze ervaring opdoen, al dan niet onder toezicht van een andere rijinstructeur. Als rijinstructeurs in loondienst gaan, moeten rij scholen de mogelijkheid hebben om studenten zoveel stages te laten doorlopen als ze nodig achten. Binnen dat jaar moeten ze ook slagen voor het examen 'lesgeven aan een echte rijbewijsleerling'. Vanaf dat punt ontvangen ze een volwaardige WRM-pas.*

IBKI heeft begin januari met bestuursleden van de KRV uitvoerig over deze voorstellen gesproken. Uiteindelijk hebben we besloten om vast te houden aan de adviezen 14, 15 en 16 die we hierover in paragraaf 3.4.2 hebben opgenomen. IBKI is ervan overtuigd dat haar advies over de stageopleiders weliswaar niet formeel, maar wel praktisch verplicht om studenten zo op te leiden dat zij in staat zijn om alle belangrijke lessen te verzorgen. Dat vloeit voort uit het feit dat, als ons advies wordt opgevolgd, van tevoren niet vaststaat welk lesonderwerp de student in de bij IBKI af te leggen stageles ('stagebeoordeling') moet behandelen.

Misschien nog wel belangrijker is dat de door ons in navolging van Emile Roemer voorgestelde professionalisering van de opleiding tot rijinstructeur naar onze overtuiging tot betere startbekwame rijinstructeurs dan voorheen zal leiden. Daarbij hoort een 'volwaardig' WRM-certificaat dat, zoals ook nu het geval, geldt voor vijf jaar. De startbekwame instructeur moet nog wel meer ervaring op doen, en die zal hij moeten aantonen bij de vakbekwaamheidsexamen praktijk en theorie die hij zal moeten afleggen om rijinstructeur te blijven.

Een kortere geldigheid van de eerste bevoegdheid is volgens IBKI onnodig belastend en zou kandidaat-instructeurs bovendien kunnen afschrikken. Die doen immers een forse investering om instructeur te worden met dan het vooruitzicht op een eenjarig WRM-certificaat dat hij slechts behoudt als hij na dat jaar opnieuw met voldoende resultaat examen doet. Dat roept de vraag op of deze extra belasting in het belang van de branche is die te maken heeft met een krappe en vergrijzende arbeidsmarkt met nu al een tekort aan rijinstructeurs.

6. Terugblik en aanbevelingen

In dit hoofdstuk blikken we kort terug op het uitgevoerde project en doen we enkele aanbevelingen die van belang kunnen zijn voor een goede invoering ervan uitgaande dat de (politieke) besluiten genomen zijn.

6.1 Terugblik

- IBKI heeft bij de uitvoering van dit project veel medewerking gekregen van de leden van de Adviesraad WRM en de betrokken brancheorganisaties. Vertegenwoordigers waren gevraagd en ongevraagd bereid om gesprekken te voeren over de uit te werken adviesmaatregelen, deel te nemen aan discussiebijeenkomsten en schriftelijk te reageren op conceptnotities of conceptadviezen. Dat was voor IBKI van grote waarde voor het geven van de uiteindelijke adviezen en voor het draagvlak voor de meeste adviezen.
- IBKI heeft met andere opdrachtnemers (CBR, RHDHV) samengewerkt om samenhang tussen de uitwerking van de verschillende opdrachten tot stand te brengen. Dat is naar onze mening zeker gelukt voor de leerplannen rijopleiding B en rijinstructeur B, mede omdat van dezelfde uitgangspunten van de Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO) gebruik is gemaakt, in elkaars werkgroepen is geparticipeerd en een gezamenlijk begrippenkader is opgesteld.
- IBKI is ervan overtuigd dat met de set van opgestelde adviezen én vooral de samenhang daartussen de kwaliteit van de rijinstructeur B zal toenemen, omdat:
 - o Een stevig fundament onder het vakmanschap van de rijinstructeur B is gelegd met de ontwikkeling van brondocumenten (beroepscompetentieprofiel, kwalificatieprofiel, kerndoelen en leerplan) als (wettelijke) kaders;
 - o Rijinstructeurs verplicht worden een opleiding te volgen bij een erkende rijinstructeursopleider, waarop door IBKI toezicht wordt gehouden;
 - o Het gebruik van een door een erkende instructeursopleider ontwikkeld leerplan waarborgt dat meer ontwikkelings- en minder examengericht opgeleid wordt;
 - o IBKI de examens van rijinstructeur B actueel houdt op basis van het kwalificatieprofiel en de kerndoelen;
 - o Vakbekwaamheidsexamens (praktijk en theorie) ervoor gaan zorgen dat, relatief kort voor de verloopdatum van het WRM-certificaat, op summatieve wijze wordt vastgesteld of een rijinstructeur B nog voldoet aan de eisen van vakbekwaamheid.
- Het is voorstelbaar dat een deel van de adviezen over het leerplan en het examenprogramma rijopleiding B niet wordt overgenomen. Gezien de samenhang met het kwalificatieprofiel, kerndoelen, leerplan en examenprogramma rijinstructeur B heeft dit consequenties voor de inhoud van deze brondocumenten; die dienen dan te worden aangepast.

6.2 Aanbevelingen

1. De voorstellen van Emile Roemer zijn – zoals hijzelf aangeeft - in eerste instantie alleen gericht op de rijbewijscategorie B. Nadat de voorgestelde maatregelen zijn ingevoerd voor deze rijbewijscategorie, kunnen deze ook worden doorgevoerd voor de andere rijbewijscategorieën. In de tussenliggende periode dreigt echter een ongelijk speelveld te ontstaan. Dat zit zo: zodra het nieuwe stelsel wordt ingevoerd, moeten de rijinstructeurs B voldoen aan de nieuwe voorwaarden voor het behoud van het WRM-certificaat. Rijinstructeurs die naast het certificaat voor categorie B ook in het bezit zijn van een certificaat voor een 'aanvullende' categorie, kunnen het certificaat echter via het huidige – lichtere – stelsel behouden. De huidige wet biedt een rijinstructeur namelijk de mogelijkheid om te kiezen via welke categorie hij aan zijn verplichtingen voldoet om het 'totale' WRM-certificaat te behouden.
2. BOVAG en KNMV hebben in hun schriftelijke reactie erop gewezen dat IBKI uitsluitend gewerkt heeft aan het leerplan voor de rijinstructeur B. Het is in de ogen van deze organisaties zaak om, zeker gezien de situatie op de arbeidsmarkt, ook de andere categorieën (A, BE, C/CE, D/DE en T) als een specialisatie te behandelen. Zonder de verplichting om eerst het WRM-B certificaat te behalen, zouden na het afronden van een opleiding en examen(s) voor genoemde categorieën aparte certificaten behaald moeten kunnen

worden. Potentiële rijinstructeurs kunnen dan direct hun instructiebevoegdheid behalen voor de door hen gewenste categorie en desgewenst certificaten 'stapelen'. IBKI heeft veel sympathie voor deze wens en is beschikbaar om in samenwerking met de branche zo'n nieuw stelsel van bevoegdheden uit te werken.

3. Er moet een tijdige en duidelijke overgangsregeling komen wanneer definitief is besloten dat het nieuwe opleidings- en examensysteem voor rijinstructeurs B wordt ingevoerd. In ieder geval zal dit noodzakelijk zijn voor de laatste groepen kandidaat rijinstructeurs B die nog in het oude systeem de examens afleggen.
4. Als het nieuwe opleidings- en examensysteem voor rijinstructeurs B wordt ingevoerd, moeten alle rijinstructeurs B - om zowel rijinstructeur te worden als te blijven - bij IBKI geëxamineerd en gecertificeerd worden. Straks is immers sprake van één op wettelijke kaders gebaseerd opleidings- en examentraject voor rijbewijsleerlingen B waardoor een aparte bijscholing en examinering van specifieke groepen rijinstructeurs B - denk aan de huidige RIS-instructeurs - overbodig is geworden.
5. In de komende jaren dient er, voordat de adviezen daadwerkelijk ingevoerd worden, nadrukkelijk aandacht te zijn voor de gehele groep van zo'n 15.000 rijinstructeurs B. Zij moeten tijdig zorgvuldig worden geïnformeerd over alle veranderingen en wat die concreet voor hen betekenen. Met aanvullende, facultatieve bijscholingen kunnen zij hun kennis vergroten en hun vaardigheden versterken, waardoor zij, vooruitlopend op de door hen af te leggen vakbekwaamheidsexamens, al 'meegaan' in de gewenste kwaliteitsverbetering. Te denken valt aan:
 - Het geven van theorieles aan rijbewijsleerlingen B;
 - Het houden van adviesgesprekken tijdens de gefaseerde rijopleiding B;
 - Het houden van een criteriumgericht interview;
 - Het werken met een gefaseerde rijopleiding en examenprogramma B;
 - Begeleiding en coaching van rijbewijsleerlingen B;
 - Het werken met het LVS;
 - De nieuw verworven kennis en competenties zullen worden getoetst in de vijfjaarlijkse vakbekwaamheidsexamens praktijk en theorie.
6. We raden aan een uitgebreid onderzoek uit te voeren om tot meer objectieve en registreerbare gegevens over de kwaliteit van rijinstructeurs te komen. Het resultaat van een dergelijk onderzoek moet zijn dat overheid, branche en consumenten beter en objectief geïnformeerd worden. Bij het uitvoeren van een dergelijk onderzoek dient ten minste rekening gehouden te worden met vragen als:
 - Welke gegevens zijn reeds beschikbaar (bijvoorbeeld bij CBR en IBKI), maar nog niet openbaar?
 - Welke objectieveerbare gegevens, die iets zeggen over de kwaliteit van de rijinstructeur, zijn relevant?
 - Bestaat er een correlatie tussen de kwaliteit van de rijinstructeur en bijvoorbeeld het slagingspercentage, het aantal gegeven rij- en theorielessen, het aantal ervaringsjaren? Is dat objectief aantoonbaar te maken?
 - Welke gegevens kunnen met inachtneming van de AVG-regels openbaar gemaakt worden via een register? Welke gegevens niet? En: wie bepaalt dat?
 - Kan er een relatie met het LVS worden gelegd en hoe ziet die relatie er dan uit?
7. Het bevordert de kwaliteit van de (toekomstige) docenten van rijinstructeursopleiders wanneer er naast het stellen van eisen aan hun vakbekwaamheid ook sprake is van een (semi-)officiële bevoegdheid van deze docenten. Dit kan worden bereikt door bijvoorbeeld op basis van een competentieprofiel voor een docent rijinstructeursopleiding een op de branche toegesneden bijscholing te ontwikkelen, met bijbehorend branche-erkenningcertificaat. Het initiatief en de expertise moet daarvoor uit de branche komen. Hierbij kan worden aangesloten bij initiatieven die al in de branche of door andere organisaties als CBR worden genomen.

8. Ter bescherming van de rijbewijsleerling is het gepast dat het WRM-certificaat van de rijinstructeur B te allen tijde zicht- en leesbaar voor de leerling in de lesauto aanwezig is. Dat heeft voor de rijbewijsleerling het voordeel dat deze eenvoudig kan vaststellen of de rijinstructeur bevoegd is om rijonderricht te geven.
9. In de praktijk komt het voor dat een rijinstructeur gedurende een lange periode – soms enkele jaren – rijles kan blijven geven, ondanks dat hij is veroordeeld voor een feit waardoor, op grond van het screeningsprofiel, aan deze rijinstructeur niet opnieuw een VOG zal worden afgegeven. Oorzaak is dat de rijinstructeur in de huidige praktijk in de regel één keer per vijf jaar een geldige VOG moet overleggen. Deze situatie wordt door veel branchegenoten en door IBKI als onwenselijk beschouwd, zeker wanneer het gaat om een veroordeling voor een zedenmisdrrijf of een ernstig verkeermisdrrijf. Het is daarom van belang dat de VOG wordt gewijzigd in een continue screening. Dat betekent dat elke verandering in de justitiële documentatie van een rijinstructeur B wordt doorgegeven aan Justis. Justis beoordeelt vervolgens of een nieuwe screening nodig is. Is dat het geval, dan geeft Justis een signaal aan de toezichthouder in de branche, aan IBKI. Hierbij wordt geen informatie verstrekt over het strafbare feit. Via IBKI wordt de rijinstructeur verzocht opnieuw een VOG aan te vragen. Tegelijkertijd is het van belang het screeningsprofiel opnieuw te beoordelen, aangezien een veroordeling voor bijvoorbeeld een ernstig verkeersmisdrrijf nu geen onderdeel uitmaakt van de screening.
10. Tijdens de uitwerking van één van de opdrachten uit plateau 0 - verbeteringen binnen de keten met politie en ILT - is de rechtmatigheid van het delen van politiegegevens met IBKI, in geval van een mededeling op grond van artikel 21 WRM, aan de orde geweest. Het ging daarbij om de vraag of er een grondslag bestaat voor het doen van een dergelijke mededeling onder vermelding van de feiten en omstandigheden (politiegegevens) die ten grondslag liggen aan het ernstige vermoeden dat een rijinstructeur niet langer voldoet aan de vastgestelde eisen van bekwaamheid. Naar mening van IBKI is het goed verdedigbaar politiegegevens op structurele basis aan IBKI te verstrekken, omdat artikel 21 WRM als een bijzondere wet kan worden gezien die voorrang heeft op de algemene Wet politiegegevens en als wet in formele zin ook boven het Besluit politiegegevens gaat. Om die reden acht IBKI de verstrekking mogelijk en rechtmatig. Dit betoog kan echter aanleiding zijn tot vragen en discussie(s), terwijl een eenvoudige en meer structurele oplossing – toevoeging van IBKI aan de lijst met bestuursorganen met wie de politie structureel gegevens mag delen - tot de mogelijkheden behoort. In tegenstelling tot het CBR staat IBKI niet in deze lijst, die is opgenomen in het Besluit politiegegevens. Vooralsnog worden politiegegevens gedeeld met IBKI op grond van artikel 19 van de Wet politiegegevens. Op grond van dit artikel mogen – in het kort – in bijzondere gevallen, voor zover dit noodzakelijk is met het oog op een zwaarwegend algemeen belang, politiegegevens aan personen of instanties voor bepaalde doeleinden worden verstrekt. Nu het aantal mededelingen op grond van artikel 21 WRM door de politie is toegenomen en naar verwachting verder zal toenemen, is er - naar mening van IBKI - geen sprake van incidenteel delen van politiegegevens. Daarmee volstaat naar mening van IBKI de grondslag op basis van artikel 19 Wet politiegegevens niet langer. Daarnaast vergt het delen van politiegegevens met IBKI op grond van artikel 19 van de Wet politiegegevens een – onnodige – extra handeling aan de zijde van politie en justitie, aangezien voor het delen van politiegegevens op grond van artikel 19 Wet politiegegevens telkens toestemming moet worden gevraagd aan de Officier van Justitie. Dit kan als extra drempel worden ervaren bij het willen doen van een mededeling op grond van artikel 21 WRM. Om het proces van het delen van politiegegevens met IBKI op grond van de Wet politiegegevens te vereenvoudigen en de keten met de politie verder te verbeteren, beveelt IBKI aan bij een volgende wijzigingsronde van het Besluit politiegegevens IBKI toe te voegen aan de lijst met bestuursorganen met wie de politie structureel gegevens mag delen.
11. IBKI heeft geen wettelijke bevoegdheid om direct uitvoer te geven aan een door de strafrechter uitgesproken vonnis. Ook behoort IBKI niet tot de strafrechtketen waarbinnen verschillende organisaties toezien op de tenuitvoerlegging van uitgesproken vonnissen. In voorkomende gevallen leidt dit ertoe dat aan een uitspraak van de strafrechter onvoldoende uitvoering kan worden gegeven. Daar is bijvoorbeeld sprake van wanneer aan de houder van een WRM-certificaat bijzondere voorwaarden worden opgelegd. In de geest van het advies van Roemer stelt IBKI voor onderzoek te doen naar de wenselijkheid en haalbaarheid om binnen de WRM voor IBKI bevoegdheden te creëren om uitvoering te geven aan door de strafrechter uitgesproken vonnissen, waardoor IBKI tevens onderdeel wordt van de strafrechtketen.

12. Ongeldig verklaarde WRM-certificaten moeten aan IBKI worden teruggestuurd. De praktijk is dat dit niet altijd gebeurt. Naar onze overtuiging zal dit veel meer gebeuren, wanneer IBKI bevoegdheden krijgt met betrekking tot de artikelen 24a, 24b en 27 WRM. Het gaat dan onder andere over het opleggen van een bestuurlijke boete of een last onder bestuursdwang.
13. De rijschoolbranche zou het initiatief moeten nemen tot het instellen van een klachtenregeling, inclusief klachtencommissie. De mogelijkheid voor rijbewijsleerlingen om klachten jegens rijinstructeurs en/of rij-scholen in te dienen, bestaat nu niet. Zo'n regeling kan bijvoorbeeld consumentenmisleiding aanpakken en draagt positief bij aan het imago van de branche.

7. Bijlagen behorend bij het advies

		Pagina
Bijlage 1	Geraadpleegde bronnen	40
Bijlage 2	Begrippenlijst	41
Bijlage 3	Samenvatting plan van aanpak advies Roemer	44
Bijlage 4	Beroepscompetentieprofiel rijinstructeur B	45
Bijlage 5	Kwalificatieprofiel en kerndoelen rijinstructeur B	63
Bijlage 6	Aanvraagformulier erkend rijinstructeursopleider worden	77
Bijlage 7	Spinnenwebmodel van het SLO (inclusief handleiding)	78
Bijlage 8	Matrix vakbekwaamheidseisen docenten rijinstructeursopleiding B	84
Bijlage 9	Reacties vanuit de branche op de IBKI-conceptadviezen	86

Bijlage 1 Geraadpleegde bronnen

- Van rijles naar rijonderwijs, Advies Verbetering Rijscholenbranche, Roemer, 2021;
- Kamerbrief bij Advies Roemer, ministerie, 2021;
- Kabinetsreactie Advies Roemer, ministerie, 2022;
- Plateauplanning maatregelen Roemer, ministerie, 2022;
- Wet rijonderricht motorrijtuigen, 2009;
- Besluit rijonderricht motorrijtuigen, 2009;
- Regeling rijonderricht motorrijtuigen, 2009;
- LBKR en kwaliteitsregister, LBKR, 2017;
- Adviesverbetering autoijscholenbranche, VVRI, 2021;
- Naar een meer effectieve initiële rijopleiding in Nederland, Cito en RHDHV, 2020;
- Hogere-orde Vaardigheden (HOV) in het verkeer, RHDHV, 2022;
- Final report CIECA-RUE Road User Education Project, 2015;
- Herziening WRM. Een model voor competentiegericht examineren, Exameninstituut IBKI, 2006;
- Rijprocedure B, CBR, 2019;
- Leerplan in ontwikkeling, SLO, 2009;
- Leerdoelen voor het Rijbewijs B, Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat, 2000;
- Eindrapport Alliantie Samen Sterk, 2020;
- Betere kwaliteit rijscholen door echte bijscholing, SP, 2016;
- Kwalificatieprofiel (voor opleidingsontwikkeling) Militair Rij-Instructeur, 2013;
- Beroepskwalificatie Rijschoollesgever, Vlaamse kwalificatiestructuur, 2022;
- Staatsblad, Voorstel wijziging besluit bekwaamheidseisen leraren en docenten, 2017;
- Kwalificatiekader bekwaamheidseisen voor instructeurs, MBO raad, 2016;
- EU Coaching project Hermes, final report, 2010;
- Leren in het verkeer, artikel Lauk Woltring, 2016;
- Notities deelprojecten (9) ter voorbereiding op adviezen maatregelen Roemer, 2023;
- Beroepscompetentieprofiel (BCP) rijinstructeur B, IBKI 2023;
- Kwalificatieprofiel Militair Rij-Instructeur; Ministerie van Defensie 2013;
- Kwalificatiemodaliteit 2 Politie-Rijinstructeur, Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2022;
- Instructeur mbo, crebo 23232, Ministerie van OCW, 2018;
- Prestatieladder rijscholen, CBR, 2023;
- Verkenning nieuwe publieke taken rijschoolbranche, ABDTOPCONSULT, juni 2023;
- Kwalificatieprofiel en kerndoelen rijinstructeur B (2023);
- Brondocumenten WRM-examens, thema I 1, II 2 en II2, IBKI, 2022;
- Nationaal leerplan rijopleiding B: samenvattend overzicht, RHDHV, okt. 2023
- Uitgangspunten voor de opleiding van het rijbewijs, RHDHV, september 2023;
- Kerndoelen Nationaal Leerplan rijopleiding B, RHDHV, september 2023;
- Rijopleiding B: Educatief Ontwerp en toets traject, RHDHV, september 2023.

Bijlage 2 Begrippenlijst

ADAS en ADS: zijn beide systemen die de bestuurder ondersteunen bij het uitvoeren van rijtaken. We maken onderscheid tussen systemen die ondersteunend zijn en systemen die taken overnemen. In het eerste geval blijft de bestuurder verantwoordelijk voor de rijtaak, maar wordt daarbij ondersteund door bijvoorbeeld de snelheidsbegrenzer of adaptive cruise control. Deze systemen vallen onder de categorie Advanced Driver Assistance Systems (ADAS). Automated Driving Systems (ADS) nemen rijtaken van de bestuurder over. Het systeem monitort de omgeving en voert op basis daarvan bijvoorbeeld een rem- of stuuractie uit. Een voorbeeld van ADS is Automated Lane Keeping, System (ALKS), waarbij het voertuig op de snelweg tot 60 km/uur binnen de rijstrook blijft zonder aanvullende actie van de bestuurder.

AVG: Algemene Verordening Gegevensbescherming

Beoordelingscriteria: de indicatoren (waarden) waarop wordt beoordeeld bij een examen of test.

Beroepscompetentieprofiel (BCP): geeft een beschrijving van goed vakmanschap van een VAKVOLWASSEN rijinstructeur B die na opleiding gemiddeld drie/vier jaar werkervaring heeft. Het BCP geeft de standaard van vakmanschap weer zoals die is vastgesteld. Met deze standaard wordt concreet gemaakt over welke kennis, vaardigheden, houdingsaspecten en competenties een rijinstructeur B moet beschikken en welk gedrag vereist is om optimaal te functioneren in de beroepspraktijk (het geven van rijonderricht aan rijbewijsleerlingen die worden opgeleid voor het rijbewijs B).

BOVAG: Bond Van Automobielhandelaren en Garagehouders

Brondocumenten: gedetailleerde beschrijving van de examenonderdelen van de WRM-examens.

CCA: Curriculumcommissie Autorijonderwijs

CBR: Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen

Competentie: een samenhangende set van vereiste kennis, houding en vaardigheid om binnen een bepaalde context juist (d.w.z. competent) te handelen.

Context: de plaats waar de competentie wordt getoond.

Educatief ontwerp: gaat in op welke manier en op welk moment in de rijopleiding aandacht besteed wordt om de kerndoelen te behalen.

Eindterm: het gewenste resultaat van onderwijs vertaald in meetbare resultaten ten aanzien van inhoud, gedrag en context.

Exameneenheden: clusters van leerresultaten en/of kerndoelen die summatief beoordeeld worden.

Exameneisen: opsomming van leerresultaten en/of kerndoelen, die summatief worden beoordeeld én die een civiel (maatschappelijk) effect hebben.

Examenplan: in het examenplan staat binnen welke omgeving (gebouw/beroepspraktijk) de examens plaatsvinden. In een examenplan staan de examenonderdelen en examens voor de beroepsgerichte eisen. Ook de wijze waarop de examenonderdelen worden geëxamineerd.

Examenprogramma: weergave van exameneenheden én de wijze waarop, wanneer, waar en door wie deze worden beoordeeld.

FAM: Federatie Autorijschool Management

Formatieve toetsen: toetsen die als doel hebben om het vervolg van de opleiding in te vullen. Deze toetsen geven antwoord op de vraag wat is nog nodig om het vereiste leerresultaat te behalen. Hoe ver staat een leerling nog af van het einddoel?

GDE-matrix: GDE staat voor 'Goals of Driver Education'. Deze matrix wordt al jaren met succes gebruikt voor bepalen van de inhoud van rijopleidingen en -examens. De matrix bestaat uit verschillende niveaus van veilig handelen (de rijen van de matrix) en vaardigheden (de kolommen van de matrix), die samen het uiteindelijke verkeersgedrag van bestuurders bepalen.

Hogere-ordevaardigheden: cognitief georiënteerd (kallibratie en gevaarherkenning); attitude georiënteerd (zelfinschatting en risico acceptatie); sociaal affectieve vaardigheden (de wil om veilig te rijden).

Hoofdcriteria voor verantwoord rijden: vijf belangrijke criteria waarop wordt rijgedrag beoordeeld. Het gaat om de volgende vijf criteria: veilig, vlot, sociaal, milieubewust en comfortabel.

IBKI: Instituut voor certificering en examinering in de mobiliteitsbranche

ILT: Inspectie Leefomgeving en Transport

Kerdoelen: een beschrijving van de gewenste leeruitkomst in de vorm van een doelstelling, die de wettelijke kaders voor de kern van de onderwijsinhoud van het leerplan voor de rijinstructeur B. De kerndoelen laten op hoofdlijnen zien wat belangrijk is voor het leerplan. Het gaat om een globale beschrijving van de belangrijke onderwijsinhouden (rijonderricht). De kerndoelen geven aan wat de rijinstructeur B moet kennen en kunnen aan het einde van initiële opleiding rijinstructeur B. Het stelt de kerndoelen vast. Kerndoelen zijn met het kwalificatieprofiel en het leerplan voor de rijbewijisleerlingen het referentiekader voor de rijinstructeursopleiders. De inhoud is in de kerndoelen niet heel precies omschreven. De wetgever, het ministerie, geeft de rijinstructeursopleiders de vrijheid om zelf invulling te geven aan de vorm, inhoud en duur van hun leerplan. Ze kunnen dus zelf bepalen hoe de Rijinstructeurs B de kern- en leer- en lesdoelen tijdens het opleidingsproces behalen.

KRV: Koepel Rijopleiding & Verkeerseducatie

Kwalificatieprofiel: bevat de eisen waaraan een STARTBEKWAME rijinstructeur B moet voldoen om na een opleiding en succesvol afgelegd examen bij IBKI zijn bevoegdheid (WRM-certificaat) te krijgen om rijonderricht te geven voor het rijbewijs B.

Kwaliteitscriteria: de indicatoren (waarden) waarop de kwaliteit wordt beoordeeld.

LBKR: Landelijke Beroepsgroep Kwaliteitsbevordering Rijschoolbranche

LBVI: Landelijke Belangenvereniging Verkeersopleidings Instituten

Leerdoel: omschrijving van doelen waarmee in de opleiding wordt toegewerkt om de gewenste kerndoelen of leeruitkomsten te realiseren.

Leerlingvolgsysteem: (LVS) een programma dat de leerlingen, rijinstructeurs en exameninstantie inzicht geeft in de ontwikkeling van de leerlingen, zowel op individueel als op groepsniveau. Gegevens van het LVS geven op geaggregeerd niveau veel informatie over hoe de rijopleiding en de examinering zich ontwikkelt. Het LVS is daarom in de toekomst een belangrijk beleidsinformatiesysteem.

Leerplan: een samenhangend geheel van plannen en praktijken ten aanzien van visie, doelen, inhouden, toetsing, leeractiviteiten, leeromgeving, groepeeringsvorm, leertijd, rol van de leraar en leermiddelen. Een leerplan wordt ook wel een curriculum genoemd.

Leeruitkomst of leerresultaat: het eindniveau van onderwijs vertaald in meetbare resultaten ten aanzien van inhoud, gedrag en context.

Lesdoel: doelen die invulling geven aan een individuele les.

Ontwikkelingsgericht: 'Ontwikkelingsgericht opleiden' betekent dat een leerling het geleerde in een eerdere fase meeneemt naar de volgende fase en daarop samen met de rijinstructeur verder doorbouwt. Hij leert de eerder verworven vaardigheid in volgende fasen toe te passen in meer complexe verkeerssituaties, en wordt daarbij in toenemende mate zelfstandig.

Portfolio: (digitale) map met bewijzen van behaalde of afgeronde delen van onderwijs, of opgedane ervaring.

Prestatiestandaard: per criterium de norm waaraan een kandidaat moet voldoen om op dat criterium voldoende te scoren.

Reflectiecriteria: de indicatoren (waarden) om reflectie te beoordelen (denk aan: diepgang, zelfbewustzijn, kritisch denken, verbinding met theorie/praktijk actiegerichtheid).

Rijonderricht: onderricht gericht op het bijbrengen, behouden of verbeteren van de rijvaardigheid of geschiktheid om aan het verkeer deel te nemen als bestuurder van een motorvoertuig, waarvoor een rijbewijs is vereist.

Rijtaken: handelingen die je doet om een voertuig veilig en verantwoord te laten rijden.

SLO: Stichting Leerplan Ontwikkeling, een landelijk kenniscentrum voor het onderwijs dat zich bezighoudt met het opstellen van landelijke onderwijsdoelen.

Summatieve toetsen: toetsen die een bepaalde opleiding of gedeelte (module) daarbinnen afsluiten. Er zijn consequenties verbonden aan het niet behalen van een summatieve toets. De toets moet over via een herkansing.

Taakprocessen: bij de oplossing van verkeersopgaven moet een automobilist steeds een vijftal stappen of zogenaamde taakprocessen doorlopen, te weten: 1) waarnemen, 2) voorspellen, 3) evalueren, 4) beslissen en 5) handelen. De uitkomst van ieder taakproces afzonderlijk is bepalend voor navolgende taakprocessen en uiteindelijk beslissend voor de uit te voeren handeling.

Toetsmatrijs: een tabel waarin de onderwerpen van de toets en het belang ervan ten opzichte van elkaar is weergegeven.

Toetsspecificaties: een beschrijving van waar de toetsen aan moeten voldoen, de randvoorwaarden, zoals validiteit (meet de toets wat beoogd wordt), betrouwbaarheid (is het resultaat reproduceerbaar), transparantie (is uit te leggen hoe resultaat tot stand komt), efficiëntie (is het gebruiksvriendelijk), haalbaarheid (kosten).

Toetsterm: een concrete, eenduidige en meetbare omschrijving van het gewenste leerresultaat.

Verkeersopgaven: handelingen die je doet om een voertuig veilig en verantwoord te laten rijden in het verkeer, waarbij je rijdt conform wet- en regelgeving en rekening houdt met de overige verkeersdeelnemers.

VVB: Vereniging Verkeersveiligheids Belangen

VRB: Vereniging Rijschool Belang

VVRI: Vereniging Voor Rijscholen en Instructeurs

Bijlage 3 Samenvatting Plan van aanpak advies Roemer

Maatregel 16 Leerplan voor de rijinstructeur

- Deelproject 16.0** Ontwikkeling beroepscompetentieprofiel (BCP) i.s.m. klankbordgroep van deskundigen (op persoonlijke titel en expertise) als basis voor het te ontwikkelen leerplan. Een BCP geeft een beschrijving van een vakvolwassen rijinstructeur (± 3 à 4 jaar praktijkervaring) en geeft de richtlijnen van vakmanschap uitgewerkt in kerntaken en beroepscompetenties. Hiermee wordt concreet gemaakt wat een rijinstructeur moet beheersen om optimaal te functioneren.
- Deelproject 16.1** Ontwikkeling leerplan rijinstructeur voor initiële opleiding met als basis BCP uit deelproject 16.0. Van belang is om in het leerplan vooraf met ministerie goed te bepalen tot hoever de invulling van het leerplan wordt gegaan. Volledig met alle onderdelen die mogelijk zijn of uitsluitend de leerdoelen en eindtermen (à la kwalificatiedossier MBO) het WAT en de exameneisen (zoals IBKI stelt) en het HOE over te laten aan de rijopleidingsinstituten. Begeleiding klankbordgroep uit 16.0 meest logisch. Hierbij hoort, afhankelijk van de invulling of het leerplan verplicht wordt voorgeschreven.
- Deelproject 16.2** Stand van zaken praktische en theoretische bijscholing. Via notitie wordt de bijscholing in kaart gebracht (cijfers IBKI) en worden discussievragen opgesteld: wel/geen uitbreiding/beperking bijscholing, wel/geen toets ter afsluiting bijscholing en hoe andere branches (3) hiermee omgaan. Onderzoek RHDHV Hogere-orde vaardigheden wordt hierbij betrokken.
- Deelproject 16.3** Verkenning of het wenselijk en uitvoerbaar is uitsluitend het theorie-onderricht voor rijbewijs B met een in te voeren deelcertificaat mag worden uitgevoerd. Wat zijn hiervan de consequenties? Door Stuurgroep wordt notitie opgesteld ter voorbereiding sessie.
- Deelproject 16.4** Een opleiding volgen om rijinstructeur te worden is niet verplicht, examen doen wel. De stage bij een gekwalificeerd stagemotor is wel een verplicht onderdeel. Hoe verloopt de stage op dit moment, dient er een systematiek te komen om de stagebedrijven te certificeren en dient er een systematiek voor een stageportfolio geïntroduceerd te worden, zijn onderdelen van op te stellen notitie.

Maatregel 17 Eisen voor docenten rijinstructeursopleidingen

- Deelproject 17.1** Moeten er eisen voor docenten van de rijopleidingsinstituten worden gesteld en zo ja welke eisen moeten dat dan zijn? Betekent dit ook dat er een soort van Erkenningsregeling voor de rijopleidingsinstituten moet komen? En moet er verschil zijn tussen eisen voor docenten van de initiële opleiding en die van de praktische en theoretische bijscholing? Dit zijn vragen die in de door Stuurgroep op te stellen notitie aan de orde komen.

Maatregel 18 Bevoegdheden voor IBKI om op te treden tegen slecht functionerende rijinstructeurs

- Deelproject 18.1** Door Stuurgroep (met huisjurist IBKI) wordt notitie opgesteld, die antwoord moet geven op vragen of het wenselijk en uitvoerbaar is om IBKI en CCA een sanctiemogelijkheid te geven. Daarbij wordt ook betrokken of het mogelijk is een slecht functionerende rijinstructeur te definiëren.
- Deelproject 18.2** Door Stuurgroep (met huisjurist IBKI) wordt notitie opgesteld, die antwoord moet geven op de vraag of het wenselijk en uitvoerbaar is om IBKI een bevoegdheid te geven om zonder melding politie of ILT een ambtshalve onderzoek naar vakbekwaamheid in te stellen.
- Deelproject 18.3** Door Stuurgroep (met huisjurist IBKI) wordt notitie opgesteld, die antwoord moet geven op de vraag of het wenselijk en uitvoerbaar is of IBKI een doorontwikkeling van het rijinstructeursregister adviseert. Hierbij gaat het om de relatie met de privacy wetgeving (AVG) en met het openbaar maken van meer gegevens van rij scholen en rijinstructeurs.

EXAMINERING EN
CERTIFICERING VOOR DE
MOBILITEITSBRANCHE

Beroepscompetentieprofiel

rijinstructeur B

Toelichting bij dit beroepscompetentieprofiel:

Het beroepscompetentieprofiel (BCP) rijinstructeur B is onder regie van IBKI ontwikkeld door een klankbordgroep met deskundigen uit de branche. Daarnaast zijn er door verschillende andere deskundigen uit de branche (onder andere uit de Adviesraad WRM) suggesties gedaan ter aanvulling en/of aanpassing. Een concept van dit BCP is op 4 juli 2023 eveneens besproken tijdens een door IBKI georganiseerde discussiebijeenkomst met vertegenwoordigers uit de branche en deskundigen. Eveneens is het bij de presentaties van de conceptadviezen in september jl. bij de Adviesraad WRM en andere brancheorganisaties als bijlage ter beschikking gesteld. Enkele schriftelijke reacties hebben geleid tot aanpassingen in de tekst. Daarnaast zijn de notities voor het Leerplan voor de rijbewijsleerling B en het Examenprogramma voor het rijbewijs B, die respectievelijk door RHDHV en het CBR zijn ontwikkeld, gebruikt om het BCP definitief te maken.

Nieuwegein, december 2023

Inhoudsopgave

Pag.

1.	Inleiding	47
2.	Het beroepscompetentieprofiel rijinstructeur B	49
2.1	Beroepscontext van de rijinstructeur B	49
2.2	Typerende beroepshouding van de rijinstructeur B	50
2.3	Overzicht van de kerntaak en werkprocessen rijinstructeur B	50
2.4	Uitgewerkte kerntaak en werkprocessen rijinstructeur B	51
	Bijlage: Beroepscompetenties van de rijinstructeur B	56

Er bestaat in het Nederlands een dilemma als het gaat over het gebruik van woorden die als mannelijk en vrouwelijk geïnterpreteerd kunnen worden. We zouden consequent kunnen werken met 'hij/zij' en 'zijn/haar', maar dat geeft een gewoonte die wij stilistisch niet verantwoord vinden. De personen die in dit stuk de handelingen verrichten of beschreven worden, kunnen in onze optiek net zo goed mannen zijn als vrouwen.

1. Inleiding

Het beroepscompetentieprofiel (BCP) rijinstructeur B is het resultaat van het werk van een klankbordgroep van deskundigen die ingesteld en ondersteund is door IBKI.

IBKI heeft in opdracht van het ministerie in vervolg op het Advies van Emile Roemer, van rijles naar rijonderwijs, een drietal adviesmaatregelen nader uitgewerkt. Maatregel 16 vraagt onder andere om een advies over een leerplan voor de rijinstructeur B voor de initiële opleiding en de praktische en theoretische bijscholing.

IBKI is van mening dat het van cruciaal belang is vooraf goed in kaart te brengen wat een rijinstructeur B moet kennen en kunnen en over welke houdingsaspecten en competenties deze dient te beschikken. Dat komt ook overeen met de aanbevelingen uit het Advies Emile Roemer (Van rijles naar rijonderwijs) en het Eindrapport Alliantie Samen Sterk, die beide voorstellen om een profiel voor de rijinstructeur B te ontwikkelen.

Het BCP rijinstructeur B geeft een beschrijving van goed vakmanschap van een VAKVOLWASSEN rijinstructeur B die na opleiding gemiddeld drie/vier jaar werkervaring heeft. Het BCP geeft de standaard van vakmanschap weer zoals die is vastgesteld. Deze standaard is uitgewerkt in beroepscontext, beroepshouding, kerntaak en werkprocessen, zodat concreet gemaakt wordt over welke kennis, vaardigheden, houdingsaspecten en competenties een rijinstructeur B moet beschikken en welk gedrag vereist is om optimaal te functioneren in de beroepspraktijk (het geven van rij- onderricht aan leerlingen die worden opgeleid voor het rijbewijs B).

Het BCP doet geen uitspraken over de wijze waarop de rijinstructeur B het vakmanschap heeft ontwikkeld of welke beroepsopleidingen/bijscholingen zijn gevolgd. Op basis van het BCP worden een kwalificatieprofiel, kerndoelen en een leerplan voor de rijinstructeur B ontwikkeld. Een belangrijke bron daarbij is het leerplan voor de rijbewijsleerling B en het Examenprogramma voor het rijbewijs B.

De klankbordgroep van deskundigen is samengesteld op basis van hun expertise en op persoonlijke titel. Zij zijn afkomstig uit de branche of andere relevante organisaties. De samenstelling van de klankbordgroep was als volgt:

- Gijs Kantelberg, Verkeersacademie, VVB
- Wilbert van Beersum, LBVI, VRO
- Louise Dekker, Politieacademie
- Jan Vissers, RHDHV
- Patrick Schmitz, OTCrij, defensie
- Erik Roelofs, TU Twente
- Marcel Disselkötter, IBKI
- Max Mulders, projectmanager

Totstandkoming BCP

De klankbordgroep heeft twee maal vergaderd op basis van door de projectmanager, samen met interne deskundigheid van IBKI, ontwikkelde concepten. De klankbordgroep heeft het BCP na bespreking aangeboden aan de IBKI-stuurgroep project Uitwerking adviesmaatregelen Roemer. Het BCP is tussentijds voorgelegd aan de Adviesraad WRM en op meerdere momenten aan vertegenwoordigende organisaties en deskundigen uit de branche. Reacties van deskundigen zijn voor zover mogelijk verwerkt.

Na het verwerken van diverse aspecten uit het leerplan voor de rijbewijsleerling B is het BCP definitief gemaakt en vastgesteld als brondocument voor de verder uitwerking van het kwalificatieprofiel, de kerndoelen en het leerplan voor de rijinstructeur B.

Gebruikte brondocumenten

- Van rijles naar rijonderwijs, advies verbetering rijscholenbranche, Roemer, 2021;
- Wet rijonderricht motorrijtuigen, 2009
- Besluit rijonderricht motorrijtuigen, 2009
- Regeling rijonderricht motorrijtuigen, 2009
- Naar een meer effectieve initiële rijopleiding in Nederland, Cito en RHDHV, 2020;
- Hogere-orde Vaardigheden (HOV) in het verkeer, RHDHV, 2022;
- Final report CIECA-RUE Road User Education Project, 2015;
- Herziening WRM. Een model voor competentiegericht examineren, DHV in opdracht van Exameninstituut IBKI, 2006;
- Leerdoelen voor het Rijbewijs B, Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat, 2000;
- Eindrapport Alliantie Samen Sterk, 2020;
- Kwalificatieprofiel (voor opleidingsontwikkeling) Militair Rij-Instructeur, 2013;
- Beroepskwalificatie Rijschoollesgever, Vlaamse kwalificatiestructuur, 2022;
- EU Coaching project Hermes, final report, 2010;
- Leren in het verkeer, artikel Lauk Woltring, 2016;
- Nationaal leerplan rijopleiding B: samenvattend overzicht, RHDHV, 2023;
- Uitgangspunten voor de opleiding van het rijbewijs, RHDHV, 2023;
- Kerndoelen Nationaal Leerplan rijopleiding B, RHDHV, 2023;
- Rijopleiding B: Educatief Ontwerp en toetstraject, RHDHV, september 2023.

Leeswijzer

De opbouw van deze notitie is als volgt: na deze inleiding (hoofdstuk 1) is in hoofdstuk 2 de verdere uitwerking van het BCP rijinstructeur B beschreven. Achtereenvolgens komen de beroepscontext, de typerende beroepshouding en de kerntaak met de bijbehorende werkprocessen aan de orde. In de bijlage bij dit BCP (blz. 53) is een uitgebreide set van beroepscompetenties van de rijinstructeur B opgenomen.

2. Het beroepscompetentieprofiel rijinstructeur B

2.1 Beroepscontext van de rijinstructeur B

Een rijinstructeur B dient in het bezit te zijn van een geldig WRM-certificaat. Hiermee is hij bevoegd om rijonderricht voor het rijbewijs B te geven. Daarvoor beschikt hij over de kennis, vaardigheden en houdingsaspecten om te zorgen voor een zelfstandige, veilige, sociale, milieubewuste en verantwoorde verkeersdeelneming. Hij kent de wet- en regelgeving (WRM, Wegenverkeerswet, Reglement verkeersregels en verkeerstekens, Kentekenreglement en Reglement rijbewijzen) en past deze toe in concrete verkeerssituaties. Door het geven van het rijonderricht aan leerlingen levert de rijinstructeur B een belangrijke bijdrage aan de verkeersveiligheid. Bij IBKI zijn circa 14.900 Rijinstructeurs B geregistreerd.

Om rijinstructeur B te worden is het op dit moment niet verplicht een opleiding te volgen, de meesten (\pm 85%) doen dit echter wel. Om in aanmerking te komen voor een WRM-certificaat dient de a.s. rijinstructeur B (gefaseerd) examen af te leggen. Het WRM-examen B wordt afgenomen door IBKI en bestaat uit drie fasen, waarin vijf examenonderdelen zitten. Voor deelname aan het IBKI-examen gelden de volgende eisen:

- ten minste een opleiding op het niveau VMBO theoretische of gemengde leerweg; OF
- een geschiktheidstest om dat niveau aan te tonen;
- 18 jaar of ouder zijn en;
- in het bezit van ten minste rijbewijs B;
- een geldige, originele VOG aanleveren om een WRM-stagepas te krijgen.

In de branche komen we de rijinstructeur B tegen in drie mogelijke rollen; in loondienst bij een rijnschool, als ZZP'er ingehuurd door een rijnschool of en dat zijn de meesten (\pm 80%) als ondernemer (rijnschoolhouder). Er zijn zowel grote, als kleine rijnscholen. Grotere rijnscholen hebben vaak meerdere vestigingen en hebben soms enkele tientallen Rijinstructeurs B in dienst. Kleinere rijnscholen hebben vaak maar één filiaal en in sommige gevallen is de enige werknemer de rijinstructeur B zelf, die dan ook de rol van ondernemer op zich neemt.

Bij het opleiden van rijbewijisleerlingen tot bekwame en volwaardige bestuurders speelt de eigen rijvaardigheid van de rijinstructeur B een grote rol. De eigen rijvaardigheid is een belangrijk referentiepunt bij het overdragen van kennis, vaardigheden en houdingsaspecten ten aanzien van de rijtaak. Het gaat daarbij zowel om de lagere-ordevaardigheden (basisvoertuigbeheersing) als de hogere-ordevaardigheden (gevaarherkenning, verkeersinzicht, risicobewustzijn, inleving in anderen, motivatie om veilig te rijden, aanpassen aan situaties). Daarvoor dient hij kennis te hebben van en inzicht in factoren en omstandigheden die van invloed zijn op een zelfstandige, veilige, sociale, en verantwoorde verkeersdeelname. Bovendien is het noodzakelijk dat hij inzicht heeft in persoonlijke factoren en omstandigheden die van invloed zijn op de keuzen in het verkeer en in de sterke en zwakke kanten van zijn eigen rijvaardigheid.

Om de gewenste kennis, inzichten en vaardigheden op rijbewijisleerlingen B (met verschillende achtergronden, leeftijden en geslacht) te kunnen overbrengen is het niet voldoende dat de rijinstructeur B zelf goed volgens de rijprocedure rijdt. Hij moet zich ook bewust zijn van de verschillende stappen die doorlopen moeten worden bij de uitvoering van de rijtaak. Hij moet de stappen die hij tijdens zijn eigen verkeersdeelname zet, eigenlijk voortdurend benoemen.

Eveneens heeft de rijinstructeur B tijdens de lessen de juridische verantwoordelijkheid en moet hij met behulp van de dubbele bediening, het stuur en de extra spiegels als tweede bestuurder het voertuig volledig beheersen.

De rijinstructeur B begeleidt en coacht de rijbewijisleerling in het leerproces om een zelfstandige, veilige, sociale en verantwoorde bestuurder te worden en met succes de onderdelen van het rijexamen categorie B af te leggen. Hij stimuleert de rijbewijisleerling om te willen leren en het probleemoplossend vermogen aan te spreken. Met zijn kwaliteiten en persoonlijkheid speelt hij een belangrijke rol bij het bereiken van de gewenste leerresultaten en het realiseren van een veilige leeromgeving. Voor en tijdens de rijopleiding probeert hij zicht te krijgen op het gedrag van de rijbewijisleerling en biedt hij een leerproces aan op diens maat, waarbij hij tevens zorgt voor voldoende reflectie op het eigen rijgedrag. Hij hanteert daarbij een volgorde van leerdoelen, die is afgestemd op de rijbewijisleerling aan wie wordt lesgegeven.

Tijdens de rijlessen waakt de rijinstructeur B over de veiligheid van zijn rijbewijisleerling en zichzelf, maar ook van de andere weggebruikers. Ook verzorgt hij de theorielessen individueel of in groepen en integreert hij de besproken theorie naar de praktijksituaties in het verkeer.

Het is noodzakelijk bij de beroepsuitoefening dat de rijinstructeur B voldoende flexibel is in de uitvoering van de werkzaamheden. Het is een zittend beroep, meestal in een rijdende lesauto (rijles) of in een klaslokaal (theorieles). Tevens dient hij zich bewust te zijn van aspecten die van invloed zijn op de bedrijfsvoering (kostprijs, contract auto, verzekering).

Tijdens de loopbaan kan de rijinstructeur B zich door het volgen van praktische en theoretische bijscholing en andere cursussen/trainingen ontwikkelen tot een functie als rijinstructeur andere categorieën, rijinstructeur met een specialisatie, het coachen van collega's, docent bij een rijinstructeursopleider, rijinstructeur bij defensie of politie of examinator bij het CBR of IBKI.

2.2 Typerende beroepshouding van de rijinstructeur B

Van de rijinstructeur B wordt op zijn niveau een duidelijke beroepshouding verwacht, die zich kenmerkt zich door onderstaande aspecten:

- **Sociaal-communicatief vaardig:** de rijinstructeur B moet voor een verantwoorde beroepsuitoefening betrokken, empathisch, assertief, representatief en integer zijn. Hij verplaatst zich voortdurend in de rijbewijsleerlingen en past zich daarbij aan het niveau en de behoeften van hen aan. Tijdens het leerproces betreft hij de rijbewijsleerlingen daarbij en spreekt hun gevoel aan. Hij gaat respectvol en tactvol om met rijbewijsleerlingen, gaat om met verschillende typen en toont een open houding waardoor hij vraagstukken bespreekbaar maakt.
- **Professionele houding:** de professionele houding van de rijinstructeur B kenmerkt zich door het uitvoeren van de werkzaamheden volgens het geldende kwaliteit-, veiligheid-, hygiëne-, arbo- en milieubeleid. Hij kent de geldende wet- en regelgeving en past deze toe. Ook een integere, veilige en betrouwbare houding tegenover de rijbewijsleerlingen is van groot belang. Hij straalt rust en stabiliteit uit. Hij is zich ervan bewust dat hij te maken heeft met vertrouwelijke gegevens en moet een vertrouwensband met de rijbewijsleerling opbouwen.
- **Objectiviteit:** de rijinstructeur B reageert bewust en gepast en beoordeelt de resultaten van de rijbewijsleerlingen objectief aan de hand van criteria en communiceert deze met de rijbewijsleerlingen. Hij geeft feedback met aanbevelingen voor het vervolg.
- **Risicobewustzijn:** de rijinstructeur B is in alle verkeerssituaties alert op invloedfactoren die gevaar op kunnen leveren voor de rijbewijsleerling, hemzelf of andere weggebruikers. De rijinstructeur B ondersteunt de rijbewijsleerling in zijn grensbepaling en verkeersinzicht. Hij herkent de potentiële gevaren in het verkeer, blijft stressbestendig en reageert accuraat zodat de veiligheid gewaarborgd blijft.
- **Stressbestendigheid:** de rijinstructeur B houdt in alle situaties het hoofd koel, ook bij nervositeit of grote druk vanuit een rijbewijsleerling of bij examenbegeleiding.
- **Kwaliteitsbewust:** de rijinstructeur B heeft verantwoordelijkheidsgevoel ten opzichte van zijn eigen werk en past dat toe op zijn rijbewijsleerlingen, maar ook op de andere weggebruikers. Hij heeft een functie als rolmodel en weet inhoud te geven aan zijn voorbeeldfunctie. Hij is stipt en houdt zich aan gemaakte afspraken. Hij vervult de administratieve taken naar behoren met betrekking tot invullen van leskaart en instructievorderingenkaart (of digitale variant) en de evaluaties. Hij werkt probleemoplossend, accuraat, geconcentreerd en resultaatgericht.
- **Rollen van de rijinstructeur B**
 - ontwerper: van de gefaseerde rijopleiding en de lessen en het doen van aanpassingen in het persoonlijke opleidingsplan van de rijbewijsleerling en het bijbehorende leerproces;
 - uitvoerder: van het rijonderricht door het verzorgen van praktijk- én theorielessen;
 - regisseur: waarborgen en bewaken van de continuïteit en coördinatie van de rijopleiding en de lessen;
 - assessor: het formatief beoordelen van onderdelen van de rijopleiding (bijvoorbeeld de adviesritten en de theorie-toetsen) bij de rijbewijsleerlingen.

2.3 Overzicht van de kerntaak en werkprocessen rijinstructeur B

De Kerntaak geeft de belangrijkste werkzaamheid van de rijinstructeur B weer. Deze kerntaak is voor de branche een kenmerkende, logische en herkenbare combinatie van werkprocessen. Een werkproces bestaat uit een aantal afgebakende en samenhangende beroepshandelingen die horen bij de kerntaak. Die activiteiten hebben een begin, een eind en leiden tot een duidelijk resultaat. De werkprocessen geven naast de omschrijving het resultaat en het vereiste gedrag weer. Dat gedrag is afgeleid van een set van competenties (ontwikkelbare vermogens van mensen waarbij een beroep gedaan wordt op kennis, houding en vaardigheden om die geïntegreerd uit te voeren). Zie de bijlage bij dit BCP (pag. 15).

De kerntaak en de werkprocessen voor het beroep rijinstructeur B worden hieronder weergegeven.

Kerntaak	Werkprocessen
Geeft rijonderricht aan leerlingen	1. Bereidt de rijopleiding voor 2. Bereidt de rijlessen voor 3. Voert de rijlessen uit 4. Bereidt de theorielessen voor 5. Voert de theorielessen uit 6. Evalueert de rij- en theorielessen

2.4 Uitgewerkte kerntaak en werkprocessen rijinstructeur B

Kerntaak Geeft rijonderricht aan leerlingen
<p>De rijinstructeur B verzorgt rijonderricht aan leerlingen. Hij leert de kennis en vaardigheden aan ten behoeve van het rijbewijs B, zodat de rijbewijsleerlingen verkeersopgaven op een veilige, vlotte, sociale, milieubewuste en comfortabele wijze oplossen. Hij past daarbij de basiskennis van de relevante wet- en regelgeving toe. Daarnaast ook didactische en pedagogische kennis en vaardigheden om de bekwaamheid bij de rijbewijsleerlingen aan te leren, te verbeteren of op niveau te houden. Ook past hij begeleidingsvaardigheden en motivatietechnieken toe. Hij werkt daarbij veelal volgens een opleiding op maat voor elke rijbewijsleerling die hij opleidt. Bij stagnatie in het opleidingsproces van de rijbewijsleerling bedenkt hij passende interventies om vooruitgang te (blijven) boeken. Daarbij moet hij zich realiseren dat het geven van rijonderricht meer inhoudt dan het geven van alleen rij- en theorielessen. Complicerend is dat de startbekwame rijinstructeur B zowel met individuele leerlingen met verschillende leeftijden, geslacht en achtergronden als met groepen werkt, die elk hun eigen aanpak vragen.</p> <p>De rijinstructeur B is verantwoordelijk voor de voorbereiding en uitvoering van zijn lesgevende activiteiten en voor de begeleiding, coaching binnen een veilige leeromgeving. De verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het gehele leerproces ligt bij hem indien hij als zelfstandige werkt. Indien hij in loondienst is, ligt de eindverantwoordelijkheid bij de rijschoolhouder.</p> <p>De rijinstructeur B voert zelfstandig de leergang uit, al of niet in afstemming met de rijschoolhouder. Zijn taak is voornamelijk het leggen van de verbinding tussen de theorie en reële verkeerssituaties waar de rijbewijsleerlingen mee te maken krijgen. Zijn rol is gericht op het creëren van een aangepaste, uitdagende en veilige leeromgeving. Daarnaast werkt hij aan de begeleiding en coaching van rijbewijsleerlingen bij het verwerven van kennis en vaardigheden om als zelfstandige en veilige bestuurder te functioneren.</p>
Werkproces 1 Bereidt de rijopleiding voor
<p>Omschrijving: Voorafgaand aan de rijopleiding van de aankomende rijbewijsleerling voert de rijinstructeur B een intakegesprek met de rijbewijsleerling en/of eventueel de ouder(s). Hij informeert de rijbewijsleerling over het geheel van de rijopleiding, de inhoud van de rijlessen, de theoretische lessen, het aantal rijlessen en in het bijzonder over het verloop daarvan. Hij gebruikt daarbij het leerplan voor de rijbewijsleerling als bron om de leergang uit te werken. Hij luistert goed naar de verwachtingen die de rijbewijsleerling uitspreekt en de vragen die deze stelt. Hij analyseert daarmee de beginsituatie van de rijbewijsleerling. Op basis daarvan maakt hij op een later moment een persoonlijk opleidingsplan.</p> <p>De rijinstructeur B geeft in het gesprek een duidelijk beeld van de rijopleiding zoals hij die gaat geven. Afhankelijk van zijn positie licht hij eveneens de kosten voor de rijopleiding toe en bespreekt hij de onderdelen van het examen (theorie en praktijk). Eventueel geeft hij advies voor andere diensten van de rijschool. Ook regelt hij met de rijbewijsleerling de inschrijving in het LVS en laat hij de Gezondheidsverklaring invullen. Aan het eind van het gesprek legt hij de eerste afspraak met de rijbewijsleerling vast in de planning. Voordat deze les plaatsvindt, stelt hij een opleidingsplan op maat op voor de rijbewijsleerling. Hij gebruikt hierbij in ieder geval de rijopleiding B en de daarbij behorende examenonderdelen en zijn kennis van de pedagogiek, didactische werkvormen en het beoordelen en evalueren van leerresultaten.</p>
<p>Resultaat van de uitvoering: Een goed voorbereide rijopleiding zowel voor de rijbewijsleerling als voor rijinstructeur B.</p>
<p>Beheersingscriteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • past de relevante vakkennis, vaardigheden, inzicht en beroepshouding toe; • ontwikkelt een onderbouwde en uitvoerbare rijopleiding, die tot uitdrukking komt in het persoonlijk opleidingsplan; • plant, registreert en organiseert de rijopleiding; • overlegt en werkt (eventueel) samen met collega's over de rijopleiding; • communiceert mondeling in het Nederlands; • investeert (eventueel) in een juiste werrelatie met collega's door te overleggen. <p>Onderliggende competenties: Vakdeskundigheid toepassen, Plannen en organiseren, Samenwerken, Communiceren, Registreren en rapporteren, Zorgdragen voor kwaliteit, Relaties bouwen en netwerken</p>

Werkproces 2 Bereidt de rijlessen voor

Omschrijving:

De rijinstructeur B vertaalt het opgestelde opleidingsplan van de rijopleiding naar concrete lesdoelen en kiest per les de leeractiviteiten, werkvormen, instructiemethoden en begeleiding/coaching die hij stapsgewijs inzet om de leerdoelen te bereiken. Bij de inhoud van de rijlessen wordt onder andere het RVV en de Rijprocedure gebruikt. Hij bepaalt daarmee of nieuw aangeleerd gedrag door de rijbewijsleerling tijdens de rijles wordt toegepast in voorkomende verkeerssituaties.

De rijinstructeur B houdt bij zijn voorbereiding rekening met een vloeiend verloop van de rijles, de te rijden route op de openbare weg en maakt een werkbaar planning in de tijd. Hij zorgt voor een op de rijbewijsleerling aangepaste en uitdagende leeromgeving. Daarbij gaat het om actie van en interactie tussen rijinstructeur B en rijbewijsleerling. Hij bouwt de rijlessen op van gemakkelijk naar moeilijk en van eenvoudige naar complexe verkeerssituaties. In de eerste rijlessen gaat het vooral om de basisvoertuigbeheersing. Hij kiest tijdens de rijlessen verschillende praktijkopdrachten. De voorbereiding van de rijlessen zijn een belangrijke voorwaarde om de rijbewijsleerling zelfstandig en veilig deel te laten nemen aan het verkeer.

Resultaat van de uitvoering:

Goed voorbereide rijlessen die leiden naar de gestelde leerdoelen van de rijopleiding.

Beheersingscriteria:

- past de relevante vakkennis, vaardigheden, inzicht en beroepshouding toe;
- verzamelt relevante informatie en hulpmiddelen;
- maakt een onderbouwde en uitvoerbare rijles;
- plant, registreert en organiseert de rijles;
- past het lesplan aan op de leersituatie van de rijbewijsleerling;
- maakt gebruik van relevante signalen die hij van de rijbewijsleerlingen heeft opgepikt.

Onderliggende competenties: Vakdeskundigheid toepassen, Plannen en organiseren, Samenwerken, Communiceren, Registreren en rapporteren, Analyse uitvoeren, Zorgdragen voor kwaliteit, Relaties bouwen en netwerken

Werkproces 3 Bereidt de theorielessen voor

Omschrijving:

De rijinstructeur B vertaalt het opgestelde opleidingsplan van de rijopleiding naar concrete lessituaties en kiest de werkvormen die stapsgewijs ingezet worden om de gestelde leerdoelen te bereiken. Hij werkt een lesplan uit, waarin de theorie van de verkeersregels en de betekenis van de verkeerstekens en aanwijzingen centraal staan. Deze zijn voorwaardelijk voor de rijlessen. De rijbewijsleerling dient deze te kennen en herkennen in voorkomende verkeerssituaties, eveneens in relatie tot de verschillende verkeersdeelnemers. Tijdens de theorielessen komen zowel de basisvaardigheden (bijvoorbeeld de basale kennis van de auto) als de hogere-ordevaardigheden (gevaarherkenning, verkeersinzicht, risicobewustzijn, inleving in anderen, motivatie om veilig te rijden, aanpassen aan situaties) aan de orde.

De rijinstructeur B beschikt over de didactische kennis en het inzicht om te bepalen welke leeractiviteiten en instructiemethoden daarbij ingezet moeten worden. Hij bevordert daarmee dat nieuw aangeleerde kennis en gedrag wordt toegepast in voorkomende verkeerssituaties.

De rijinstructeur B houdt bij zijn voorbereiding rekening met een vloeiend verloop van de theorielessen, die over het algemeen met een groep worden gehouden. Hij maakt een realistische planning in de tijd. Hij zorgt voor een op de rijbewijsleerlingen aangepaste en uitdagende leeromgeving en houdt rekening met verschillen tussen leerlingen.

Tijdens de theorieles gaat het om actie van en interactie tussen rijinstructeur B en rijbewijsleerlingen. Vragen stellen, groepsdiscussie, luisteren en feedback geven zijn daarbij cruciaal. Hij bouwt de theorielessen op van gemakkelijk naar moeilijk en gebruikt daarbij audiovisuele en digitale hulpmiddelen. Hij bereidt verschillende opdrachten voor aan de hand van concrete verkeerssituaties.

Resultaat van de uitvoering:

Goed voorbereide theorielessen die leiden naar de gestelde leerdoelen van de rijopleiding.

Beheersingscriteria:

- past de relevante vakkennis, vaardigheden, inzicht en beroepshouding toe;
- verzamelt relevante informatie en hulpmiddelen;
- maakt een onderbouwde en uitvoerbare theorieles;

- plant, registreert en organiseert de theorieles;
- kiest de didactische werkvormen en groepsopdrachten om de leerdoelen te bereiken;
- overlegt en werkt samen met rijbewijsleerlingen;
- luistert aandachtig en stelt gerichte vragen om relevante informatie te achterhalen.

Onderliggende competenties: Vakdeskundigheid toepassen, Plannen en organiseren, Samenwerken, Communiceren, Registreren en rapporteren, Analyse uitvoeren, Zorgdragen voor kwaliteit, Relaties bouwen en netwerken

Werkproces 4 Voert de rijlessen uit

Omschrijving:

De rijinstructeur B zorgt voor aanvang van de rijles dat de lesauto naar behoren functioneert en voldoet aan alle noodzakelijke veiligheidseisen. Hij gebruikt de lesauto doeltreffend en verantwoord en zorgt ervoor (via de rijsschool of zelf) dat deze goed wordt onderhouden. De rijles dient immers veilig en zonder onnodig oponthoud te verlopen. Hij houdt rekening met verschillen tussen de leerlingen. Als rijinstructeur B beheerst hij als eerste en tweede bestuurder de lesauto en heeft hij vooraf de stand van de extra spiegels en de werking van de dubbele bediening gecontroleerd. Ook doet hij een visuele controle op de vloeistoffen, banden en verlichting en volgt de signalen van de controlelampjes op. Hij heeft zich voorbereid om tijdig en adequaat verkeerssituaties te kunnen waarnemen en in te kunnen grijpen vanaf de bijrijdersstoel. Tijdens de rijles blijft hij voortdurend alert en voorkomt afleiding bijvoorbeeld door het gebruik van zijn mobiele telefoon.

De rijinstructeur B brengt zijn deskundigheid over en kan de rijbewijsleerling opleiden tot een zelfstandige, veilige, sociale, milieubewuste en verantwoorde bestuurder, doordat hij doelgerichte instructie geeft die bijdraagt aan de verwerving van kennis, vaardigheden en een juiste houding. Hij stimuleert de rijbewijsleerling om verantwoordelijkheid te nemen voor het eigen gedrag en dat van anderen. Daarmee leert de rijbewijsleerling zich te gedragen als een zelfstandige en verantwoorde verkeersdeelnemer.

Conform het opgestelde opleidingsplan voor de rijbewijsleerling worden de lessen door de rijinstructeur B uitgevoerd. Hij leert de werking en bediening van de auto aan, evenals het gebruik van de rijhulpsystemen (ADAS en ADS). Hij geeft instructie, uitleg en demonstreert bij praktijkopdrachten de vereiste handelingen. Hij bouwt het oefenschema op van gemakkelijk naar moeilijk rekening houdend met de ontwikkeling bij de rijbewijsleerling. Hij leert de beheersing van de auto aan en stimuleert de transfer van het geleerde naar de verkeerssituaties. De rijinstructeur B maakt de rijbewijsleerling bekend met noodzakelijke verkeers termen en coacht hoe deze zich dient te gedragen als een veilige verkeersdeelnemer. Ook stelt hij vragen om te achterhalen of de rijbewijsleerling de uitleg begrepen heeft. Hij beantwoordt vragen, geeft inhoudelijke aanwijzingen en feedback. Hij volgt tijdens de rijles de voortgang van het leerproces van de rijbewijsleerling en signaleert eventuele bijzonderheden en handelt daarnaar.

De rijinstructeur B moedigt veilig gedrag aan en ondersteunt een positieve houding ten opzichte van de verkeersveiligheid. Ruim aandacht wordt tijdens de lessen besteed aan de hogere-ordevaardigheden en het gedrag in het verkeer en de gevolgen die dit met zich mee kan brengen. Te denken valt aan: niet-aangepaste snelheid, inleving in anderen, rijden onder invloed, niet dragen van gordels, afleiding door bijvoorbeeld de mobiele telefoon. Tijdens het rijden observeert hij voortdurend het gedrag van de rijbewijsleerling. Alle beschikbare situaties benut hij om de vorming van de rijbewijsleerling inhoud te geven. Hij activeert, stimuleert, motiveert en inspireert de rijbewijsleerling om veilig te rijden. Beïnvloeden is een sterke kant van de rijinstructeur B.

De rijinstructeur B verricht gerichte interventies ten behoeve van het creëren en bewaken van een veilige leeromgeving. Hij begeleidt het gedrag van de rijbewijsleerling en treedt op bij normoverschrijdend of onveilig gedrag. Hij toont de rijbewijsleerling voorbeeldgedrag in relatie tot een veilige verkeersdeelnemer. De rijinstructeur B begeleidt het leerproces, motiveert de rijbewijsleerling bij de vorderingen en stemt zijn rijles af op het niveau. Tijdens de rijles kiest hij routes in functie van de rijopleiding en geeft de rijbewijsleerling inzicht in de belangrijke verkeerskundige principes in relatie tot de verkeersregels en verkeersdeelnemers. Hij wijst de rijbewijsleerling op mogelijke gevaren, hoe hiermee om te gaan en hoe deze te voorkomen (risico-inschatting).

De rijinstructeur B draagt bij aan het realiseren van een veilig leerklimaat door de rijbewijsleerling ruimte te geven te leren van fouten en vergissingen. Hij communiceert zijn verwachtingen naar de rijbewijsleerling en maakt kenbaar welke ruimte ze hebben voor eigen initiatief. Hij leert de rijbewijsleerling te reflecteren over het eigen gedrag en leerproces door het stellen van vragen, goed te luisteren en het geven van de juiste feedback.

Resultaat van de uitvoering:

Goed uitgevoerde rijlessen die het leerproces van de rijbewijsleerling bevorderen tot het vereiste niveau om als zelfstandige bestuurder de verkeersopgaven op een veilige, vlotte, sociale, milieubewuste en comfortabele wijze op te lossen.

Beheersingscriteria:

- past de relevante vakkennis, vaardigheden, inzicht en beroepshouding toe;
- maakt een onderbouwde, uitvoerbare en veilige rijles;
- houdt zich aan gemaakte afspraken;
- werkt conform de voorschriften van de rij school;
- zorgt voor een veilige lesomgeving en respecteert vertrouwelijkheid;
- gaat discreet om met persoonlijke en gevoelige zaken (AVG);
- vermijdt het misleiden en manipuleren van rijbewijsleerlingen;
- creëert bij rijbewijsleerlingen de wil om te leren;
- stemt de begeleiding af op de wensen en behoeften van de rijbewijsleerlingen;
- luistert aandachtig en stelt gerichte vragen om relevante informatie te achterhalen;
- geeft constructieve feedback aan rijbewijsleerlingen;
- communiceert mondeling in duidelijk Nederlands.

Onderliggende competenties: Vakdeskundigheid toepassen, Plannen en organiseren, Samenwerken, Communiceren, Registreren en rapporteren, Analyse uitvoeren, Instructies en procedures volgen, Relaties bouwen en netwerken, Zorgdragen voor kwaliteit, Klantgericht handelen, Ethisch en integer handelen en Begeleiden

Werkproces 5 Voert de theorielessen uit

Omschrijving:

De rijinstructeur B zorgt voor aanvang van de theorieles dat het lokaal goed is ingericht en dat de opstelling dusdanig is dat alle aanwezigen elkaar goed kunnen zien en horen. Ook test hij vooraf de in te zetten audiovisuele hulpmiddelen. Hij voert de theorieles uit zoals hij die heeft voorbereid, houdt de tijd in de gaten en zet op het juiste moment de voorbereide opdrachten in. Hij zorgt voor interactie met de rijbewijsleerlingen en geeft uitleg bij en feedback op de opdrachten.

In de theorielessen zorgt de rijinstructeur B voor een goede combinatie van doceren, demonstreren, groepsgesprekken en discussie. Hij houdt daarbij rekening met verschillen tussen leerlingen en met name het gegeven dat niet alle rijbewijsleerlingen op dezelfde manier leren. Gesprekken en opdrachten dagen in ieder geval uit tot een actieve leerhouding bij de rijbewijsleerlingen. Hij observeert de groep en probeert allen bij de discussie, het groepsgesprek of de opdracht te betrekken. Aan het eind van de theorieles geeft hij een korte samenvatting en geeft de rijbewijsleerlingen aanwijzingen voor zelfstudie, zowel met een theorieboek als met de inzet van computerprogramma's (opdrachten en proefexamens).

Resultaat van de uitvoering:

Goed uitgevoerde theorielessen die het leerproces van de rijbewijsleerling bevorderen tot het vereiste niveau om als zelfstandige bestuurder de verkeersopgaven op een veilige, vlotte, sociale, milieubewuste en comfortabele wijze op te lossen.

Beheersingscriteria:

- past de relevante vakkennis, vaardigheden, inzicht en beroepshouding toe;
- maakt een onderbouwde, uitvoerbare theorieles;
- houdt zich aan gemaakte afspraken;
- werkt conform de voorschriften van de rij school;
- zorgt voor een veilige lesomgeving en respecteert vertrouwelijkheid;
- gaat discreet om met persoonlijke en gevoelige zaken;
- vermijdt het misleiden en manipuleren van rijbewijsleerlingen;
- geeft constructieve feedback aan rijbewijsleerlingen;
- creëert bij rijbewijsleerlingen de wil om te leren;
- stemt de begeleiding af op de wensen en behoeften van de rijbewijsleerlingen;
- luistert aandachtig en stelt gerichte vragen om relevante informatie te achterhalen;
- communiceert mondeling in duidelijk Nederlands.

Onderliggende competenties: Vakdeskundigheid toepassen, Plannen en organiseren, Samenwerken, Communiceren, Registreren, Analyse uitvoeren, Instructies en procedures volgen, Relaties bouwen en netwerken, Klantgericht handelen, Zorgdragen voor kwaliteit, Ethisch en integer handelen en Begeleiden

Werkproces 6 Evalueert de rij- en theorielessen

Omschrijving:

De rijinstructeur B bewaakt de voortgang van het leerproces van de rijbewijsleerling en houdt de voortgangsgesprekken zoals vastgelegd in het opleidingsplan. Hij bespreekt de uitgevoerde rijlessen, de voortgang daarvan en het door hem

geobserveerde gedrag van de rijbewijsleerling. Hij geeft ook tijdens de rijlessen voortdurend feedback en stelt vragen. Op basis van de gesprekken worden afspraken gemaakt over het vervolg.

De rijinstructeur B hanteert instrumenten om de vorderingen van de rijbewijsleerling in kaart te brengen (bijvoorbeeld instructievorderingskaart of digitale variant, LVS), zodat op basis van de resultaten de instructie en begeleiding/coaching kan worden bijgesteld. Dit geldt eveneens voor de adviesritten die tijdens de opleiding na elke opleidingsfase worden uitgevoerd om te bepalen of de rijbewijsleerling de gestelde doelen heeft bereikt en door kan naar een volgende opleidingsfase. Dit betekent het houden van adviesgesprekken en aan het eind van fase 3 een criterium gericht interview (CGI).

Aan het eind van elke rij- en theorieles evalueert de rijinstructeur B zelf of hij de vooraf gestelde leerdoelen heeft bereikt en of de les goed verlopen is. Dit geeft hem informatie voor het vervolg van de lessen. Op basis hiervan worden de volgende rijlessen voorbereid. Tijdens de opleiding wordt op het juiste moment de examengereedheid voor de theorie- en praktijkexamens bij het CBR vastgesteld.

Indien de rijinstructeur B een rijbewijsleerling 'terugkrijgt', die gezakt is voor een theorie- of praktijkexamen bespreekt hij nauwkeurig de onderdelen die bij het examen niet voldoende zijn uitgevoerd. Daarbij is het voordeel wanneer hij heeft meegerezen bij het praktijkexamen. Hij besteedt daar in de volgende lessen extra aandacht aan.

De rijinstructeur B reflecteert voortdurend op zijn eigen handelen en bespreekt dit (eventueel) met zijn leidinggevende of collega's. Hij ontwikkelt permanent de eigen deskundigheid door jaarlijks relevante bijscholing te volgen. Hij blijft op de hoogte van wijzigingen in de rijprocedure en relevante wetgeving. Op de juiste momenten tijdens zijn bevoegdheidsperiode van zijn WRM-certificaat legt hij de beide vakbekwaamheidsexamens (theorie en praktijk af.

Resultaat van de uitvoering:

Een evaluatie die de rijinstructeur B in staat stelt om zijn theorie- en rijlessen voor te bereiden, uit te voeren en/of bij te stellen in het opleidingsplan.

Beheersingscriteria:

- past de relevante vakkennis, vaardigheden, inzicht en beroepshouding toe;
- werkt conform de voorschriften van de rijsschool;
- bepaalt na elke les of de gewenste leerdoelen zijn bereikt;
- bepaalt aan het einde van een opleidingsfase of de rijbewijsleerling door kan naar de volgende opleidingsfase;
- legt gegevens vast in de daarvoor bestemde documenten of LVS;
- geeft constructieve feedback aan rijbewijsleerlingen;
- creëert bij rijbewijsleerlingen de wil om te leren;
- luistert aandachtig en stelt gerichte vragen om relevante informatie te achterhalen;
- communiceert mondeling in duidelijk Nederlands;
- reflecteert op zijn eigen handelen en ontwikkelt zichzelf door bijscholing te volgen.

Onderliggende competenties: Vakdeskundigheid toepassen, Plannen en organiseren, Samenwerken, Communiceren, Registreren en rapporteren, Analyse uitvoeren, Instructies en procedures volgen, Relaties bouwen en netwerken, Zorgdragen voor kwaliteit, Klantgericht handelen, Ethisch en integer handelen en Begeleiden

Bijlage bij het BCP

Beroepscompetenties voor de rijinstructeur B

Er bestaan veel definities van beroepscompetenties. Een veel gebruikte is:

BEROEPSCOMPETENTIES zijn ontwikkelbare vermogens van beroepsbeoefenaren om in beroepssituaties product- en procesgericht te handelen.

Een combinatie van beroepscompetenties is nodig om de kerntaak en werkprocessen van het beroep rijinstructeur B uit te voeren. De beheersingscriteria zijn toegevoegd om het gewenste gedrag, dat bij de uitvoering van een werkproces vereist wordt, aan te geven.

Het is natuurlijk niet zo dat elk beheersingscriterium van elke beroepscompetentie bij elk werkproces voorkomt. Dat is afhankelijk van het werkproces en de context waarin deze wordt uitgevoerd. Veel beheersingscriteria behoren tot de basisberoepshouding die van elke rijinstructeur B wordt verlangd.

De beroepscompetenties op de volgende pagina's staan in een willekeurige volgorde.

Overzicht van de beroepscompetenties voor de rijinstructeur B

	Beroepscompetenties
1	vakdeskundigheid toepassen
2	veilig, hygiëne-, kosten- en milieubewust werken
3	werkzaamheden plannen en organiseren
4	analyse uitvoeren
5	materialen en middelen inzetten
6	samenwerken
7	gegevens registreren en rapporteren
8	communiceren tijdens de werkzaamheden
9	werken aan de eigen ontwikkeling
10	zorgdragen voor kwaliteit
11	klantgericht handelen
12	instructies en procedures opvolgen
13	ondernemend en commercieel handelen
14	relaties bouwen en netwerken
15	ethisch en integer handelen
16	begeleiden

Beroepscompetentie 1	Vakdeskundigheid toepassen <i>De beroepsbeoefenaar is in staat om op adequate wijze zijn vakdeskundigheid toe te passen bij het uitvoeren van de werkzaamheden.</i>
Beheersingscriteria	<p>Laat in de uitvoering van het werk zien te beschikken over de relevante vak kennis, vaardigheden, inzicht en beroepshouding.</p> <p>Voert de opdrachten, oefeningen en toetsen waar zijn rijbewijsleerlingen mee te maken krijgen foutloos uit.</p> <p>Maakt onderbouwde en uitvoerbare rij- en theorielessen.</p> <p>Gebruikt de kennis, vaardigheden, inzicht en beroepshouding om problemen op te lossen en te voorkomen.</p> <p>Draagt de eigen expertise op begrijpelijke wijze tijdens de rij- en theorielessen over aan rijbewijsleerlingen.</p> <p>Beantwoordt vragen adequaat en op een begrijpelijke wijze.</p> <p>Past het lesplan aan op de actuele leersituatie van de rijbewijsleerlingen.</p> <p>Creëert randvoorwaarden die de rijbewijsleerlingen in staat stellen zelfstandig te leren.</p> <p>Houdt de vakdeskundigheid op peil door het volgen van (verplichte) bijscholingen (praktijk en theorie) en aanvullende trainingen, cursussen en workshops.</p>
Beroepscompetentie 2	Veilig, hygiëne-, kosten-, arbo- en milieubewust werken <i>De beroepsbeoefenaar is in staat om op adequate wijze volgens voorschriften voor veiligheid, kosten, hygiëne, milieu en arbo te werken zodat het werk verantwoord wordt uitgevoerd.</i>
Beheersingscriteria	<p>Reageert alert en actief op (het ontstaan van) onveilige situaties.</p> <p>Gaat efficiënt en bewust om met de lesauto en het overige te gebruiken materiaal.</p> <p>Houdt de lesauto overzichtelijk en schoon.</p> <p>Voert alle werkzaamheden uit met inachtneming van voorschriften op het gebied van veiligheid, arbeidsomstandigheden, duurzaamheid en milieu.</p> <p>Wijst rijbewijsleerlingen op risico's van onveilige verkeerssituaties.</p> <p>Spreekt rijbewijsleerlingen aan op onveilig en/of niet-milieubewust gedrag.</p>
Beroepscompetentie 3	Werkzaamheden plannen en organiseren <i>De beroepsbeoefenaar is in staat om op adequate wijze werkzaamheden te plannen en te organiseren.</i>
Beheersingscriteria	<p>Verzamelt en interpreteert relevante informatie en hulpmiddelen.</p> <p>Gebruikt relevante informatie, zoals wet- en regelgeving, rijprocedure en instructies voor rij- en theorielessen.</p> <p>Plant en organiseert de rijopleiding en rij- en theorielessen en overige werkzaamheden.</p> <p>Maakt de lesauto en leslokaal tijdig gereed voor gebruik.</p> <p>Plant tijdig het onderhoud van de lesauto(s).</p> <p>Schakelt, indien nodig voor de planning, de rijbewijsleerling of leidinggevende in.</p> <p>Bewaakt de voortgang van de uitvoering van de rij- en theorielessen van de rijbewijsleerlingen.</p>

Beroepscompetentie 4	Analyse uitvoeren <i>De beroepsbeoefenaar is in staat op adequate wijze een analyse uit te voeren.</i>
Beheersingscriteria	Stelt gerichte vragen om relevante informatie te achterhalen, luistert aandachtig naar de rijbewijsleerling en vraagt goed door.
	Interpreteert de resultaten van de analyse.
	Informeert de rijbewijsleerling op beknopte en heldere wijze over de resultaten van de analyse.
	Legt de resultaten van de analyse vast op de voorgeschreven wijze.

Beroepscompetentie 5	Materialen en middelen inzetten <i>De beroepsbeoefenaar is in staat op adequate wijze de middelen in te zetten voor de rij- en theorielessen.</i>
Beheersingscriteria	Kiest de juiste lesauto om de rijles uit te voeren.
	Maakt verantwoord gebruik van de lesauto en hulpmiddelen in het theorielokaal.
	Gaat efficiënt en kostenbewust om met de lesauto en andere hulpmiddelen.
	Onderhoudt de lesauto en hulpmiddelen volgens de voorschriften.
	Parkeert de lesauto schoongemaakt en veilig.

Beroepscompetentie 6	Samenwerken <i>De beroepsbeoefenaar is in staat om op adequate wijze samen te werken met anderen binnen en buiten de onderneming.</i>
Beheersingscriteria	Houdt zich aan de gemaakte afspraken.
	Werkt samen met de rijbewijsleerling en informeert deze tijdig en volledig.
	Gaat vertrouwelijk met informatie om van de rijbewijsleerling.
	Houdt rekening met verschillen tussen rijbewijsleerlingen, hun leeftijd, hun achtergrond en leerstijl.
	Geeft feedback aan rijbewijsleerlingen, collega's en/of leidinggevende.
	Gaat constructief om met feedback van rijbewijsleerlingen, leidinggevende en/of collega's.
	Vraagt leidinggevende of collega's om hulp als hij er zelf niet uitkomt.
	Handelt flexibel in de uitvoering van de werkzaamheden.
	Stimuleert de samenwerking.
	Behandelt alle rijbewijsleerlingen en collega's gelijkwaardig.
	Deelt relevante informatie met rijbewijsleerlingen, collega's en/of leidinggevende.
	Spreekt rijbewijsleerlingen en/of collega's aan op hun verantwoordelijkheid.

Beroepscompetentie 7	Gegevens registreren en rapporteren <i>De beroepsbeoefenaar is in staat om op adequate wijze gegevens te registreren en te rapporteren.</i>
Beheersingscriteria	Legt relevante gegevens vast in de daarvoor bestemde documenten of bestanden.
	Geeft duidelijke, complete en relevante informatie.
	Rapporteert gegevens en bevindingen schriftelijk en mondeling aan de leidinggevende en/of medewerkers.

Beroepscompetentie 8	Communiceren tijdens werkzaamheden <i>De beroepsbeoefenaar is in staat op adequate wijze met rijbewijsleerlingen, collega's en leidinggevende te communiceren voor, tijdens en na de werkzaamheden.</i>
Beheersingscriteria	<p>Hanteert de omgangsvormen van de onderneming.</p> <p>Maakt afspraken met rijbewijsleerlingen, collega's en leidinggevende.</p> <p>Komt gemaakte afspraken na of informeert tijdig als dit niet lukt.</p> <p>Luistert aandachtig en toont geduld naar anderen.</p> <p>Vraagt naar noodzakelijke informatie.</p> <p>Vraagt zo nodig door als het niet duidelijk is.</p> <p>Vraagt een collega of leidinggevende hulp.</p> <p>Voert adviesgesprekken met de rijbewijsleerlingen aan het eind van elke fase van de opleiding.</p> <p>Houdt een criterium gericht interview (CGI) met de rijbewijsleerling aan het eind van fase 3.</p> <p>Brengt een boodschap kort en duidelijk over.</p> <p>Legt een probleem op duidelijke wijze voor aan een rijbewijsleerling, collega en/of leidinggevende.</p> <p>Neemt actief deel aan werkbesprekingen.</p> <p>Communiqueert mondeling in duidelijk Nederlands.</p> <p>Communiqueert schriftelijk in duidelijk Nederlands.</p> <p>Gaat in goede harmonie om met rijbewijsleerlingen, collega's, leidinggevende.</p> <p>Draagt bij aan een positieve werksfeer.</p>

Beroepscompetentie 9	Werken aan de eigen ontwikkeling <i>De beroepsbeoefenaar is in staat om op adequate wijze te werken aan de eigen vakgerichte en persoonlijke ontwikkeling.</i>
Beheersingscriteria	<p>Bepaalt (met de leidinggevende) welke vakkennis en vaardigheden hij verder moet ontwikkelen.</p> <p>Bepaalt (met de leidinggevende) welke activiteiten hij daartoe moet ondernemen.</p> <p>Onderneemt de (met de leidinggevende afgesproken) activiteiten.</p> <p>Past (in overleg met de leidinggevende) nieuwe werkwijzen toe.</p> <p>Volgt ontwikkelingen in de wet- en regelgeving en in het vakgebied.</p>

Beroepscompetentie 10	Zorgdragen voor kwaliteit <i>De beroepsbeoefenaar is in staat om op adequate wijze zorg te dragen voor kwaliteit van de uit te voeren rijopleiding.</i>
Beheersingscriteria	<p>Voert de rijopleiding en rij- en theorielessen uit zoals voorgeschreven.</p> <p>Gebruikt de voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen.</p> <p>Signaleert afwijkingen/fouten en informeert de rijbewijsleerling, collega's en/of leidinggevende.</p> <p>Signaleert afwijkingen/fouten en herstelt deze, indien mogelijk zelfstandig of informeert leidinggevende.</p> <p>Spreekt rijbewijsleerlingen en/of collega's aan op niet-kwaliteitsbewust handelen.</p> <p>Controleert het (eigen) werk tijdens en na afloop van de uitvoering.</p>

Beroepscompetentie 11	Klantgericht handelen <i>De beroepsbeoefenaar is in staat om op adequate wijze klantgericht te handelen.</i>
Beheersingscriteria	<p>Is representatief, afgestemd op de rijbewijsleerlingen van de rij school.</p> <p>Inventariseert de wensen en behoeften van de rijbewijsleerlingen.</p> <p>Toont een geïnteresseerde houding en luistert actief.</p> <p>Vertaalt de wens(en) van de rijbewijsleerling in relatie tot de mogelijkheden.</p> <p>Geeft duidelijk aan wat kan en wat niet kan.</p> <p>Informeert de rijbewijsleerling volledig over de rijopleiding, rij- en theorielessen en de examens.</p> <p>Geeft advies als daarom gevraagd wordt.</p> <p>Denkt mee, geeft ook ongevraagd advies.</p> <p>Vraagt aan de rijbewijsleerlingen of alles naar wens (verlopen) is.</p> <p>Neemt elke klacht van de rijbewijsleerlingen serieus en zorgt dat de klacht wordt afgehandeld.</p>

Beroepscompetentie 12	Instructies en procedures opvolgen <i>De beroepsbeoefenaar is in staat om op adequate wijze instructies en procedures op te volgen.</i>
Beheersingscriteria	<p>Toont de bereidheid om adviezen, instructies en procedures op te volgen.</p> <p>Gebruikt door de rij school voorgeschreven instructies en procedures.</p> <p>Houdt bij het uitvoeren van de rijinstructie rekening met de veiligheidsaspecten.</p> <p>Komt altijd stipt op tijd of laat weten als dat niet lukt.</p> <p>Houdt zich aan de afgesproken planning.</p> <p>Werkt conform de voorschriften van de rij school.</p> <p>Past de wettelijke richtlijnen toe die gelden voor de persoonlijke veiligheid en de veiligheid van rijbewijsleerlingen.</p>

Beroepscompetentie 13	Ondernemend en commercieel handelen <i>De beroepsbeoefenaar is in staat om op adequate wijze ondernemend en commercieel te handelen.</i>
Beheersingscriteria	Presenteert de rijnschool op representatieve wijze aan potentiële rijbewijsleerlingen en eventueel hun ouders. Legt de les- en examentarieven aan rijbewijsleerlingen uit. Adviseert de rijbewijsleerlingen over andere diensten van de rijnschool. Past zich aan de belevingswereld van de rijbewijsleerlingen aan (in onder andere woordkeus, voorkomen en gedrag). Besteedt tijd aan trends en marktontwikkelingen die invloed hebben op de rijnschool. Gaat efficiënt om met tijd en materialen en doet voorstellen ter verbetering.

Beroepscompetentie 14	Relaties bouwen en netwerken <i>De beroepsbeoefenaar is in staat om op adequate wijze relaties te bouwen en netwerken te onderhouden.</i>
Beheersingscriteria	Investeert in het opbouwen van een goede werkrelatie met rijbewijsleerlingen, collega's en leidinggevende.
	Gaat gemakkelijk om met mensen van verschillende culturen en niveaus.
	Luistert actief naar de wensen/behoefes van de rijbewijsleerlingen, collega's en/of leidinggevende.
	Past zich aan het verwachtingspatroon van de rijbewijsleerlingen en leidinggevende.
	Onderneemt acties om ergernis of frustratie bij rijbewijsleerlingen, collega's en/of leidinggevende te voorkomen en/of te verminderen.
	Pakt onenigheid tactvol aan.
	Maakt gebruik van relevante communicatiemiddelen.

Beroepscompetentie 15	Ethisch en integer handelen <i>De beroepsbeoefenaar is in staat om op adequate wijze om ethisch en integer te handelen om de rijbewijsleerling, zichzelf en/of de rijkschool niet in diskrediet te brengen.</i>
Beheersingscriteria	Handelt consequent in lijn met de binnen de rijkschool en beroepsgroep geldende ethische maatstaven, normen en waarden.
	Toont zich eerlijk en betrouwbaar tegenover rijbewijsleerlingen, collega's en/of leidinggevende.
	Respecteert vertrouwelijkheid.
	Herkent hoe anderen zich voelen door zich in te leven.
	Gaat discreet om met persoonlijke en gevoelige zaken.
	Praat met anderen, niet over anderen.
	Vermijdt het opzettelijk misleiden en manipuleren van rijbewijsleerlingen, collega's en/of leidinggevende.
	Handelt onbevooroordeeld.
	Grijpt in als in de groep beledigende of kwetsende opmerkingen worden gemaakt richting andere rijbewijsleerlingen, collega's en/of leidinggevende.

Beroepscompetentie 16	Begeleiden <i>De beroepsbeoefenaar is in staat om op adequate wijze rijbewijsleerlingen en/of collega's te begeleiden zodat dezen hun rij- en/of theorielessen optimaal uitvoeren.</i>
Beheersingscriteria	<p>Zorgt voor een goede introductie van nieuwe rijbewijsleerlingen en/of collega's.</p> <p>Draagt vakdeskundigheid op een begrijpelijke wijze over.</p> <p>Sluit bij introductie en instructie aan bij de kennis en ervaring van de rijbewijsleerlingen en/of collega's.</p> <p>Geeft de rijbewijsleerlingen en/of collega's de ruimte om vragen te stellen en controleert of dezen de uitleg begrijpen.</p> <p>Observeert de rijbewijsleerlingen en/of collega's bij het uitvoeren van de geïnstrueerde handelingen.</p> <p>Creëert bij rijbewijsleerlingen de wil om te leren en te slagen.</p> <p>Stimuleert en motiveert rijbewijsleerlingen en/of collega's kritisch op hun handelen te reflecteren.</p> <p>Geeft rijbewijsleerlingen en/of collega's heldere, eerlijke en constructieve feedback over hun uitgevoerde handelingen en/of opdrachten.</p> <p>Gaat zorgvuldig om met vertrouwelijk gegevens.</p> <p>Stemt de begeleiding af op de wensen en behoeften van de rijbewijsleerlingen en/of collega's.</p> <p>Houdt rekening met de situatie van de individuele rijbewijsleerling en/of collega.</p> <p>Voert gesprekken met de rijbewijsleerlingen en/of collega's die hij begeleidt.</p> <p>Evalueert het verloop van de begeleiding.</p>

Kwalificatieprofiel en kerndoelen rijinstructeur B

Nieuwegein, december 2023

Inhoudsopgave

Pag.

1.	Inleiding	62
1.1	Naar de ontwikkeling van een Leerplan rijinstructeur B	62
1.2	De opbouw van het kwalificatieprofiel rijinstructeur B	62
2.	Algemene informatie over de Kwalificatie rijinstructeur B	63
3.	Kwalificatievereisten rijinstructeur B	64
4.	Kerdoelen rijinstructeur B	73

1. Inleiding

1.1 Naar de ontwikkeling van een leerplan rijinstructeur B

In het vervolg op het advies van Emile Roemer *Van Rijles naar rijonderwijs (2021)* heeft IBKI de opdracht van het ministerie gekregen om een Leerplan voor de rijinstructeur B te ontwikkelen. Daartoe is gewerkt met onderstaande stappenplan:

Stap 1 Beroepscompetentieprofiel rijinstructeur B

IBKI is van mening dat het van cruciaal belang is vooraf goed in kaart te brengen wat een rijinstructeur B met kennen, kunnen en over welke houdingsaspecten en competenties deze dient te beschikken. Daartoe is de start van deze ontwikkeling het opstellen van een beroepscompetentieprofiel (BCP). Dit BCP is het resultaat van het werk van een klankbordgroep van deskundigen die ingesteld en ondersteund door IBKI. Daarnaast hebben velen uit de branche desgevraagd input geleverd op de uiteindelijke inhoud. In het bijzonder is bij het ontwikkelen van het BCP gebruik gemaakt van het Leerplan voor de rijbewijsleerling B dat onlangs door RHDHV is ontwikkeld.

Stap 2 Kwalificatieprofiel rijinstructeur B

Het BCP uit stap 1 is gebruikt als brondocument om het kwalificatieprofiel te ontwikkelen. Voorgesteld wordt om na afronding een procedure te hanteren die geldt voor Defensie, Politie en MBO. Bij deze organisaties worden de kwalificatieprofielen vastgesteld door respectievelijk het Ministerie van Defensie, het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen. Het kwalificatieprofiel rijinstructeur B dient in dit geval dan te worden vastgesteld door het ministerie. Dit kwalificatieprofiel bevat de eisen (het WAT) waaraan een startbekwame rijinstructeur B moet voldoen om na een opleiding en een succesvol afgelegd examen bij IBKI zijn bevoegdheid (WRM-certificaat) te krijgen om rijonderricht te geven voor het rijbewijs B.

Stap 3 Kerndoelen voor de rijinstructeur B

Naast het kwalificatieprofiel worden door de wetgever, het ministerie, ook de kerndoelen vastgesteld. Kerndoelen vormen de wettelijke kaders voor de kern van de onderwijshoud van het leerplan rijinstructeur B. De kerndoelen laten op hoofdlijnen zien wat belangrijk is in het leerplan en opleiding.

Stap 4 Leerplan rijinstructeur B

Op basis van het vastgestelde kwalificatieprofiel en de kerndoelen aangevuld met de uitgangspunten voor ontwerp en uitvoering van het leerplan kan een rijinstructeursopleider een aanvraag indienen om Erkend rijinstructeursopleider te worden. Daarbij hoort een uitgewerkt leerplan voor rijinstructeur B dat naar eigen vorm, inhoud en duur is ontwikkeld. In het leerplan worden onder andere de leeractiviteiten, leerinhoud en leermiddelen beschreven en de bekwaamheidseisen die aan docenten worden gesteld.

Stap 5 Examen rijinstructeur B

IBKI (exameninstituut) gebruikt de WRM en onderliggende regelgeving, het kwalificatieprofiel en de kerndoelen om haar examens vorm en inhoud te geven.

1.2 De opbouw van het kwalificatieprofiel rijinstructeur B

Een kwalificatieprofiel wordt vanuit een brondocument opgesteld. In dit geval het BCP rijinstructeur B, waarbij het gaat om de vakvolwassen rijinstructeur B. Een kwalificatieprofiel bestaat uit een kerntaak met bijbehorende werkprocessen en een omschrijving van de typerende beroepshouding, die nodig is om de kerntaak en werkprocessen uit te voeren. Tevens worden bij de kerntaak de vereiste kennis en vaardigheden beschreven.

Het gaat om de beschrijving van een startbekwame rijinstructeur B. Startbekwam wil zeggen dat deze beroepsbeoefenaar de kerntaak en werkprocessen als beginnend Rijinstructeur B in de meest voorkomende beroepscontext en complexiteit en verantwoordelijkheid uitvoert en daarmee gekwalificeerd is voor dit beroep.

Kenmerkend aan dit beroep is dat een startende rijinstructeur B van meet af aan zijn functie in vrijwel alle opzichten zelfstandig moet uitvoeren. Dit betekent dat er in het beroep van rijinstructeur B vrijwel geen verschil zit tussen de feitelijke eisen die gesteld worden aan het functioneren van een startende en een vakvolwassen beroepsbeoefenaar.

2. Algemene informatie Kwalificatie rijinstructeur B

Naam	rijinstructeur B
Gebaseerd op	Beroepscompetentieprofiel (BCP) rijinstructeur B, ontwikkeld door IBKI ((Examinering en certificering voor de mobiliteitsbranche) in opdracht van het ministerie met gebruikmaking van diverse brondocumenten.
Doelgroep	De kandidaat-rijinstructeur B wordt op basis van de kwalificatie-eisen in hoofdstuk 3 opgeleid. Na het met succes afronden van het examen bij IBKI komt deze in het bezit van het WRM-certificaat.
Betrokkenen	Deze kwalificatie is door IBKI ontwikkeld in samenwerking met een Klankbordgroep van deskundigen uit de branche en medewerkers van IBKI, waarna gesprekken en bijeenkomsten in de branche hebben plaatsgevonden met vertegenwoordigers van diverse organisaties in de branche.
Totstandkoming kwalificatievereisten	De kwalificatievereisten komen voort uit het wettelijk kader zoals de Wet rijonderricht motorvoertuigen 1993 en het de daaruit voortkomende Besluit rijonderricht motorvoertuigen 2009 en de Regeling rijonderricht motorvoertuigen 2009.
Resultaat van het voldoen aan de kwalificatievereisten	Na het volgen van de opleiding rijinstructeur B en het behalen van het examen behorend bij deze kwalificatie is de Rijinstructeur startbekwaam en wettelijk bevoegd om rijonderricht te verzorgen voor het rijbewijs B.
Gebruikte brondocumenten	<ul style="list-style-type: none"> • Wet rijonderricht motorrijtuigen 1993 (WRM) • Besluit rijonderricht motorrijtuigen, 2009 • Regeling rijonderricht motorrijtuigen 2009 • Van rijles naar rijonderwijs, Advies Verbetering Rijscholenbranche, Roemer, 2021 • Beroepscompetentieprofiel (BCP) rijinstructeur B, 2023 • Kwalificatieprofiel Militair Rijinstructeur, 2013 • Kwalificatiemodaliteit 2 Politie-Rijinstructeur, 2022 • Instructeur mbo, crebo 23232, 2018 • Final report CIECA-RUE Road User Education Project, 2015 • Naar een meer effectieve initiële rijopleiding in Nederland, 2020 • Hogere-ordevaardigheden (HOV) in het verkeer, RHDHV, 2022 • Herziening WRM. Een model voor competentiegericht examineren, DHV, 2006 • Rijprocedure B, CBR, 2019 • Leerplan in ontwikkeling, SLO, 2009 • Brondocumenten WRM-examens, thema I 1, II 2 en II2, IBKI, 2022 • Beroepskwalificatie Rijschoollesgever (België), 2019 • Nationaal leerplan rijopleiding B: samenvattend overzicht, RHDHV, 2023 • Uitgangspunten voor de opleiding van het rijbewijs, RHDHV, 2023 • Kerndoelen Nationaal Leerplan rijopleiding B, RHDHV, 2023 • Rijopleiding B: Educatief Ontwerp en toetstraject, RHDHV, 2023 • Examenprogramma Rijopleiding B, CBR, 2023

3. Kwalificatievereisten rijinstructeur B

De kwalificatievereisten zijn onderverdeeld in Typering van het beroep (A) en de Kerntaak bestaande uit complexiteit, verantwoordelijkheid en vakkennis en vaardigheden en daarbij de werkprocessen met omschrijving, resultaat en gedrag (B).

A. Typering van de beroepsgroep

- Beroepscontext: de omgeving waarin de rijinstructeur B werkt
- Typerende beroepshouding: door welke aspecten wordt de beroepshouding gekenmerkt
- Leerresultaat: beschrijft wat een kandidaat-rijinstructeur B geacht wordt te weten, te begrijpen en toe te passen

A. Typering van de beroepsgroep
<p>Beroepscontext</p> <p>De belangrijkste taak van een rijinstructeur B is het geven van rijondericht en daarmee rijbewijsleerlingen B op te leiden tot zelfstandige bestuurders, die verkeersopgaven op een veilige, vlotte, sociale, milieubewuste en comfortabele wijze oplossen. De eigen rijvaardigheid van de rijinstructeur B speelt daarbij een grote rol als referentiepunt bij het overdragen van kennis, vaardigheden en houdingsaspecten ten aanzien van de rijtaak. Daarnaast heeft hij basiskennis van wet- en regelgeving over het verkeer en kennis over de rijprocedure, RVV en didactiek en pedagogiek.</p> <p>Bij het opleiden heeft hij* zowel met individuele leerlingen (rijles) als met groepen (theorieles) te maken. Deze rijbewijsleerlingen hebben een verschillende achtergrond, leeftijd en geslacht. Om de vereiste kennis, inzichten en vaardigheden op rijbewijsleerlingen over te brengen, moet hij zich bewust zijn van de verschillende stappen die moeten worden doorlopen bij de uitvoering van de rijtaak. Het gaat daarbij zowel om de lagere-ordevaardigheden (basisvoertuigbeheersing) als de hogere-ordevaardigheden, zoals de cognitieve vaardigheden (verkeersinzicht en risicobewustzijn), kalibratie vaardigheden (aanpassen aan situaties) en sociaal-affectieve vaardigheden (inleving in anderen, motivatie om veilig te rijden).</p> <p>De rijinstructeur B begeleidt en coacht de rijbewijsleerling in het leerproces en stimuleert de rijbewijsleerling om te willen leren. Zijn kwaliteiten en persoonlijkheid spelen een belangrijke rol bij het bereiken van de leerresultaten en het realiseren van een veilige leeromgeving. Voor en tijdens de rijopleiding probeert hij zicht te krijgen op de rijbewijsleerling en biedt hij een leerproces op maat aan. Hij hanteert daarbij een volgorde van leer- en lesdoelen, die zijn afgestemd op het niveau van de rijbewijsleerling aan wie wordt lesgegeven. Ook verzorgt hij theorielessen aan individuele leerlingen of aan groepen en integreert hij de besproken theorie naar praktijksituaties in het verkeer. Met zijn kwaliteiten en persoonlijkheid speelt hij een belangrijke rol bij het bereiken van de gewenste leerresultaten en het realiseren van een veilige leeromgeving.</p> <p>Het is een zittend beroep, meestal in een rijdende lesauto (rijles) of een leslokaal (theorieles). Flexibiliteit in de uitvoering van werkzaamheden wordt verlangd. Tevens dient hij zich bewust te zijn van aspecten die van invloed zijn op de bedrijfsvoering (kostprijs, contract auto, verzekering).</p> <p>Tijdens de loopbaan kan de rijinstructeur B zich door het volgen van opleidingen en trainingen ontwikkelen tot een functie als bijvoorbeeld rijinstructeur andere categorieën, het coachen van collega's, docent rijinstructeursopleiding, examinator bij CBR of IBKI, rijinstructeur bij defensie of politie.</p> <p><i>*overall waar in dit kwalificatieprofiel 'hij' of 'zijn' staat, wordt ook 'zij' of 'haar' bedoeld.</i></p>
<p>Typerende beroepshouding</p> <p>De beroepshouding van de rijinstructeur B wordt gekenmerkt door onderstaande aspecten:</p> <p>Sociaal-communicatief vaardig: de rijinstructeur B moet betrokken, empathisch, assertief, representatief en integer zijn. Hij dient zich voortdurend te verplaatsen in de rijbewijsleerlingen en zich aan te passen aan hun niveau en behoeften. Hij betreft hen bij het leerproces en spreekt hun gevoel aan. Hij gaat respectvol en tactvol om met de rijbewijsleerlingen, gaat om met verschillende type leerlingen en toont een open houding waardoor hij vraagstukken bespreekbaar maakt.</p> <p>Professionele houding: de professionele houding van de rijinstructeur B kenmerkt zich door het uitvoeren van de werkzaamheden volgens het geldende kwaliteit-, veiligheid-, hygiëne-, arbo- en milieubeleid. Hij kent de geldende wet- en regelgeving en past deze toe. Ook een integere, veilige en betrouwbare houding tegenover de rijbewijsleerling is van groot belang. Hij straalt rust en stabiliteit uit en is zich ervan bewust dat hij te maken heeft met vertrouwelijke gegevens en moet een vertrouwensband met de rijbewijsleerling opbouwen.</p>

Objectiviteit: de rijinstructeur B reageert bewust gepast en beoordeelt resultaten van de rijbewijsleerlingen objectief aan de hand van criteria en communiceert deze met de rijbewijsleerlingen. Hij geeft feedback met aanbevelingen voor het vervolg.

Risicobewustzijn: de rijinstructeur B is in alle verkeerssituaties alert op invloedfactoren die gevaar op kunnen leveren voor de rijbewijsleerling, hemzelf of andere weggebruikers. De rijinstructeur B ondersteunt de rijbewijsleerling in zijn grensbepaling en verkeersinzicht. Hij herkent de potentiële gevaren in het verkeer, blijft stressbestendig en reageert accuraat zodat de veiligheid gewaarborgd blijft.

Stressbestendigheid: de rijinstructeur B houdt in alle situaties het hoofd koel, ook bij nervositeit of grote druk vanuit een rijbewijsleerling of bij examenbegeleiding.

Kwaliteitsbewust: de rijinstructeur B heeft verantwoordelijkheidsgevoel ten opzichte van zijn eigen werk en past dat toe op zijn rijbewijsleerlingen, maar ook op de andere weggebruikers. Hij heeft een functie als rolmodel en weet inhoud te geven aan zijn voorbeeldfunctie. Hij is stipt en houdt zich aan gemaakte afspraken. Hij vervult de administratieve taken naar behoren met betrekking tot invullen van leskaart en instructievorderingenkaart (of digitale variant) en de evaluaties. Hij werkt probleemoplossend, accuraat, geconcentreerd en resultaatgericht.

Rollen van de rijinstructeur B: ontwerper (van de gefaseerde rijopleiding en de lessen en het doen van aanpassingen in het persoonlijke opleidingsplan en leerproces van de rijbewijsleerling), uitvoerder en regisseur (waarborgen en bewaken van de continuïteit en coördinatie van de rijopleiding) en assessor formatief beoordelen van onderdelen van de rijopleiding (bijvoorbeeld de adviesritten en de theorietoetsen) bij de rijbewijsleerlingen).

Leerresultaat

De rijinstructeur B begeleidt en coacht de rijbewijsleerling in het leerproces om een zelfstandige bestuurder te worden, die de verkeersopgaven veilig, vlot, sociale, milieubewuste en comfortabel oplost.

B. Kerntaak bestaande uit complexiteit, verantwoordelijkheid en vakkennis en vaardigheden en daarbij de werkprocessen met omschrijving, resultaat en gedrag

De kerntaak geeft de belangrijkste werkzaamheid van de rijinstructeur B weer. Deze kerntaak is voor de branche een kenmerkende, logische en herkenbare combinatie van complexiteit, verantwoordelijkheid en vakkennis en vaardigheden. Een werkproces bestaat uit een aantal afgebakende en samenhangende beroepshandelingen die horen bij de kerntaak. Die activiteiten hebben een begin, een eind en leiden tot een duidelijk resultaat. De werkprocessen geven naast de omschrijving het resultaat en het vereiste gedrag weer. Dat gedrag is afgeleid van een set van competenties (ontwikkelbare vermogens van mensen waarbij een beroep gedaan wordt op kennis, houding en vaardigheden om die geïntegreerd uit te voeren).

De kerntaak en de werkprocessen voor de kwalificatie rijinstructeur B worden hierna in een overzicht weergegeven. Deze zijn afgeleid uit de kerntaak en werkprocessen zoals beschreven in het BCP rijinstructeur B.

Kerntaak	Werkprocessen
Geeft rijonderricht aan rijbewijsleerlingen B	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bereidt de rijopleiding voor 2. Bereidt de rijlessen voor 3. Voert de rijlessen uit 4. Bereidt de theorielessen voor 5. Voert de theorielessen uit 6. Evalueert de rij- en theorielessen
Kerntaak Geeft rijonderricht aan rijbewijsleerlingen B	
Complexiteit	
De startbekwame rijinstructeur B verzorgt rijonderricht aan rijbewijsleerlingen. Hij leert de kennis en vaardigheden aan ten behoeve van het rijbewijs B, zodat de rijbewijsleerlingen verkeersopgaven op een veilige, vlotte, sociale, milieubewuste en comfortabele wijze oplossen. Hij past daarbij de basiskennis van de relevante wet- en regelgeving toe. Daarnaast ook didactische en pedagogische kennis en vaardigheden om de bekwaamheid van de rijbewijsleerlingen aan te leren, te verbeteren of op niveau te houden. Ook past hij begeleidingsvaardigheden en motivatietechnieken toe. Hij werkt daarbij veelal volgens een opleiding op maat voor elke rijbewijsleerling die hij opleidt. Bij stagnatie in het opleidingsproces van de rijbewijsleerling bedenkt hij passende interventies om vooruitgang te (blijven) boeken. Daarbij moet hij zich realiseren dat het geven van rijonderricht meer inhoudt dan het geven van alleen rij- en theorielessen.	

Complicerend is dat de startbekwame rijinstructeur B zowel met individuele leerlingen met verschillende leeftijden, geslacht en achtergronden als met groepen werkt, die elk hun eigen aanpak vragen.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De startbekwame rijinstructeur B is verantwoordelijk voor de voorbereiding en uitvoering van zijn lesgevende activiteiten en voor de begeleiding, coaching binnen een veilige leeromgeving. De verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het gehele leerproces ligt bij hem indien hij als zelfstandige werkt. Indien hij in loondienst is, ligt die eindverantwoordelijkheid bij de rijsschoolhouder. De startbekwame rijinstructeur B voert zelfstandig de leergang uit, al of niet in afstemming met de rijsschoolhouder. Zijn taak is voornamelijk het leggen van de verbinding tussen de theorie en reële verkeerssituaties waar de rijbewijsleerlingen mee te maken krijgen. Zijn rol is gericht op het creëren van een aangepaste, uitdagende en veilige leeromgeving. Daarnaast werkt hij aan de begeleiding en coaching van rijbewijsleerlingen bij het verwerven van kennis en vaardigheden om als veilige bestuurder te functioneren.

Vakkennis en vaardigheden

De startbekwame rijinstructeur B:

- bezit basiskennis van de wet- en regelgeving met betrekking tot de Wet Rijonderricht Motorvoertuigen (WRM) en de daarvan afgeleide besluiten en regeling;
- bezit brede kennis van de verkeers- en veiligheidsregels op de openbare weg, de rijprocedure, het RVV en het leerplan voor de rijbewijsleerling B;
- bezit brede kennis van risicogedrag in het verkeer;
- heeft kennis van het leerplan en het examen van het rijbewijs B;
- bezit kennis van de GDE-matrix;
- bezit basiskennis van de techniek van een lesvoertuig;
- bezit kennis van rijhulpsystemen (ADAS en ADS) en past deze toe;
- bezit kennis van didactische en pedagogische uitgangspunten en methoden;
- bezit kennis van algemene didactische principes onderliggend aan didactisch verantwoord handelen;
- bezit kennis van actuele didactische werkvormen en de mogelijkheden van ICT daarbij;
- past opdrachten aan het niveau van de rijbewijsleerling(en) aan;
- bezit kennis van de ontwikkeling van rijbewijsleerlingen bij het leren functioneren als zelfstandig bestuurder;
- bezit kennis van de hogere-ordevaardigheden in het verkeer en past deze toe;
- bezit kennis van coachingstechnieken en past deze toe;
- bezit kennis van communicatie- en presentatietechnieken en past deze toe;
- bezit kennis van het houden van (advies)gesprekken en criterium gericht interview (CGI) en past deze toe;
- geeft tijdens en na de lessen feedback (met adviezen en aanbevelingen) aan de rijbewijsleerling(en);
- past zijn taalgebruik aan de rijbewijsleerling(en) aan;
- respecteert privacyregels (AVG);
- plaatst relevante en actuele kennis en vaardigheden in de context van de opleidingspraktijk;
- bezit brede kennis van de inhoud van zijn praktijk- en theorielessen;
- bouwt de rijopleiding op van gemakkelijk naar moeilijk rekening houdend met de fase van ontwikkeling en leerstijl van de rijbewijsleerling(en);
- bezit kennis van basisprincipes van evalueren en meten van leerresultaten en past deze toe;
- geeft informatie aan nieuwe rijbewijsleerlingen en hun ouders over de rijopleiding;
- motiveert de rijbewijsleerling(en) om te leren en te reflecteren op hun vorderingen;
- herkent in de beroepspraktijk voorkomende gedrags- en ontwikkelingsstoornissen bij de rijbewijsleerling(en) en houdt daar rekening mee;
- toont voorbeeldgedrag in het verkeer;
- stuurt in zijn theorielessen groepsprocessen aan en begeleidt deze;
- houdt rekening met de leefwereld van de rijbewijsleerling(en) en de culturele bepaaldheid daarvan;
- maakt in de rijopleiding gebruik van een LVS;
- bereidt de rijbewijsleerling(en) voor op het theorie- en het rijexamen;
- evalueert zijn eigen werkzaamheden;
- ontwikkelt zichzelf voortdurend om een professionele rijinstructeur B te blijven en volgt daarvoor opleidingen en cursussen.

Werkproces 1 Bereidt de rijopleiding voor

Omschrijving

Met de a.s. rijbewijsleerling (en eventueel de ouder(s)) voert de startbekwame rijinstructeur B een intakegesprek. Hij informeert over het geheel van de rijopleiding, de inhoud van de rijlessen, de theoretische lessen, het aantal rijlessen en in het bijzonder over het verloop daarvan. Het nationaal leerplan voor de rijbewijsleerling B gebruikt hij daarbij als bron om de leergang uit te werken. Hij luistert goed naar de verwachtingen die de rijbewijsleerling uitspreekt en de vragen die deze stelt. Hij analyseert daarmee de beginsituatie van de rijbewijsleerling om daar op een later moment een persoonlijk opleidingsplan voor te maken. In het gesprek geeft hij een duidelijk beeld van de rijopleiding zoals hij die gaat geven.

Afhankelijk van zijn positie licht hij eveneens de kosten voor de rijopleiding toe en zal hij het examen (theorie en praktijk) bespreken. Ook regelt hij met de rijbewijsleerling de inschrijving in het LVS en laat hij de Gezondheidsverklaring invullen. Aan het eind van het gesprek legt hij de eerste afspraak met de rijbewijsleerling vast in de planning. Voordat deze plaatsvindt, heeft hij een opleidingsplan op maat op voor de rijbewijsleerling opgesteld. De rijinstructeur B gebruikt hierbij in ieder geval de rijopleiding B en zijn kennis van de pedagogiek, didactische werkvormen, de inhoud van de lessen en het beoordelen en evalueren van de leerresultaten.

Leerresultaat

Een voorbereide rijopleiding op maat zowel voor de rijbewijsleerling B als voor rijinstructeur B.

Gedrag

- past de relevante vakkennis, vaardigheden, inzicht en beroepshouding toe;
- ontwikkelt een onderbouwde en uitvoerbare rijopleiding, die tot uitdrukking komt in het persoonlijke opleidingsplan;
- plant, registreert en organiseert de rijopleiding;
- overlegt en werkt (eventueel) samen met collega's over de rijopleiding;
- communiceert mondeling in het Nederlands;
- investeert (eventueel) in een juiste werkrelatie met collega's door te overleggen.

Onderliggende competenties: Vakdeskundigheid toepassen, Plannen en organiseren, Samenwerken, Communiceeren, Registreren en rapporteren, Zorgdragen voor kwaliteit, Relaties bouwen en netwerken

Werkproces 2 Bereidt de rijlessen voor

Omschrijving

De startbekwame rijinstructeur B vertaalt de opgestelde rijopleiding naar concrete lessituaties en kiest de werkvormen die stapsgewijs ingezet worden om de leerdoelen te bereiken. Om een lesplan uit te werken beschikt hij over de kennis en het inzicht om te bepalen welke leeractiviteiten, instructiemethoden en begeleiding/coaching daarbij ingezet moeten worden. Bij de inhoud van de rijlessen gebruikt hij onder andere het RVV en de Rijprocedure. Hij bepaalt of nieuw aangeleerd gedrag door de rijbewijsleerling wordt toegepast in voorkomende verkeerssituaties.

De startbekwame rijinstructeur B houdt bij zijn voorbereiding rekening met een vloeiend verloop van de rijles, de te rijden route op de openbare weg en maakt een werkbaar planning in de tijd. Hij zorgt voor een op de rijbewijsleerling aangepaste en uitdagende en veilige leeromgeving. Daarbij gaat het om actie van en interactie tussen startbekwame rijinstructeur B en rijbewijsleerling. Hij bouwt de rijlessen op van gemakkelijk naar moeilijk en van eenvoudige naar complexe verkeerssituaties. In de eerste rijlessen dient het vooral te gaan om de beheersing van de lesauto. Hij bereidt voor de rijlessen verschillende praktijkopdrachten voor, waarmee hij de rijbewijsleerling leert om zelfstandig en veilig deel te nemen aan het verkeer.

Leerresultaat

Vorbereide rijlessen die leiden naar de gestelde leerdoelen van de rijopleiding.

Gedrag

- past de relevante vakkennis, vaardigheden, inzicht en beroepshouding toe;
- verzamelt relevante informatie en hulpmiddelen;
- maakt een onderbouwde en uitvoerbare rijles;
- plant, registreert en organiseert de rijles;
- past het lesplan aan op de leersituatie van de rijbewijsleerling.
- maakt gebruik van relevante signalen die hij van de rijbewijsleerlingen heeft opgepikt.

Onderliggende competenties: Vakdeskundigheid toepassen, Plannen en organiseren, Samenwerken, Communice-
ren, Registreren en rapporteren, Analyse uitvoeren, Zorgdragen voor kwaliteit, Relaties bouwen en netwerken

Werkproces 3 Voert de rijlessen uit

Omschrijving

De startbekwame rijinstructeur B zorgt voor aanvang van de rijles dat de lesauto naar behoren functioneert en voldoet aan alle noodzakelijke veiligheidseisen. Hij gebruikt de lesauto doeltreffend en verantwoord en zorgt ervoor (via de rijsschool of zelf) dat deze goed wordt onderhouden. De rijles dient immers veilig en zonder onnodig oponthoud te verlopen. Hij houdt bij de lessen rekening met verschillen tussen de leerlingen.

Als startbekwame rijinstructeur B beheerst hij als eerste en tweede bestuurder de lesauto en heeft hij vooraf de stand van de extra spiegels en de werking van de dubbele bediening gecontroleerd. Ook doet hij een visuele controle op de vloeistoffen, banden en verlichting en volgt de signalen van de controlelampjes op. Hij heeft zich voorbereid om tijdig en adequaat verkeerssituaties te kunnen waarnemen en in te kunnen grijpen vanaf de bijrijdersstoel. Tijdens de rijles blijft hij voortdurend alert en voorkomt afleiding bijvoorbeeld door het gebruik van zijn mobiele telefoon.

De startbekwame rijinstructeur B brengt zijn deskundigheid over en leidt de rijbewijsleerling op tot een zelfstandige, veilige, sociale, milieubewuste en verantwoorde bestuurder. Hij leert de werking en bediening van de auto aan, evenals het gebruik van de rijhulpsystemen (ADAS en ADS). Hij geeft doelgerichte instructie die bijdraagt aan de verwerving van kennis, vaardigheden en een juiste houding. Hij stimuleert de rijbewijsleerling om verantwoordelijkheid te nemen voor het eigen gedrag en gepast te reageren op het gedrag van anderen. Conform het opgestelde opleidingsplan voor de rijbewijsleerling worden de lessen door de startbekwame rijinstructeur B uitgevoerd. Hij geeft instructie, uitleg en demonstreert bij praktijkopdrachten de vereiste handelingen. Hij bouwt het oefenschema op van gemakkelijk naar moeilijk rekening houdend met de ontwikkeling bij de rijbewijsleerling. Hij leert de beheersing van de auto aan en stimuleert de transfer van het geleerde naar de verkeerssituaties.

De startbekwame rijinstructeur B maakt de rijbewijsleerling bekend met noodzakelijke verkeers termen en coacht hoe deze zich dient te gedragen als een veilige verkeersdeelnemer. Ook stelt hij vragen om te achterhalen of de rijbewijsleerling de uitleg begrepen heeft. Hij beantwoordt vragen, geeft inhoudelijke aanwijzingen en feedback. Hij volgt tijdens de rijles de voortgang van het leerproces van de rijbewijsleerling en signaleert eventuele bijzonderheden en handelt daarnaar.

De startbekwame rijinstructeur B moedigt veilig gedrag aan en ondersteunt een positieve houding ten opzichte van de verkeersveiligheid. Ruim aandacht wordt tijdens de lessen besteed aan de hogere-ordevaardigheden en het gedrag in het verkeer en de gevolgen die dit met zich mee kan brengen. Te denken valt aan: niet-aangepaste snelheid, inleving in anderen, rijden onder invloed, niet dragen van gordels, afleiding door bijvoorbeeld de mobiele telefoon. Tijdens het rijden observeert hij voortdurend het gedrag van de rijbewijsleerling. Alle beschikbare situaties benut hij om de vorming van de rijbewijsleerling inhoud te geven. Hij activeert, stimuleert, motiveert en inspireert de rijbewijsleerling om veilig te rijden. Beïnvloeden is een sterke kant van de startbekwame rijinstructeur B.

De startbekwame rijinstructeur B verricht gerichte interventies ten behoeve van het creëren en bewaken van een veilige leeromgeving. Hij begeleidt het gedrag van de rijbewijsleerling en treedt op bij normoverschrijdend of onveilig gedrag. Hij toont de rijbewijsleerling voorbeeldgedrag in relatie tot veilige verkeersdeelname.

De startbekwame rijinstructeur B begeleidt het leerproces, motiveert de rijbewijsleerling bij de vorderingen en stemt zijn rijles af op het niveau van de rijbewijsleerling. Tijdens de rijles kiest hij routes in functie van de rijopleiding en geeft de rijbewijsleerling inzicht in de belangrijke verkeerskundige principes in relatie tot de verkeersregels en verkeersdeelname. Hij doet dit conform de criteria die gelden voor het rijexamen. Hij wijst de rijbewijsleerling op mogelijke gevaren, hoe hiermee om te gaan en hoe deze te voorkomen (risico-inschatting).

De startbekwame rijinstructeur B draagt bij aan het realiseren van een veilig leerklimaat door de rijbewijsleerling ruimte te geven te leren van fouten en vergissingen. Hij communiceert zijn verwachtingen naar de rijbewijsleerling en maakt kenbaar welke ruimte ze hebben voor eigen initiatief. Hij leert de rijbewijsleerling te reflecteren over het eigen gedrag en leerproces door het stellen van vragen, goed te luisteren en het geven van de juiste feedback.

Leerresultaat

Uitgevoerde rijlessen die het leerproces van de rijbewijsleerling bevorderen tot het vereiste niveau om als zelfstandige bestuurder de verkeersopgaven op een veilige, vlotte, sociale, milieubewuste en comfortabele wijze op te lossen.

Gedrag

- past de relevante vakkennis, vaardigheden, inzicht en beroepshouding toe;
- maakt een onderbouwde, uitvoerbare en veilige rijles;
- houdt zich aan gemaakte afspraken;
- werkt conform de voorschriften van de rijnschool;
- zorgt voor een veilige lesomgeving en respecteert vertrouwelijkheid;
- gaat discreet om met persoonlijke en gevoelige zaken (AVG);
- vermijdt het misleiden en manipuleren van rijbewijsleerlingen;
- creëert bij rijbewijsleerlingen de wil om te leren;
- stemt de begeleiding af op de wensen en behoeften van de rijbewijsleerlingen;
- luistert aandachtig en stelt gerichte vragen om relevante informatie te achterhalen;
- geeft constructieve feedback aan rijbewijsleerlingen;
- communiceert mondeling in duidelijk Nederlands.

Onderliggende competenties: Vakdeskundigheid toepassen, Plannen en organiseren, Samenwerken, Communice- ren, Registreren en rapporteren, Analyse uitvoeren, Instructies en procedures volgen, Relaties bouwen en netwerken, Zorgdragen voor kwaliteit, Klantgericht handelen, Ethisch en integer handelen en Begeleiden.

Werkproces 4 Bereidt de theorielessen voor

Omschrijving

De startbekwame rijinstructeur B vertaalt de opgestelde leergang naar concrete lessituaties en kiest de werkvormen die stapsgewijs ingezet worden om de gestelde leerdoelen te bereiken. Hij werkt een lesplan uit, waarin de theorie van de verkeersregels en de betekenis van de verkeerstekens en aanwijzingen centraal staan en die voorwaardelijk zijn voor de rijlessen. De rijbewijsleerling dient deze te kennen en herkennen in voorkomende verkeerssituaties, eveneens in relatie tot de verschillende verkeersdeelnemers. Tijdens de theorielessen komen zowel de basisvaardigheden (bijvoor- beeld de basale kennis van de auto) als de hogere-ordevaardigheden (gevaarherkenning, verkeersinzicht, risicobewust- zijn, inleving in anderen, motivatie om veilig te rijden, aanpassen aan situaties) aan de orde.

De startbekwame rijinstructeur B beschikt over de didactische kennis en het inzicht om te bepalen welke leeractiviteiten en instructiemethoden daarbij ingezet moeten worden. Hij bevordert daarmee dat nieuw aangeleerde kennis en ge- drag wordt toegepast in voorkomende verkeerssituaties.

De startbekwame rijinstructeur B houdt bij zijn voorbereiding rekening met een vloeiend verloop van de theorielessen, die over het algemeen met een groep worden gehouden. Hij maakt een realistische planning in de tijd. Hij zorgt voor een op de rijbewijsleerlingen aangepaste en uitdagende leeromgeving en houdt rekening met verschillen tussen leer- lingen. Tijdens de theorieles dient het te gaan om actie van en interactie tussen startbekwame rijinstructeur B en rijbe- wijsleerlingen. Vragen stellen, groepsdiscussie, luisteren en feedback geven zijn daarbij cruciaal. Hij bouwt de theorie- lessen op van gemakkelijk naar moeilijk en gebruikt daarbij audiovisuele hulpmiddelen. Hij bereidt verschillende op- drachten voor aan de hand van concrete verkeerssituaties.

Leerresultaat

Voorbereide theorielessen die leiden naar de gestelde leerdoelen van de rijopleiding.

Gedrag

- past de relevante vakkennis, vaardigheden, inzicht en beroepshouding toe;
- verzamelt relevante informatie en hulpmiddelen;
- maakt een onderbouwde en uitvoerbare theorieles;
- plant, registreert en organiseert de theorieles;
- kiest de didactische werkvormen en groepsopdrachten om de leerdoelen te bereiken;
- overlegt en werkt samen met rijbewijsleerling;
- maakt gebruik van relevante signalen die hij van de rijbewijsleerlingen heeft opgepikt.

Onderliggende competenties: Vakdeskundigheid toepassen, Plannen en organiseren, Samenwerken, Communice- ren, Registreren en rapporteren, Analyse uitvoeren, Zorgdragen voor kwaliteit, Relaties bouwen en netwerken.

Werkproces 5 Voert de theorielessen uit

Omschrijving

De startbekwame rijinstructeur B zorgt voor aanvang van de theorieles dat het lokaal goed is ingericht en dat de opstelling dusdanig is dat alle aanwezigen elkaar goed kunnen zien en horen. Ook test hij vooraf de in te zetten audiovisuele hulpmiddelen. Hij voert de theorieles uit zoals hij die heeft voorbereid, houdt de tijd in de gaten en zet op het juiste moment de voorbereide opdrachten in. Hij zorgt voor interactie met de rijbewijsleerlingen en geeft uitleg bij en feedback op de opdrachten.

In de theorielessen zorgt de startbekwame rijinstructeur B voor een goede combinatie van doceren, demonstreren, groepsgesprekken en discussie. Hij houdt daarbij rekening met verschillen tussen leerlingen en met name het gegeven dat niet alle rijbewijsleerlingen op dezelfde manier leren. Gesprekken en opdrachten dagen in ieder geval uit tot een actieve leerhouding bij de rijbewijsleerlingen. Hij observeert de groep en probeert allen bij de discussie, het groepsgesprek of de opdracht te betrekken. Aan het eind van de theorieles geeft hij een korte samenvatting en geeft de rijbewijsleerlingen aanwijzingen voor zelfstudie, zowel met een theorieboek als met de inzet van computerprogramma's (opdrachten en proefexamens).

Resultaat

Uitgevoerde theorielessen die het leerproces van de rijbewijsleerling bevorderen tot het vereiste niveau van een zelfstandige bestuurder, die de verkeersopgaven op een veilige, vlotte, sociale, milieubewuste en comfortabele wijze oplost.

Gedrag

- past de relevante vakkennis, vaardigheden, inzicht en beroepshouding toe;
- maakt een onderbouwde, uitvoerbare theorieles;
- houdt zich aan gemaakte afspraken;
- werkt conform de voorschriften van de rijnschool;
- zorgt voor een veilige lesomgeving en respecteert vertrouwelijkheid;
- gaat discreet om met persoonlijke en gevoelige zaken;
- vermijdt het misleiden en manipuleren van rijbewijsleerlingen;
- geeft constructieve feedback aan rijbewijsleerlingen;
- creëert bij rijbewijsleerlingen de wil om te leren;
- stemt de begeleiding af op de wensen en behoeften van de rijbewijsleerlingen;
- luistert aandachtig en stelt gerichte vragen om relevante informatie te achterhalen;
- communiceert mondeling in duidelijk Nederlands.

Onderliggende competenties: Vakdeskundigheid toepassen, Plannen en organiseren, Samenwerken, Communiceren tijdens werkzaamheden, Registreren en rapporteren, Analyse uitvoeren, Instructies en procedures volgen, Relaties bouwen en netwerken, Klantgericht handelen, Zorgdragen voor kwaliteit, Ethisch en integer handelen en Begeleiden

Werkproces 6 Evalueert de rij- en theorielessen

Omschrijving

De startbekwame rijinstructeur B bewaakt de voortgang van het leerproces van de rijbewijsleerling en houdt de voortgangsgesprekken zoals vastgelegd in het opleidingsplan. Hij bespreekt de uitgevoerde rijlessen, de voortgang daarvan en het door hem geobserveerde gedrag van de rijbewijsleerling. Hij geeft ook tijdens de rijlessen voortdurend feedback en stelt vragen. Op basis van de gesprekken worden afspraken gemaakt over het vervolg.

De startbekwame rijinstructeur B hanteert instrumenten om de vorderingen van de rijbewijsleerling in kaart te brengen (bijvoorbeeld lesvorderingenkaart of digitale variant LVS), zodat op basis van de resultaten de instructie en begeleiding/coaching kan worden bijgestuurd. Aan het eind van een leerfase wordt een adviesrit gehouden om te bepalen of de rijbewijsleerling de gestelde doelen heeft bereikt en door kan naar de volgende opleidingsfase. Dit betekent het houden van adviesgesprekken en aan het eind van fase 3 een criterium gericht interview (CGI).

Aan het eind van elke rij- en theorieles evalueert de startbekwame rijinstructeur B zelf of hij de vooraf gestelde leerdoelen heeft bereikt en of de les goed verlopen is. Dit geeft hem informatie voor het vervolg van de lessen. Op basis hiervan

worden de volgende rijlessen voorbereid. Tijdens de opleiding wordt op het juiste moment de examengereedheid voor de theorie- en praktijkexamens bij het CBR vastgesteld. Indien de startbekwame rijinstructeur B een rijbewijsleerling 'terugkrijgt', die gezakt is voor een theorie- of praktijkexamen bespreekt hij nauwkeurig de onderdelen die bij het examen niet voldoende zijn uitgevoerd. Dat is zeker gemakkelijk wanneer hij heeft meegereeden bij het praktijkexamen. Hij besteedt daar in de volgende lessen extra aandacht aan.

De startbekwame rijinstructeur B reflecteert voortdurend op zijn eigen handelen en bespreekt dit (eventueel) met zijn leidinggevende of collega's. Hij ontwikkelt permanent de eigen deskundigheid door jaarlijks relevante theoretische bijscholing te volgen. Hij blijft op de hoogte van wijzigingen in de rijprocedure en relevante wetgeving. Op de juiste momenten tijdens zijn bevoegdheidsperiode van zijn WRM-certificaat legt hij beide vakbekwaamheidsexamens (theorie en praktijk) af.

Resultaat

Een evaluatie die de startbekwame rijinstructeur B in staat stelt om zijn theorie- en rijlessen voor te bereiden, uit te voeren en/of bij te stellen.

Gedrag

- past de relevante vakkennis, vaardigheden, inzicht en beroepshouding toe;
- werkt conform de voorschriften van de rijsschool;
- bepaalt na elke les of de gewenste leerdoelen zijn bereikt;
- bepaalt aan het eind van een opleidingsfase met een adviesgesprek of de rijbewijsleerling door kan naar de volgende opleidingsfase;
- voert een criterium gericht interview (CGI);
- legt gegevens vast in de daarvoor bestemde documenten of LVS;
- geeft constructieve feedback aan rijbewijsleerlingen;
- creëert bij rijbewijsleerlingen de wil om te leren;
- luistert aandachtig en stelt gerichte vragen om relevante informatie te achterhalen;
- communiceert mondeling in duidelijk Nederlands;
- reflecteert op zijn eigen handelen en ontwikkelt zichzelf door bijscholing te volgen.

Onderliggende competenties: Vakdeskundigheid toepassen, Plannen en organiseren, Samenwerken, Communice- ren, Registreren en rapporteren, Analyse uitvoeren, Instructies en procedures volgen, Relaties bouwen en netwerken, Zorgdragen voor kwaliteit, Klantgericht handelen, Ethisch en integer handelen en Begeleiden.

4. Kerndoelen voor de rijinstructeur B

Kerndoelen vormen de wettelijke kaders voor de kern van de onderwijsinhoud van het leerplan voor de rijinstructeur B. De kerndoelen laten op hoofdlijnen zien wat belangrijk is voor het leerplan. Het gaat om een globale beschrijving van de belangrijke onderwijsinhouden (het geven van rijonderricht). De kerndoelen geven aan wat de rijinstructeur B moet kennen en kunnen aan het einde van initiële opleiding rijinstructeur B.

Het stelt de kerndoelen vast. Kerndoelen zijn met het kwalificatieprofiel en het leerplan voor de rijbewijsleerlingen het referentiekader voor de rijinstructeursopleiders. Deze opleiders weten waar zij zich op moeten richten bij de ontwikkeling van de Rijinstructeurs B in opleiding.

De inhoud is in de kerndoelen niet precies omschreven. De wetgever, het ministerie, geeft hiermee de rijinstructeursopleiders de vrijheid om zelf invulling te geven aan de vorm, inhoud en duur van hun leerplan. Ze kunnen dus zelf bepalen hoe de Rijinstructeurs B de kern- en leer- en lesdoelen tijdens het opleidingsproces behalen. Als definitie voor een leerplan hanteren we: een samenhangend geheel van plannen en praktijken ten aanzien van visie, doelen, inhouden, toetsing, leeractiviteiten, leeromgeving, groepeeringsvorm, leertijd, rol van de leraar en leermiddelen.

Kerndoelen geven aan wat iedere erkende rijinstructeursopleider in elk geval moet nastreven. Daarbij moet echter een kanttekening worden geplaatst. Kerndoelen zijn het eind van een leerproces, niet de wijze waarop ze kunnen worden bereikt. De kerndoelen doen geen uitspraken over de toegepaste didactiek. Door een gestructureerd en interactief opleidingsaanbod worden de Rijinstructeurs B in opleiding uitgedaagd in hun ontwikkeling tot startbekwaam beroepsbeoefenaar. Daarbij dient tijdens de opleiding aandacht te worden besteed aan doelen die voor alle onderdelen van de opleiding van belang zijn: goede werkhouding, gebruik van leerstrategieën, reflectie op eigen handelen en leren, uitdrukken van eigen gedachten en gevoelens, verwerven en verwerken van informatie, ontwikkelen van zelfvertrouwen, respectvol en verantwoordelijk omgaan met elkaar.

N.B. ten behoeve van de duidelijkheid om aan te geven dat rijonderricht meer is dan het geven van rij- en theorielessen de tekst van art. 1 van de WRM, waarin rijonderricht als volgt wordt omschreven:

onderricht, gericht op het bijbrengen, behouden of verbeteren van de rijvaardigheid of geschiktheid om aan het verkeer deel te nemen als bestuurder van een motorrijtuig, waarvoor een rijbewijs is vereist.

Kerdoel 1

De rijinstructeur B leert als eerste bestuurder op een zelfstandige, veilige, sociale, milieubewuste en verantwoorde bestuurder aan het verkeer deel te nemen.

Kerdoel 2

De rijinstructeur B leert het lesvoertuig als tweede bestuurder te gebruiken in de verschillende verkeerssituaties.

Kerdoel 3

De rijinstructeur B leert de relevante wet- en regelgeving, verkeersveiligheid en Rijprocedure als basis te gebruiken om rijbewijsleerlingen B op te leiden tot zelfstandige bestuurders, die de verkeersopgaven op een veilige, vlotte, sociale, milieubewuste en comfortabele wijze oplossen.

Kerdoel 4

De rijinstructeur B leert de kennis van de theorie van leren en opleiden als basis in te zetten om op effectieve wijze het opleidingstraject van rijbewijsleerlingen B didactisch en pedagogisch vorm en inhoud te geven.

Kerdoel 5

De rijinstructeur B leert om op basis van voorbereide lessen instructie te geven aan zowel de individuele rijbewijsleerling B als aan een groep rijbewijsleerlingen B.

Kerdoel 6

De rijinstructeur B leert om zowel rijonderricht te geven in de praktijk van de verkeersdeelname als van de theorie van de verkeersdeelname, verkeerstekens en verkeersveiligheid.

Kerdoel 7

De rijinstructeur B leert om de rijopleiding B aan te passen aan het niveau en leervraag van de individuele rijbewijsleerling B.

Kerdoel 8

De rijinstructeur B leert om de basisvoertuigbeheersing (incl. rijhulpsystemen ADAS en ADA) en de basisvaardigheden (waarnemen, voorspellen, evalueren, beslissen en handelen) aan te leren aan de rijbewijsleerlingen B.

Kerdoel 9

De rijinstructeur B leert om de hogere-ordevaardigheden (gevaarherkenning, verkeersinzicht, risicobewustzijn, inleving in anderen, motivatie om veilig te rijden, aanpassen aan situaties) aan te leren aan de rijbewijsleerlingen B.

Kerdoel 10

De rijinstructeur B leert om op effectieve wijze het beheersingsniveau van de rijbewijsleerlingen B vast te stellen door op betrouwbare en valide wijze formatief te toetsen en het bijhouden van de lesvorderingenkaart of het registreren in het LVS. Hierbij behoort ook het voeren van adviesgesprekken en het houden van een criterium gericht interview (CGI).

Kerdoel 11

De rijinstructeur B leert om een veilige leeromgeving te creëren, zowel bij de individuele rijbewijsleerling B als een groep rijbewijsleerlingen B.

Kerdoel 12

De rijinstructeur B leert om rijbewijsleerlingen B te stimuleren, motiveren en reflecteren op hun eigen handelen en gedrag.

Kerdoel 13

De rijinstructeur B leert om rijbewijsleerlingen B te begeleiden en te coachen tijdens hun opleidingstraject en houdt daarbij rekening met de opleidingsfase.

Kerdoel 14

De rijinstructeur B leert om op respectvolle wijze feedback met advies en aanbevelingen te geven aan de rijbewijsleerlingen B.

Kerdoel 15

De rijinstructeur B leert om met rijbewijsleerlingen B met verschillende achtergronden op een betrokken, empathische, integere en objectieve manier te communiceren.

Kerdoel 16

De rijinstructeur B leert om kritisch te reflecteren op zijn eigen handelen en gedrag en past dit zo nodig aan.

Kerdoel 17

De rijinstructeur B leert zijn eigen sterke en zwakke competenties te herkennen en via gerichte activiteiten en bijscholing te verbeteren.

Bijlage 6 Aanvraagformulier erkend rijinstructeursopleider worden

1. Algemene gegevens van de aanvrager:

1. Naam opleidingsinstituut
2. Inschrijfnummer KvK
- 3a. BTW nummer of
- 3b. Nummer CRKBO (Centraal Register Kort Beroepsonderwijs)
4. Naam contactpersoon
5. Adres
6. Postcode
7. Plaats
8. Telefoonnummer (vast en mobiel)
9. E-mailadres bedrijf
10. E-mailadres contactpersoon
11. Website

2. Opleidingen

12. U doet een aanvraag om erkend te worden als rijinstructeursopleider voor het leerplan en de opleiding rijinstructeur B. Voeg een volledige uitwerking van het leerplan en de opleiding bij op basis van het bijgevoegde Spinnenwebmodel van het SLO. Zie pag. 76 t/m 81.

13. Welke andere opleidingen e.d. biedt u aan?

- 0 Praktische bijscholingen
- 0 Theoretische bijscholingen
- 0 Cursussen
- 0 Workshops
- 0 Anders

(N.B. Stuur als bijlage een overzicht van uw aanbod met deze aanvraag mee. Denk aan naam, duur, kosten, aantal deelnemers e.d. en/of verwijst naar een website).

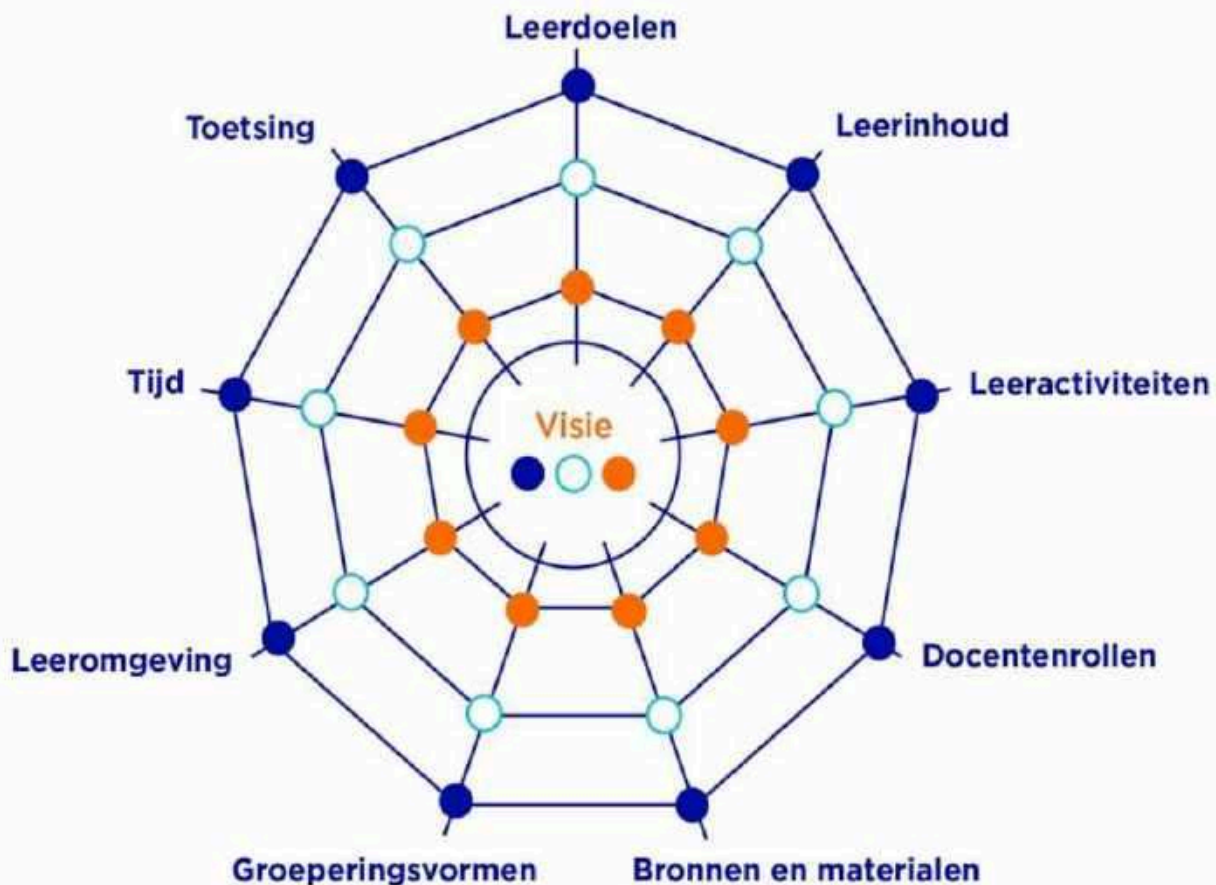
Voor de invulling van het Spinnenwebmodel zie bijlage.

Verzenden aan:

Dit aanvraagformulier, voorzien van bijlagen, digitaal inzenden aan: IBKI

Bijlage 7 Het Spinnenwebmodel van het SLO (incl. handleiding)

Voor de uitwerking van het leerplan voor rijinstructeur B wordt voorgeschreven gebruik te maken van het Spinnenwebmodel van het SLO. SLO is een landelijk kenniscentrum voor het onderwijs en houdt zich bezig met het opstellen van landelijke onderwijsdoelen. Hoewel het SLO zich richt op het basis-, speciaal- en voortgezet onderwijs, beschrijven ze als nationaal expertisecentrum voor leerplanontwikkeling veel bruikbare informatie voor andere vormen van onderwijs, zoals ook het beroepsonderwijs.

De kern en de negen draden van het spinnenweb verwijzen naar tien onderdelen van het leerplan die nodig zijn bij het (plannen van) leren door leerlingen/volwassenen. De leerplanniveaus van buiten naar binnen (macro, meso en micro) verwijzen naar verschillende niveaus waarop afspraken kunnen worden vastgelegd over het leerplan. De legenda voor de knooppunten van het spinnenweb:

Buitenring: macro, nationaal, kerndoelen

Middenring: meso, opleiding, leerdoelen

Binnenring: micro, les, lesdoelen

In het vervolg zijn de 10 onderdelen van het Spinnenweb verder benoemd en deze kunnen gebruikt worden voor de verdere uitwerking van de vorm, inhoud en duur van het leerplan en de opleiding rijinstructeur B. Daarnaast is op de pag. 79t/m 83 als hulpmiddel een handleiding opgenomen met aanwijzingen wat verwacht wordt bij de uitwerking van de 10 onderdelen van het te ontwikkelen leerplan.

Visie: Waartoe leren zij?
Leerdoelen: Waarheen leren zij?
Leerinhoud: Wat leren zij?
Leeractiviteiten: Hoe leren zij?
Docentenrollen: Wat is de rol van de docent bij hun leren?
Bronnen en materialen: Waarmee leren zij?
Groeperingsvormen: Met wie leren zij?
Leeromgeving: Waar leren zij?
Tijd: Wanneer leren zij?
Toetsing: Hoe wordt hun leren getoetst?

Handleiding om Spinnenwebmodel in te vullen

Visie	
Een visie is de gezamenlijke verwachting van de toekomst. Het gaat om de toekomstige opleidingsdoelen die je nastreeft.	
1.	Beschrijf op hoofdlijnen hoe je organisatie invulling geeft aan: <ul style="list-style-type: none"> • de kennisontwikkeling; • de persoonlijkheidsvorming én • de maatschappelijke toerusting van de Rijinstructeur In Opleiding (hierna te noemen: RIO).
2.	Beschrijf: <ul style="list-style-type: none"> • hoe de visie van de opleiding tot stand komt; • wie worden betrokken bij het opstellen van de visie; • op welke manier de visie wordt gecommuniceerd.
	Een goede visie is kort geformuleerd, simpel, gericht op je doelgroep en branche, helder en ambitieus.
Leerdoelen	
Een leerdoel is een concrete omschrijving van het gedrag dat de RIO moet laten zien om het gewenste leerresultaat te behalen.	
3.	Beschrijf welke leerdoelen in de opleiding voor de RIO centraal staan. Laat zien hoe deze leerdoelen aansluiten bij de 17 kerndoelen uit het kwalificatieprofiel.
4.	Beschrijf op welke manier je de leerdoelen naar lesdoelen vertaalt en wie hierbij betrokken zijn.
	Check: <ul style="list-style-type: none"> • of de inhoud van het leerdoel voldoende concreet omschreven is; • of het gedrag als observeerbare activiteit is omschreven bijvoorbeeld 'de rijinstructeur <i>benoemt of legt uit</i> in plaats van de rijinstructeur <i>weet of heeft inzicht in</i>'. <p>Maak gebruik van een taxonomie (bijvoorbeeld van Bloom of Romiszowski) om het niveau van het leerdoel vast te stellen.</p>
Leerinhoud	
De leerinhoud bestaat uit de thema's, concepten, onderwerpen voor vakken en leergebieden, die worden afgeleid van de leerdoelen.	
5.	Beschrijf welke vakinhoud tijdens de opleiding wordt behandeld. Laat zien in welke volgorde de onderwerpen/ thema's/leergebieden aan bod komen.
	Check: <ul style="list-style-type: none"> • of de vakkenis en vaardigheden uit het kwalificatieprofiel voldoende zijn afgedekt; • of de vakinhoud aansluit bij het leerplan en het examenprogramma van de rijopleiding B. <p>Universiteit Utrecht heeft een leerlijntool om in één oogopslag duidelijk te maken hoe onderwerpen aansluiten bij kennis en vaardigheden uit het profiel.</p>

Leeractiviteiten

Leeractiviteiten zijn de handelingen die leerlingen uitvoeren tijdens het onderwijsleerproces. Ze hangen nauw samen met de pedagogische-didactische aanpak van de opleiding.

6. Beschrijf de pedagogische-didactische aanpak van je opleiding. Geef aan in welke vorm je de leeractiviteiten aanbiedt (bijvoorbeeld dag- of avondopleiding/blended learning).

Laat zien welke leeractiviteiten met welk doel worden ingezet om het leren van de RIO te stimuleren.

Beschrijf in ieder geval de vorm, inhoud en duur van de verplichte leeractiviteit stage. Laat zien hoe werken met het LVS aan bod komt tijdens de opleiding/stage.

Check of:

- de leeractiviteiten ook de hogere-orde vaardigheden van de RIO's stimuleren. Je kunt hierover meer lezen in de notitie 'Hogere-orde vaardigheden' van RHDHV.
- de verplichte leeractiviteit stage ten minste aan de eis van 50 klokuren voldoet; bijvoorbeeld ingevuld met uren stage passief, rij- en theorielessen geven aan medecursisten en echte rijbewijsleerlingen, meerijden met examen CBR e.d.

Docentenrollen

Docentrollen zijn alle rollen en taken die binnen je organisatie worden vervuld om het leerproces van de RIO in goede banen te leiden.

7. Beschrijf wie binnen je organisatie een rol spelen bij het opleiden van RIO's. Beschrijf welke taken deze personen uitvoeren.

8. Beschrijf hoe de professionalisering van de docenten geregeld is.

- Hoe wordt de docent opgeleid voor het geven van theorie- en rijles, klassikaal en individueel?
- Hoe integreren de docenten de theorie in de praktijk van de verkeerssituatie?
- Hoe zorg je ervoor dat je docenten de RIO objectief evalueren en beoordelen?
- Hoe worden stagementoren (Rijinstructeurs B) voorbereid en ingezet?

Check of en in welke mate je docenten voldoen aan de matrix met vakbekwaamheidseisen voor docenten.

Bronnen en materialen

Bronnen en materialen zijn alle middelen waarmee RIO's leren. Het kan gaan om lesmethoden, zelfontwikkelde materialen en digitale bronnen.

9. Beschrijf welke zelfontwikkelde of bestaande leermaterialen (boeken, methoden, digitale leermiddelen) ingezet worden. Laat zien wat de rol van ICT is bij het gebruik van de leermiddelen.

10. Beschrijf welke criteria gehanteerd zijn bij het inzetten en/of ontwikkeling van deze leermiddelen.

Goede leermiddelen houden rekening met de mogelijkheden van leerlingen, zoals capaciteit van werkgeheugen, passen effectieve strategieën toe en bieden mogelijkheden voor differentiatie.

Groeperingsvormen

Groeperingsvormen geven aan met wie RIO's leren en of dat individueel of in groepsverband plaatsvindt.	
11.	Beschrijf met wie en wanneer RIO's tijdens je opleiding individueel en samen leren. Geef aan welke keuzes gemaakt zijn over groeps grootte en – samenstelling.
	Zorg ervoor dat de groeperingsvormen passen bij de visie, leerdoelen en leeractiviteiten voor de verschillende leergebieden.
Leeromgeving	
Leeromgeving heeft alles te maken met de plaats van leren. Ook het verschil tussen digitaal of fysiek hoort hierbij.	
12.	Beschrijf in welke omgeving het leren binnen een onderwerp/ thema of inhoudelijk leergebied plaatsvindt. Het kan zowel om de fysieke (binnen/ buiten) als om de digitale leeromgeving (online/blended learning) gaan.
13.	Beschrijf hoe de lesvoertuigen en -ruimten zijn uitgerust om invulling te geven aan het lesprogramma.
	Denk bij indeling van de ruimten bijvoorbeeld aan toegang tot digitale hulpmiddelen zoals internet en ook de tafelopstellingen die je kiest.
Tijd	
Tijd heeft te maken met de afspraken die gemaakt zijn over wanneer bepaalde onderwerpen op het lesrooster komen te staan en hoe deze over een bepaalde periode verdeeld worden.	
14.	Beschrijf hoe lang je opleiding in totaal duurt en hoeveel contactmoment wanneer staan gepland (avond/overdag/online). Geef aan hoeveel uren er staan voor bepaalde onderwerpen/ thema's of inhoudelijk leergebieden. Laat zien welke argumenten gehanteerd worden bij het bepalen van het aantal uren.
15.	Beschrijf of en in welk mate RIO's eigen keuzes maken met betrekking tot hun leertempo en de te volgen leerroute.
	Check of de opleidingsduur- en omvang voldoende ruimte bieden om te werken aan alle kerndoelen behorend bij het kwalificatieprofiel.

Toetsing

Toetsing gaat over de afspraken die gemaakt zijn over beoordelen en waarderen van wat RIO's leren. De nadruk in het opleidingstraject ligt op formatief ook wel ontwikkelingsgericht toetsen.

16.	Beschrijf hoe de ontwikkeling van RIO's wordt vastgelegd. Beschrijf hoe je nagaat of en welke tussentijdse doelen een RIO bereikt heeft. Geef aan welke rol tussentijdse toetsing en beoordeling hierbij speelt.
17.	Beschrijf hoe je je RIO voorbereidt op de examens bij IBKI. Hoe bepaal je of je RIO's examengereed zijn?
	Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO) heeft een checklist over valkuilen bij beoordelen. De checklist helpt om objectief te beoordelen.

Bijlage 8

Matrix vakbekwaamheidseisen docenten rijinstructeursopleiding B

In het overzicht zijn de vakbekwaamheidseisen opgenomen die in de rijbranche gesteld worden aan docenten Rijinstructeursopleiding. In de tekst wordt met RIO de Rijinstructeur in Opleiding bedoeld.

Vakinhoudelijk bekwaam betekent dat de docent
<ul style="list-style-type: none"> - de inhoud van het deel van de opleiding (kennis en vaardigheden) beheerst; - de theoretische en praktische achtergronden kent en het verband aangeeft; - boven de leerstof staat; - de relevantie van de leerstof gericht op de beroepspraktijk duidelijk maakt; - de leerstof op een aansprekende en begrijpelijke manier uitlegt en demonstreert; - de opbouw van het leerplan overziet; - de samenhang tussen de verschillende onderdelen van de opleiding kent; - vanuit de vakinhoud verbanden legt met de dagelijkse beroepspraktijk; - actuele vakkennis van het beroep Rijinstructeur in de beroepspraktijk bezit.
Vakdidactisch bekwaam betekent dat de docent
<ul style="list-style-type: none"> - de vakinhoud leerbaar maakt voor de RIO; - de vakinhoud levert bijdragen aan ontwikkeling van leerplannen, lesplannen en leermiddelen; - methodiek/middelen afstemt op leerdoelen, niveau en kenmerken RIO; - bij de uitvoering van de opleiding de ontwikkeling van de RIO volgt; - regelmatig analyseert en toetst of de leerdoelen gerealiseerd worden; - de lessen en/of opleiding zo nodig didactisch bijstelt op basis van analyse.
De kennis van vakdidactisch bekwaam wil zeggen dat de docent
<ul style="list-style-type: none"> - kennis van verschillende leertheorieën heeft die voor de opleidingspraktijk relevant zijn; - verschillende manieren om te differentiëren kent; - kennis heeft van (digitale) leermaterialen en -middelen en de technische en pedagogisch-didactische mogelijkheden en beperkingen daarvan; - verschillende didactische leer- en werkvormen en de leerpsychologische achtergrond daarvan kent; - in staat is resultaten van toetsen te beoordelen, analyseren en interpreteren; - zich verdiept in de theoretische en praktische vakdidactiek ten behoeve van het type opleiding en het deel van de opleiding waarin hij werkzaam is.

De kunde van vakdidactisch bekwaam wil zeggen dat de docent

de opleiding en lessen voorbereidt:

- doelen stelt, leerstof selecteert en ordent, zowel voor individu als voor groep;
- samenhangende lessen uitwerkt met passende werkvormen, opdrachten, materialen en media, afgestemd op niveau en kenmerken van de RIO/RI;
- passende en betrouwbare toetsen kiest, ontwikkelt of samenstelt.

de opleiding en lessen uitvoert en deze organiseert:

- adequaat management realiseert, zowel voor individu als voor groep;
- aan RIO verwachtingen/leerdoelen aangeeft en motiveert deze te halen;
- leerstof aan de RIO begrijpelijk en aansprekend uitlegt en demonstreert;
- inspeelt op de taalbeheersing en taalontwikkeling van de RIO;
- doelmatig gebruik maakt van beschikbare (digitale) leermaterialen en leermiddelen;
- met gerichte en gevarieerde activiteiten de leerstof laat verwerken;
- bij instructie en verwerking differentieert naar niveau en kenmerken van RIO;
- de RIO begeleidt bij verwerking van de leerstof, stimulerende vragen stelt en opbouwende gerichte feedback geeft op de taak en de aanpak;
- samenwerking, zelfwerkzaamheid en zelfstandigheid stimuleert.

de opleiding en lessen evalueert en ontwikkelt:

- de voortgang volgt, de resultaten toetst, analyseert en beoordeelt;
- feedback vraagt van RIO en deze feedback tezamen met zijn eigen analyse gebruikt voor een gericht vervolg van het leerproces;
- leerproblemen signaleert en indien nodig met hulp van collega's oplossingen zoekt of doorverwijst;
- advies vraagt aan collega's of andere deskundigen;
- didactische aanpak en handelen ontwikkelt, evalueert, analyseert en bijstelt;
- bijdragen levert aan didactische ontwikkelingen in de opleiding;
- in staat is tot kritische reflectie op zijn eigen didactisch handelen.

Pedagogisch bekwaam wil zeggen

de kennis van pedagogisch bekwaam

- kennis heeft van ontwikkelingstheorieën en de gedragswetenschappelijke theorie die voor de rijinstructeursopleiding relevant zijn en betreft op zijn pedagogisch handelen;
- kennis heeft van veelvoorkomende ontwikkelings- en gedragsproblemen en – stoornissen;
- weet hoe hij zicht kan krijgen op de leefwereld van zijn RIO en hun sociaal-culturele achtergrond en weet hoe hij daarmee rekening kan houden in zijn lessen.

de kunde van pedagogisch bekwaam

- individuele en groepsprocessen stuurt en begeleidt;
- vertrouwen wekt bij de RIO en een veilig pedagogisch klimaat schept;
- ruimte schept voor leren, inclusief het maken van vergissingen en fouten;
- verwachtingen duidelijk maakt en eisen stelt aan RIO;
- het zelfvertrouwen van RIO stimuleert en motiveert;
- oog heeft voor de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van de RIO;
- de pedagogische omgang met de RIO uitlegt en verantwoordt;
- in staat tot kritische reflectie op zichzelf in pedagogische relatie met RIO;
- de eigen grenzen bewaakt.

Bijlage 9 Reacties vanuit de branche op de IBKI-conceptadviezen

In deze bijlage zijn achtereenvolgens de volgende schriftelijke reacties op de IBKI-conceptadviezen opgenomen:

- Politieacademie
- LBKR
- BOVAG
- KNMV
- KRV

Namens IBKI heeft Herme Bruin per mail de organisaties geantwoord op hun reactie:

“Dank voor de reactie van ... op de uitwerking die IBKI in opdracht van het ministerie heeft gegeven aan (een deel van) het advies van Emile Roemer.

We zullen de reactie vanzelfsprekend zorgvuldig lezen en binnen onze interne stuurgroep bespreken. Het kan ertoe leiden dat we onze uitwerking aanpassen, maar het is ook denkbaar dat we onze uitwerking ongewijzigd laten. Dat zal duidelijk worden, wanneer we ons rapport definitief aan het ministerie opleveren. Volgens huidige planning zal dat voor 1 januari a.s. gebeuren.

We zullen dus niet apart inhoudelijk reageren op de reactie van, voor de goede orde; dat geldt voor elke reactie die wij ontvangen, wel zullen we de reactie als bijlage aan ons rapport toevoegen, zodat iedereen kennis kan nemen van jullie reactie en kan vaststellen wat IBKI wel/niet heeft overgenomen.”

Reactie Politieacademie

persoonlijke gegevens

Verzonden: zondag 15 oktober 2023 20:35

Onderwerp: RE: reactie op Beroepsprofiel rijinstructeur B

Zoals ik heb toegezegd (op de valreep) de opmerkingen namens de Politieacademie.

Ik heb afgelopen week de documenten met betrekking tot het BCP met **persoonlijke gegevens** besproken en wij zijn tot de volgende opmerkingen gekomen.

- De kerntaak in het BCP richt zich uitsluitend op een Instructeur die onderricht geeft aan een rijbewijs leerling B. Hiermee worden direct een grote groep instructeurs buitengesloten die zich bezighouden met vakbekwaamheid in de zin van voortgezette rijopleidingen en niet met startbekwaamheid van een rijbewijs leerling categorie B. En dat is vreemd aangezien de Wet Rijonderricht Motorrijtuigen spreekt over "degene die rijonderricht geeft voor enige motorrijtuigcategorie is in het bezit van een door het instituut afgegeven certificaat voor motorrijtuigcategorie B. Daarnaast is degene die rijonderricht geeft voor enige motorrijtuigcategorieën in het bezit van een door het instituut afgegeven certificaat voor die motorrijtuigcategorie". Hierin wordt niet gesproken over, noch wordt er verwezen naar rijbewijsleerlingen. Het lijkt ons dat artikel 7 en 8 van de WRM in stand moet blijven.
- Er wordt binnen de kerntaak gesproken dat "De rijinstructeur B is verantwoordelijk voor de voorbereiding en uitvoering van zijn lesgevende activiteiten en voor de begeleiding, coaching binnen een veilige leeromgeving. De verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het gehele leerproces ligt bij hem indien hij als zelfstandige werkt. Indien hij in loondienst is, ligt de eindverantwoordelijkheid bij de rijschoolhouder", het lijkt ons onjuist om deze verantwoordelijkheden uitsluitend bij de rijschoolhouder te houden.
- Met betrekking tot het geven van theoretische lessen kan het ons inziens niet zo zijn dat een vakbekwame docent die in het bezit is van lesbevoegdheidsgraad dat gelijk staat aan het geven van les binnen een mbo of hbo niet een theoretische les binnen het vakgebied van een rijinstructeur kan verzorgen. Zelfs een Pedagogisch Didactische Aantekening of een Pedagogisch Didactisch Getuigschrift in onderwijsland staat hoger aangeschreven dan een instructeursbewijs categorie B.
- Met betrekking tot de conceptadviezen voor bijscholing zien wij eenzelfde patroon. Er wordt geen rekening gehouden met andere doelgroepen dan een rijbewijs leerling B. Ook hier vallen voortgezette rijopleidingen buiten de boot. Voor een vakbekwame docent die voortgezette rijopleidingen geeft ten behoeve van Brandweer, Ambulance en Politie in de categorie B is het niet haalbaar om aan het proces van bijscholing te voldoen. Zij hebben immers geen kandidaten zonder rijbewijs.
- Daarnaast zijn wij van mening dat een kennistoets niet dezelfde kwalitatieve kennisverhoging geeft als een goede bijscholing. Immers vragen uit een kennistoetsen in de huidige situatie circuleren ook regelmatig onder de deelnemers. Daarnaast ben ik als toetskundige van mening dat een kennistoets niet het juiste toetst voor het toetsen van vakbekwaamheid. Er zou juist meer professionele aandacht aan de huidige theoretische bijscholing kunnen worden gegeven.

De Politieacademie steunt daarom dit huidige Beroepscompetentieprofiel niet!

Reactie LBKR

Almere, 14 oktober 2023

Betreft: Reactie op rapport IBKI

Geachte [REDACTED]

Allereerst willen wij u hartelijk bedanken dat wij deel mochten nemen aan de voorbesprekingen ten behoeve van het door u opgestelde rapport. Dit gaf ons de mogelijkheden om onze ideeën naar voren te brengen.

De LBKR is ontstaan uit onvrede met de sancties die werden opgelegd werden bij het niet behalen van de vijfjaarlijkse praktijkbegeleiding. Wij hebben destijds veel Kamerleden er van overtuigd dat dit een onredelijke gang van zaken is en teveel druk en onzekerheid geeft voor alle rijinstructeurs. Wij waren in de veronderstelling deze strijd te hebben gestreden. Echter: tot onze verbazing komt in dit rapport de sanctie terug en zelfs veel harder dan voorheen. Wij, als LBKR, zullen niet rusten voor er een beter en meer werkbaar alternatief komt. Wij hebben in de afgelopen jaren al onze ideeën over het verhogen van de kwaliteit van onze branche op papier gezet en zijn graag bereid deze met jullie te delen.

Wij staan voor kwaliteitsbevordering van onze branche en vertegenwoordigen daarin de grootste groep rijinstructeurs: de kleine rijsschoolhouders. Kwaliteitsbevordering vinden wij op diverse punten niet terug in dit rapport. Sterker nog: er is een achteruitgang te bespeuren met name voor onze achterban.

Uit het rapport blijkt tevens dat er een discipline bijkomt: klassikale theorielessen. Tijdens de overleggen zijn er twee stellingen hierover gegeven: moet een rijinstructeur kennis hebben van theorie en moet een rijinstructeur theorielessen geven. Wij hebben gesteld dat een rijinstructeur een gedegen kennis moet hebben van de theorie, zodat dit goed kan worden toegepast tijdens de rijinstructie. Het dient daarom een verplicht onderdeel te zijn van de opleiding en de nascholing. Dit is nu al geregeld in de verplichte bijscholing RVV.

Ten aanzien van de stelling of een rijinstructeur klassikaal theorieles moet geven, hebben wij aangegeven dat dit weggelegd is voor maar een kleine groep instructeurs en vaak werkzaam zijn voor grotere rijsscholen en geen nut heeft voor de kleine rijsschoolhouders. Volgens ons hoort daarom de verplichting om theorielessen te geven terug te komen in de basisopleiding.

Daarnaast vinden wij het niet logisch dat voor de vijf jaarlijkse verplichte bijscholing de praktijkles en theorieles even zwaar beoordeeld gaat worden, omdat de theorie een veel kleiner onderdeel is van de totale rijopleiding. Rijsscholen die theorieles geven, besteden daar gemiddeld 12 uur aan, tegenover minimaal 40 uur aan rijlessen. Dat is 1 op 3, tegenover een fiftyfifty beoordeling.

Bij de vijfjaarlijkse beoordeling hebben jullie de sanctie wederom teruggebracht, met de verandering dat een instructeur drie kansen krijgt op beide onderdelen. Het niet behalen van één van de onderdelen leidt tot het intrekken van de bevoegdheid en moet men opnieuw de opleiding volgen. Wat goed is in het rapport is het onderscheid tussen een beginnende en gevorderde rijinstructeur. Voor beginnende rijinstructeurs moeten er meer begeleidende bijscholingen komen. Alleen de vijfjaarlijkse testen kunnen nu uitwijzen of iemand wederom zijn bevoegdheid kan behouden.

Onze mening ten aanzien van de sancties is en blijft duidelijk: kwaliteitsverbetering bereik je door opleiding en niet door straf. Daarom: geen sancties als men de

praktijkbegeleiding niet haalt en dit te laten zoals het nu is geregeld met een educatief traject. Nascholing, specialisatie, en gerichte (praktijk)begeleiding indien nodig; alles moet veel meer gericht zijn op wat een rijinstructeur nodig heeft. Dit is ook verwoord in de reeds aangenomen motie om te komen tot een nieuwe invulling van de praktijkbegeleiding, waarin de benodigde vaardigheden en eigenschappen van de rijinstructeur centraal staan, de dagelijkse praktijk goed wordt gewaarborgd en er geen sprake is van voorspelbare examens.

Onze vereniging is wel voor sancties als een instructeur serieuze overtredingen begaat, fraude pleegt of door een rechter veroordeeld wordt voor bijvoorbeeld seksuele intimidatie en zijn/haar VOG verliest. Dit zijn zaken die heel goed beschreven kunnen worden in een rijnschoolregister.

Wij vonden dat een vijfjaarlijkse VOG niet voldoende is.

Dat er sancties terugkomen en veel zwaarder worden dan voorheen heeft verstrekkende gevolgen voor de branche. Volgens ons is dit niet de manier om het kaf van het koren te scheiden, wat kennelijk wel de bedoeling is; daar zijn hele andere maatregelen voor nodig. Wij voorzien dat veel instructeurs die nooit theorieles zullen gaan geven of hebben gegeven, maar hier wel zwaar op beoordeeld gaan worden, ons vak zullen verlaten. Het risico om hun bevoegdheid en inkomen te verliezen is te groot. Alleen al om het laatste zal ervaring en kwaliteit verloren gaan in onze branche, in plaats van dat het leidt tot de beoogde kwaliteitsverhoging.

Sancties zijn eveneens niet nodig als de basisopleiding naar een hoger niveau getild gaat worden en daardoor uitwassen uitgesloten worden. Dit kan bereikt worden door de toelatingseisen voor de basisopleiding te verzwaren en de opleiding en de examinering aan te passen zodat de kwaliteit van ons vak verbetert.

Aan onze adviezen om de bijscholing te verdiepen, is in dit rapport helaas voorbijgegaan. Sterker nog: tot onze verbazing is de verplichte nascholing volledig geschrapt. Bijscholing is straks geheel de eigen verantwoordelijkheid van de rijinstructeur, waardoor de kans erg klein wordt dat hij of zij zich gaat verdiepen of specialiseren in zijn of haar vakgebied.

Wij hebben gepleit voor een verdieping van de nascholing door de korte dagdelen van 3 uur te verlengen naar meerdere dagen, en een afsluitende test toe te voegen. Daarnaast zijn wij van mening dat een aantal onderdelen verplicht moet worden, zoals het RVV en hogere rijvaardigheid, en dat een instructeur de mogelijkheid moet krijgen om zich te specialiseren. Kortom; de bijscholing moet toegespitst worden op het geven van praktijklessen. Op deze manier wordt er bereikt dat de kennis van de rijinstructeur actueel blijft, en hij of zij zich verder in het vak verdiept.

Cruciaal om tot een serieuze opleiding te komen, zijn toelatingseisen. Hieronder lichten wij toe wat wij daarin belangrijk vinden.

Wij zijn er content mee dat de vijfjaarlijkse VOG nu is opgenomen als een doorlopende VOG, zoals wij eerder al bepleit hebben.

Een motivatiebrief en toelatingsgesprek om te onderzoeken waarom men rijinstructeur wil worden en of men geschikt is, is een belangrijke stap.

Een rijproef voorafgaand aan de opleiding zou ook een eis moeten zijn, zoals ook voor toekomstige examinatoren het geval is.

Uiteraard zou men minimaal 5 jaar in het bezit te moeten zijn van een rijbewijs, zoals al is vastgelegd in de motie vijfjaarseis* voor de rijnschoolbranche. Nu is het zo dat voor het begeleid rijden (2ToDrive) hogere eisen worden gesteld dan voor een startende rijinstructeur.

De opleiding moet weer een praktijkgerichte opleiding worden waarin de aspirant-instructeur leert om lessen voor te bereiden en uit te voeren en ervaring opdoet wat het inhoud om een ingreep te doen. Voordat er aan de stageperiode begonnen wordt zal de

instructeur eerst moeten slagen voor het eerste deel van de opleiding en kan hij daarna pas op stage gaan. Een stage die minimaal 60 uur bevat en goed wordt bijgehouden in een portfolio. Het verplicht meerijden met examens en/of toetsen bij het CBR moet uitgebreid worden.

Ook zou de opleiding verder uitgebreid moeten worden met onderdelen zoals het gebruik van TOP, EHBO, rijvaardigheidstraining (anti-sliptraining), ondernemersvaardigheden, privacywetgeving, en omgangsvaardigheden. Specialisatie naar of kennismaking met speciale doelgroepen is aan te raden. Zoals klassikaal theorieles geven, voortgezette rijopleidingen, rijangst coaching, en aangepaste rijlessen.

Wij als LBKR blijven pleiten voor een rij scholenregister waarin heel veel vastgelegd kan en moet worden. Hiervoor ligt al een reeds aangenomen motie waarna later nog onderzoek is gedaan in opdracht van het ministerie van I&W, maar waar niets mee gedaan wordt. Een register zorgt er in andere branches ook al voor dat dit bijdraagt aan de verbetering van de kwaliteit en de integriteit van de desbetreffende sector, zonder sancties op verplichte bijscholing.

Bij dit register hoort ook een meldpunt voor klachten en seksuele intimidatie, waar het nu nog gehaal aan ontbreekt.

Wij zien in de toekomst graag hogere toelatingseisen en een kwalitatief betere instructeursopleiding en stage om het niveau van deze opleiding naar een hoger plan te tillen. Daarnaast zijn wij voor een rechtvaardig en praktijkgericht bijscholingssysteem zodat rijinstructeurs hun kennis en vaardigheden actueel houden. Een rij scholenregister met bijbehorend klachtenbureau lijkt ons een goed middel om een verbetering van de kwaliteit en integriteit in de rij schoolsector te bewerkstelligen.

Wij hopen u voldoende op de hoogte te hebben gebracht over onze visie op dit rapport. Graag zijn wij bereid dit mondeling te komen toelichten.

Als bijlage treft u aan de in deze brief genoemde moties die niet genegeerd kunnen en mogen worden.

Met vriendelijke groet,
Vereniging LBKR

persoonlijke gegevens

Reactie BOVAG Rijscholen

persoonlijke gegevens

Datum: 13 oktober 2023 om 14:13:22 CEST

persoonlijke gegevens

persoonlijke gegevens

Onderwerp: Reactie BOVAG Rijscholen op Conceptadviezen voor de uitwerking van de maatregelen 16, 17 en 18 - Advies Roemer

Beste [REDACTED], goedemorgen,

Als eerste nogmaals bedankt voor het uitvoeren van de opdracht om de rijschoolbranche, de werkende instructeur naar een hoger niveau te brengen. Een beter opgeleide instructeur zorgt ook voor een belangrijke bijdrage om de verkeersveiligheid te verbeteren.

Naar aanleiding van de bijeenkomst op 13 september hebben wij als BOVAG nog wel een aantal verbeterpunten en willen we graag de puntjes op de i zetten om van de uitwerking een meesterstuk te maken.

We kunnen ons voor een groot deel vinden in de voorgestelde maatregelen, toch waren wij erg verbaasd over het voorstel om de stage, welke zo belangrijk is bij "een ervaringsberoep", als een ondergeschoven kindje in de maatregelen is opgenomen.

In de bijlage geven wij aan waar nadrukkelijk de aandacht op moet liggen en willen deze gedachte ook verdedigen.

WRM-A, C/CE en T:

Nu de conceptadviezen klaarliggen en het stuk toch vooral gespitst is op de WRM-B is dit nu ook het juiste moment om de opzet van rechtstreeks instroom WRM-C/CE, A en T mee te nemen.

Wij vinden dat iedere categorie een specialisatie is, dus ook de B, uitleg van de noodzaak hebben we nu een aantal malen gegeven en is ook gebleken uit de onderzoeken, en met de huidige demografische ontwikkelingen ook bittere noodzaak.

Wij stellen daarom ook voor om ons plan direct op te nemen in de uitwerking van de maatregelen en kennen we dadelijk:

- Specialisatie WRM-A/AM
- Specialisatie WRM-B
- Specialisatie WRM-C/CE
- Specialisatie WRM-T

Wil men meerdere WRM-certificaten behalen dan noemen we dat stapelen, te behalen na het afronden van een opleiding en examen.

Als er nog vragen zijn dan horen wij het graag.

Namens [REDACTED]

Reactie BOVAG Rijscholen op Conceptadviezen voor de uitwerking van de maatregelen 16, 17 en 18 - Advies Roemer

=====

Conceptadviezen voor Leerplan rijinstructeur B – sheet 15

16.4 Stage voor kandidaat rijinstructeur B

- *Duur van de stage ten minste 50 uur, te verdelen over praktijk en theorie*
Hoe wordt de verdeling van deze uren bepaald? Onwenselijk is dat er bijvoorbeeld 49 uur theorie en 1 uur praktijk verdeling is gemaakt. Dit is niet logisch voor het leerproces maar schept ruimte voor een niet gemotiveerde kandidaat.

BOVAG is voorstander de stage periode van een rijinstructeur B uit te breiden naar 100 uur met een vaste verdeling van 10 uur voor de theorie en 90 uur voor de praktijk.

Onderstaande onderdelen verantwoordt waarom deze uitbreiding nodig is.

Uitwerking: Een MBO achtige stage kan model staan, waarbij een BBL stage het best passend is. (Het rijinstructeursvak is een praktijk-/ervaringsvak en zou als zodanig dezelfde standaard moeten hebben als het kappers- of schildersvak. De potentiële maatschappelijke schade van een rijinstructeur kan vele malen hoger zijn dan die van een kapper of schilder. Opgemerkt dat stages in deze vakken wel 2.000+ uur kan bedragen.)

Voor de uitwerking kunnen protocollen uitgeschreven worden voor ieder te toetsen onderwerp.

In het Leerplan is stage een verplichte Leeractiviteit waarin voor de praktijk aandacht is voor:

- **Voeg een Remingreep, Sturingreep en/ of Noodstop standaard in de stage in.** Dit kan gesimuleerd op een oefenterrein plaatsvinden zodat de reactie van de kandidaat rijinstructeur waar genomen kan worden. (bij welke snelheid? – nader bepalen).
Het kan niet zo zijn dat een rijinstructeur deze handelingen nog nooit heeft gehad als hij de bevoegdheid heeft behaald.
- **Hoe geef ik een (eerste) rijles?** Dit moet een vast onderdeel zijn in de opleiding.
Hier kan een protocol voor opgesteld worden waarin is opgenomen:
 - Hoe stel ik de leerling op zijn gemak met een nadere kennismaking – wat zit er in het rugzakje aan mogelijke beperkingen voor het behalen van het rijbewijs? (eventueel uitvoeren in een rollenspel)
 - Heeft de kandidaat het theorie deel al gehaald?
 - Doe een ogentest
 - Uitleg van de auto.
 - Uitleg over de opleiding en de opbouw ervan – wat ga ik de komende 10 lessen doen
 - Verantwoordelijkheidsbesef overbrengen: dit gaat over rijgedrag (wat ging er bijv. mis en wat moet ik doen om het goed te doen
 - Gebruik van alcohol en drugs - Laat de leerling bijvoorbeeld voorspellingen doen van situaties die mis kunnen gaan en onder normale omstandigheden ook goed gaan, maar door het vertraagde reactievermogen wel tot een ongeluk kunnen leiden.
 - Goede uitleg vooraf voor opdrachten. Een rijinstructeur is geneigd te weinig uit te leggen en teveel te corrigeren. Hierdoor ontstaat er geen bewustwording maar wordt het een letterlijke uitvoer van de opdracht.
- **Hoe beoordeel ik de rijlessen tot het examen?** Is de rijinzicht waarneembaar? Een leerling kan technisch perfect rijden. Invoegen op een snelweg is bijvoorbeeld moeilijk. De leerling vertrouwt de rijinstructeur blindelings als hij aangeeft na de 3de auto in te kunnen voegen; de leerling moet ook zelf kijken en inschatten wanneer hij kan invoegen – 10 meest gemaakte fouten van CBR

- **Hoe neem en beoordeel ik een toets van een leerling?**
Hierbij kan expliciet aangegeven worden welke fouten er wel gemaakt mogen worden en welke niet.
- **Omgangsvormen leerling:** hoe ga je om met de leerling – wat is gepast gedrag in bepaalde situaties? Hoe geef je feedback? Creëer bewustwording omdat je met jongeren in de auto zit. Omgangsvormen zijn ook van belang in de situatie leerling | rijinstructeur | CBR-examinator
- **Omgangsvormen CBR:** hoe werkt het CBR – nader uit te werken – optioneel is te denken aan een CBR bijeenkomst waarin zij uitleg geven hoe hun organisatie werkt.

Mentorschap

Uit het bovenstaande is te herleiden dat ook de functie van mentor/ stagebegeleider nader onder de loep moet worden gehouden. Een mentor moet oog hebben voor alle genoemde aspecten. In het kader van portfolio opbouw volgt de mentor de rijinstructeur. Dit zou nader in protocollen uitgewerkt en eventueel in een checklist verwerkt kunnen worden.

De mentor moet hiervoor een verplicht certificaat Mentorschap bij BKI behalen en valt ook onder de verplichting van de nascholing.

Om mentor te kunnen worden moet een rijinstructeur minimaal 2 jaar rijinstructie ervaring hebben opgedaan.

Desgewenst kan een mentor ook de zogenaamde collegiale toets afnemen.

16.2 Praktische en theoretische bijscholing – sheet 17

- **Vakbekwaamheid theorie:** Kunnen hier ook casussen aan toegevoegd worden, net als bij code 95. Het doel is bewustwording te creëren in plaats van afstraffen. Meer omschrijven wat je dan zou doen bijvoorbeeld aan de hand van teksten of plaatje moet je beschrijven wat je in die specifieke situaties zou doen. (De mentor heeft de rol om ook tijdens stage casussen voor te leggen waardoor kennis, vaardigheden, inzicht en risico's wordt aangeleerd.)

16.3 Verkenning deelcertificaat theorie-onderricht – sheet 12

- **Deelcertificaat Theorie:** Dit nieuwe voorstel kan alleen werken als de theorie-examens bij het CBR ook een verplichte theorie-opleiding behoeven van de instructeur die de opleiding geeft en als zodanig wordt geregistreerd. Ik zie anders geen toegevoegde of praktische waarde aangezien instructeurs wel cursussen kunnen geven dan maar leerlingen ervoor kiezen dit online (goedkoop) te organiseren. Zoals dit nu ook regelmatig gebeurt. Daarnaast wordt de theorie zonder deze eis nog steeds theorie en praktijk als losstaande onderdelen gezien.
- **Deelcertificaat Theorie:** Zijn er voorliggende competenties die vrijstelling kunnen geven hiervoor, denk aan een opleiding onderwijsassistent.

Aanvullend advies

Instructeursopleiding B niet meer primair maken

Het advies Roemer op de maatregelen 16, 17 en 18 beschrijft de statische positie van de opleiding rijinstructeur B, die als grondlegger wordt gezien voor de vervolgoopleidingen van alle andere rijbewijscategorieën (A, AM, CDE). Dit betekent dat rijinstructeurs eerst de B rijinstructie-opleiding moeten volgen voordat zij zich verder kunnen bekwamen voor de rijinstructie van een andere rijbewijscategorie.

Net als dat de kwaliteit van de opleiding rijinstructeur B niet statisch is gebleken, is ook de positie ten opzichte van de vervolgoopleidingen niet statisch.

Om de rijinstructie bevoegdheid voor de diverse rijbewijscategorieën toekomstbestendig in te richten is het nodig deze statische positie van de Rijinstructie B los te laten.

Door de huidige tekorten aan rijinstructeurs en examinatoren, de toenemende vergrijzing in Nederland en de aard (karakteristieken) van toekomstige rijinstructeurs is het nodig dat efficiënter wordt opgeleid tot rijinstructeurs van alle rijbewijscategorieën. Hierbij blijft de kwaliteit van opleiden als belangrijkste uitgangspositie overeind staan.

Efficiënt en met behoud van kwaliteit opleiden is te realiseren door het nieuwe Leerplan B gelijk ook op die onderdelen aan te passen zodat potentiële rijinstructeurs direct de instructiebevoegdheid kunnen behalen waar hun keuze naar uit is gegaan. Bijvoorbeeld: een kandidaat (een voormalig motorpolitie agent) wil motorrijinstructeur worden. Hij kan dan de kwalitatief ingerichte opleiding A doorlopen die de basis van de rijinstructie B heeft met in plaats van auto kenmerken nu de motor kenmerken heeft.

In dezelfde constructie dient dit ook ingericht te worden voor de cat. C en T.

Met deze opzet is iedere categorie een specialisatie en kan men alleen les geven in de categorie waarvoor ze bevoegd zijn. Wanneer de instructeur b.v. de cat. C heeft behaald mag hij alleen in deze categorie lesgeven, meerdere bevoegdheden kunnen behaald worden, in de vorm van 'stapelen'. Hiermee kan de verkeersveiligheidssituatie van de doelgroep en de voertuigen specifiek geborgd worden.

In een pilot kan beoordeeld worden of de kwaliteit van de afgeleverde rijinstructeurs/ leerlingen verbeterd door het slagingspercentage vanuit de historie als referentie te nemen.

Draagvlak

Bij een ronde langs meerdere branchegenoten en partijen bleek dat zij de aanstaande tekorten en de problemen die gaan ontstaan voor de BV Nederland (h)erkennen. In de transportsector is er nu al een tekort van 15.000 chauffeurs. Door de aankomende vergrijzing in de rijinstructiebranche zal in de (nabije) toekomst dit tekort toenemen omdat er te weinig rijinstructeurs beschikbaar zijn om mensen op te leiden tot chauffeur.

Dit toekomstscenario onderstreept het belang om nu die stappen te ondernemen die hierop inspeken.

Het bovenstaand genoemde voorstel onder **Instructeursopleiding B niet meer primair maken** is daarnaast zoals de rijinstructie vroeger was ingericht; dit leverde destijds kwalitatieve rijinstructeurs op.

Reactie KNMV

Goedemiddag **persoonlijke gegevens**,

Graag stuur ik jullie hierbij namens de KNMV onze opmerkingen met betrekking tot de gehouden presentatie rapport Roemer op 13 september.

Ik heb **persoonlijke gegevens** in deze mail aangehaakt aangezien wij ook graag ons idee over een mogelijke nieuwe opzet voor de instructeursopleiding bij het ministerie onder de aandacht willen brengen. Verder zijn wij op dit moment druk in gesprek met de Koepel om ons in kamer A aan te sluiten. Ook daar zullen wij onze visie onder de aandacht brengen.

Fijn weekend en ben benieuwd naar jullie reactie.

Met vriendelijke groet,

persoonlijke gegevens

KNMV Riders Academie

Reactie Koninklijke Nederlandse Motorrijders Vereniging (KNMV) op de presentatie door het IBKI op 13 sept jl. over te nemen stappen c.q. maatregelen n.a.v. het rapport Roemer.

Colofon:

Koninklijke Nederlandse Motorrijders Vereniging

persoonlijke gegevens

Inhoud

Inleiding.....
Opleiders
WRM-Kandidaten
WRM-Docenten
IBKI
Visie KNMV

Naar Meer kwaliteit van de rijinstructeur B. Uitwerking maatregelen 16,17 en 18 Advies Roemer

Inleiding

Als vereniging in de hoedanigheid van belangenbehartiger van Motorrijdend Nederland met ca 40.000 leden, waaronder ca 225 aangesloten (motor)instructeurs, zijn wij blij met de intentie die vanuit de rode draad uit het zgn. Rapport Roemer naar voren komt en het doel heeft de gehele rijschoolbranche te verbeteren. We hebben het dan voornamelijk over de stappen die worden gezet in de opleiding tot rijinstructeur en de opleiding van de rijles-kandidaat naar het rijexamen.

Vanuit de opdracht van het ministerie van I&W moet het IBKI inbreng geven over drie onderstaande vraagstukken:

- Introduceer een leerplan voor instructeursopleiding.
- Stel eisen aan de docenten van de instructeursopleidingen.
- Geef IBKI meer bevoegdheden om op te kunnen treden.

Allereerst willen we graag aangeven dat we het jammer vinden dat de opdracht vanuit het ministerie naar het IBKI beperkt is tot de categorie B (auto). We begrijpen uiteraard dat deze keuze is gemaakt om eerst een soort van vertrekpunt te vinden, maar opleidingen gericht op het behalen van een Instructeursbewijs of een Rijbewijs overlappen elkaar qua kennis en kunde op diverse gebieden en kan je vanuit onze optiek niet zomaar van elkaar loskoppelen.

Naar aanleiding van de presentatie in de Adviesraad WRM (IBKI) van 13 september waarin de zienswijze van het IBKI werd gedeeld, staan in dit document onze opmerkingen.

Opleiders

- Kerntaak van de rijinstructeur B: bereidt de rijopleiding voor, bereidt de lessen voor, voert de rijlessen uit, bereidt de theorielessen voor, voert de theorielessen uit en evalueert de rij- en theorielessen.
 - o In hoeverre is onderzocht hoeveel rijinstructeurs\rij scholen zelf nog actief theorielessen verzorgen?
- Een aantal jaren geleden (schatting ca 10 jaar) is dit juist geschrappt uit de WRM-opleiding. De rationale was toen dat het een achterhaalde gedachte was, het geen betere instructeur opleverde en een ingestudeerd kunstje was. Is er een evaluatie geweest op de beslissing, blijkt dat de rijinstructeur in zijn rijles nu minder presteert door gebrek aan theoretische kennis dan voorheen? Waarop is deze herinvoering gebaseerd?
- Bij navraag onder leveranciers van leermiddelen blijkt dat de meeste leerlingen online leren en grotendeels niet meer via klassikale theorielessen of juist gebruikmaken van speciale theoriecentra. Theorieboeken worden in verhouding nog maar weinig verkocht.
- In de opleiding tot rijinstructeur komt wetgeving aan de orde en deze wordt ook bevraagd in het theorie-examen. Kennis van regelgeving is dus vanuit de opleiding aanwezig of dient vanuit vakbekwaamheid te worden bijgehouden. Hierin onderscheiden zich uiteindelijk de goede en hele goede rijinstructeurs.
- Opleiders worden straks gecertificeerd, aanvragen bij het IBKI.
 - o De KNMV is benieuwd wat hiervoor de gestelde eisen worden met betrekking tot:
 - Onderneming
 - Docent
 - Locatie
 - In dit plan wordt alleen gesproken over de B-opleiding, maar hoe staat het IBKI en het ministerie van I&W tegen organisaties die alleen de A, C/D of de T-categorie geven?
- De opleider is vrij zelf een vorm, inhoud en duur van leerplan tot rijinstructeur te bepalen. Het moet wel voldoen aan het kwalificatieprofiel, kerndoelen, leerplan en examen.
 - o Hoe ziet het kwalificatieprofiel eruit? En wie bepaalt het niveau?

- o Komen we bij deze stelling toch weer terug op vrijheid van onderwijs?
- o Als een volledige vrijheid is van vorm etc. hoe waarborg je dan een kwalitatieve goede opleiding?
- De opleider wordt weer verantwoordelijk voor de stages. Dit is onderdeel van de verplichte leeractiviteit. Nu is dat de verantwoordelijkheid van de kandidaat.
 - o Stage behoort als onderdeel tot de gehele opleiding, kortom; eens met deze stelling.
 - o Echter, in het verleden was dit al zo. Een aantal jaar geleden is dit afgeschaft omdat opleiders niet aan de vraag konden voldoen. Reden hiervoor was een tekort aan stageplaatsen en geringe bereidwilligheid bij collega rijsschoolhouders. Waaruit blijkt dat dit nu anders is?
- Docenten moeten aan eisen voldoen: vakinhoudelijk, didactiek en pedagogiek.
 - o Hoe moet dit worden aangetoond, komt hier een opleiding voor?
- Kandidaat is verplicht een opleiding te volgen via een Erkende rijinstructeursopleider.
 - o De KNMV is over dit punt erg verbaasd. In diverse overlegstructuren en bijeenkomsten wordt altijd aangegeven dat volgens onze grondwet een verplichte opleiding niet mogelijk is, aangezien wij in Nederland een examen gestuurd leersysteem hebben en vasthouden aan het principe van vrijheid van onderwijs. Deze regel is ook de reden dat een kandidaat zich nog steeds direct voor een examen bij het IBKI of het CBR kan inschrijven zonder bij een opleider te zijn geweest. Op grond van welke beslissing of wetswijziging wordt nu van deze regel (wet) afgeweken?
- IBKI is toezichthouder.
 - o Goed plan, maar dan wel met de bijbehorende bevoegdheden om in te kunnen grijpen indien dit noodzakelijk is. Bevoegdheden zullen waar nodig getoetst moeten worden door een op te richten tuchtcommissie o.i.d.
- Er komt een openbaar register van Erkende opleiders.
 - o Akkoord.

WRM-Kandidaten

- Het verzorgen van een theorieles komt terug.
 - o Reactie hierboven al gegeven.
- Inschrijven voor examenonderdelen kan alleen via Erkende opleiders.
 - o Reactie hierboven al gegeven. KNMV maakt bezwaar tegen dit punt aangezien er aannemelijke redenen kunnen zijn dat een kandidaat geen gebruik wenst of hoeft te maken van een opleider. Denk hierbij bijvoorbeeld aan opleiding in eigen organisatie door collega's.
- Er komt een Beroepscompetentieprofiel en een kwalificatieprofiel.
 - o Eens, geen bezwaar.
- Er wordt geen deelcertificaat ingevoerd voor het alleen geven van theorielessen. De bedoeling is dat de theorie straks onderdeel\vermengd wordt met de gehele rijopleiding.
 - o Deze stap loopt vooruit op de mogelijke ontwikkeling in het leerplan tot het behalen van het rijbewijs. Is nu nog te vroeg om hierop in te haken.
 - o Begrijpelijk standpunt, echter het voordeel om dit wel te organiseren zou ook kunnen zijn dat je gespecialiseerde opleiders gaat krijgen die onder toezicht van het IBKI een gedegen theorieopleiding kunnen gaan verzorgen. KNMV wil daarom graag deze mogelijkheid openhouden. Volgens ons is er een betere weg dan ongemotiveerde instructeurs te verplichten theorielessen te verzorgen in welke vorm dan ook.
 - o Een vaak gebruikt bezwaar om deze stap niet te maken is het missen van de connectie tussen theorie en praktijk. Echter, dit is eenvoudig in de opleiding tot een dergelijk deelcertificaat mee te nemen en op te lossen.
- Stage 50 uur te verdelen over praktijk en theorie.
 - o Hoeveel stage bij vervolgcertificaten?
 - o Is er onderzoek gedaan onder examenkandidaten hoeveel uur ze daadwerkelijk stage hebben gelopen en is daaruit een verband gelegd met de examenuitslagen? Over dit onderwerp is de laatste jaren vooral veel vanuit onderbuikgevoel gesproken, maar is er daadwerkelijk onderzoek gedaan?
- Huidige Theoretische bijscholingen worden afgeschaft.
 - o Uit onderzoek blijkt dat de huidige vorm geen verbetering oplevert.

- KNMV is benieuwd naar het onderzoek en de resultaten.
- Binnen KNMV is de ervaring juist omgekeerd en zijn de bijscholingen een **welkome aanvulling op de aanwezige kennis**. 'Vandaag weer veel geleerd' is een vaak gehoorde opmerking. Wellicht kunnen we hieruit ook mogelijk de conclusie trekken dat bijscholingen wel degelijk een bijdrage leveren, maar het meer iets zegt over diegene of het instituut die de bijscholing verzorgd.
- **Huidige PB's worden niet gezien als bijscholing, maar als examen.**
 - Eens, dit is een veel gehoorde klacht, maar heeft vooral ook te maken met de uitvoering van de praktische bijscholing, de examinering en het bijbehorende sanctiebeleid.
- **Hier komt voor terug: twee summatieve vakbekwaamheidstesten per 5 jaar.**
 - **Vakbekwaamheidstesten is een ander woord voor examens, schiet je hiermee het doel van een bijscholing niet voorbij en kunnen we in de toekomst na invoering en bewustwording van deze maatregel juist nog meer klachten verwachten vanuit de rijkschoolbranche? Om aan de kennis van de examens te kunnen voldoen, zal je wellicht ook bijscholingen moeten volgen. In onze visie is de voorgenomen stap daarom juist een extra verzwaring waartegen de branche nu al bezwaar maakt.**
 - **Verzorgen praktische bijscholing (rijles) aan echte leerling, Examinator bepaalt de les, na controle aanvang. KNMV blijft voor een aantal doelgroepen instructeurs die nu ook gedwongen onder de WRM vallen, bezwaar maken tegen het begrip 'echte leerling' als een leerling die opgeleid wordt voor het rijbewijs. Getoetst dient te worden of iemand voldoende didactisch en vakinhoudelijk onderlegd is om een rijles te kunnen verzorgen. Dit kan echter ook zijn op een slipbaan, directiechauffeurs en instructeurs in de sector voortgezette rijvaardigheidstrainingen. Voor deze laatste groepen is het erg ingewikkeld, zelfs bijna onmogelijk om een rijbewijs leerling te organiseren en heeft ook geen enkel leereffect op het dagelijkse werk als het gaat om verbetering van de kwaliteit. De reden dat het huidige instructiebewijs ook toegang zou geven tot rijles geven aan een basis-kandidaat voor het rijbewijs is ons inziens een onvoldoende argument in verhouding tot de extra verzwaring voor deze groep met betrekking tot examentraining, het uiteindelijke examen en te maken extra kosten. Verder schiet deze regel zijn doel voorbij: iemand in zijn eigen werkveld helpen met verbetering van de instructie.**
 - **Vakbekwaamheidstest theorie: onderdelen van wet- en regelgeving, RVV, Rijprocedure, theorie verkeerstaat, onderwijskunde, integriteit en gedrag.**
 - **Genoemde onderdelen zijn akkoord.**
 - **Je hoeft hier geen extra verplichte (bijscholing voor te volgen.**
 - **Gezien de bijbehorende sancties\ gevolgen van zakken voor een examen zal de meerderheid genoodzaakt zijn bijscholingen te gaan volgen.**
 - **Vakbekwaamheidstest leg je af in jaar 4 of 5 van de cyclus.**
 - **Prima.**
- **Max. aantal pogingen vaststellen op 3. Bij onvoldoende mogelijkheid dan certificaat ongeldig en mogelijkheid tot herintreder (educatief traject vervalt).**
 - **Akkoord.**

WRM-Docenten

- **Bij direct rijonderricht gerelateerde onderwerpen: WRM-certificaat en VOG.**
 - o Akkoord.
- **Bij niet-direct rijonderricht gerelateerde onderwerpen: VOG.**
 - o Akkoord.
- **Vakbekwaamheidseisen: een Opleidingsinstituut is zelf verantwoordelijk om dit te toetsen. Controle is mogelijk.**
 - o Akkoord.
- **Aanbeveling: opleiding tot docent rijinstructeur.**
 - o Akkoord.

IBKI

- **Uitbreiding sanctiemogelijkheden.**
 - o Eens voor de vakbekwaamheidstesten.
 - o IBKI wil graag meer mogelijkheden als het gaat over gedrag, rijden, drank, drugs en integriteit: volledig mee eens.
- **WRM-pas leesbaar in de auto.**
 - o Uitbreiden naar andere categorieën .
- **VOG niet voor 5 jaar, maar doorlopend:**
 - o Eens.

Visie KNMV

Graag willen wij u hieronder deelgenoot maken van hoe de KNMV denkt dat de opleiding tot rijinstructeur beter georganiseerd zou kunnen worden. In onze visie en ideeën hebben we de vergrijzing in de categorie C en D en het tekort aan A-instructeurs meegenomen. Verder hebben we beter toezicht, beter organisatie, verplichte nevenvakken zoals Nederlands en een vreemde taal i.v.m. met onze multiculturele samenleving en toevlucht van immigranten meegenomen.

De KNMV wil daarom graag haar visie met een aantal partijen delen om te kijken of we hier samen mee aan de slag kunnen gaan. Een eerste vervolgstap zou een gesprek met het ministerie zijn en daarna met de Koepel om daar ook draagvlak voor dit idee te creëren. In onderstaand idee streven we alle huidige partijen aan tafel te houden en elk een eigen plek te geven. Hiermee proberen we te voorkomen dat we bijvoorbeeld de huidige opleiders brodeloos gaan maken. **Idee:**

- De volledige WRM-opleiding onderbrengen bij ROC' s of andere gelijksoortige scholen.
 - o Je krijgt dan een landelijke dekking/spreiding, officieel onderwijslabel en een officiële erkende vakopleiding.
 - o Levert uiteindelijk een MBO-diploma op, met bijbehorende voordelen als erkenning van beroep, niveau met als uiteindelijk resultaat een juiste en onderbouwde prijsstelling in de branche.
- Elke deelnemer start met een algemene brede theorie, dit betekent tevens basisvakken als Nederlands, Engels, economie/ondernemerschap plus andere relevante vakken als wetgeving, onderwijskunde, verkeerskunde en voertuigdynamica.
- Na afronding van de theorie (basis) maak je een keuze voor een type voertuig/categorie. De uitvoering van de praktische lessen wordt ondergebracht bij de huidige WRM-opleiders. Zij bezitten hiervoor over een wagenpark en expertise.
 - o Gezien de extra complexiteit van de categorie C en D kunnen we ons voorstellen dat deze basis alleen aansluit op de keuze B- en/of A-categorie.
- Alle examens worden afgenomen door het ROC, eventueel uitbesteed aan IBKI (gebeurt nu ook)
- De groep huidige docenten kan eventueel door opleiders verhuurd/uitgeleend worden aan ROC' s voor specifieke theoretische vakken.
- Voordeel van deze opzet is ook scholing in taalvakken, ondernemerschap, een officieel diploma, controle door overheid, vastgestelde normering op mbo-niveau, gelijksoortig kwalitatieve instroom in de branche en minimale eisen die worden gesteld aan een docent zoals de didactische aantekening om op een mbo les te mogen geven.
- Na afronding kunnen certificaten van andere categorieën behaald worden d.m.v. aanvullende korte opleidingen gericht op specifieke theorie extra voertuig plus scholing in praktische vaardigheid met het nieuwe voertuig en uiteindelijk een examen.

De KNMV is van mening dat dit de enige en beste stap is om een echte kwaliteitsslag te maken. Er bestaat een kans dat bovenstaande suggestie vooral door de groep huidige opleiders in eerste instantie niet enthousiast omarmd wordt. Echter, we hebben in dit idee juist geprobeerd de huidige opleiders onderdeel van het totale plan te maken en aangehaakt te houden om ervoor te zorgen dat huidige opleidingsinstituten niet brodeloos worden, de aanwezige kennis niet verloren gaat, maar juist gebruikt en ingezet wordt waar het kan. Juist door de samenwerking tussen de ROC's en de huidige opleiders kan dit plan zonder al te ingewikkelde stappen mogelijk gemaakt worden. Samen sterk! Met bovenstaand idee maken we een kwaliteitsslag, is er toezicht en kwaliteitsbewaking vanuit de overheid, is er onderaan de streep voor iedereen een win-winsituatie ontstaan en is Rijinstructeur eindelijk een echt erkend beroep!

Wij zijn van mening dat we op dit moment aan de vooravond staan om met de gehele branche belangrijke stappen te maken in rijnschoolland. Laten we elkaar bij de hand pakken en de toekomst ingaan.

Reactie KRV

Geachte **persoonlijke gegevens**,

Allereerst danken wij het IBKI hartelijk dat wij namens Kamer B van de Koepel de gelegenheid krijgen om onze reactie te geven op jullie voorstellen met betrekking tot de opleiding en bijscholing van rijinstructeurs en andere maatregelen. Onze reactie is als volgt gestructureerd:

1. Opleiding rijinstructeur
2. Bijscholing rijinstructeur
3. Erkenning van opleidingsinstituten
4. Algemene onderwerpen

Wij realiseren ons dat de uitwerking van de maatregelen door het IBKI zich nog in een vroeg stadium bevindt, en daarom zal onze reactie op hoofdlijnen blijven.

Opleiding rijinstructeur

Wij kunnen ons vinden in de opzet gebaseerd op de huidige drie fasen. De voorgestelde aanpassingen in de eerste en tweede fase krijgen onze steun, en we merken op dat er een breed draagvlak is onder rijinstructeurs. Wat betreft fase 3 doen we enkele suggesties voor verbeteringen. Ten eerste, de stage. Het is inmiddels bekend dat er op grote schaal fraude plaatsvindt bij de stages. Wij stellen daarom voor om een extra toetsmoment in te voeren in fase 3. Tijdens de initiële opleiding willen we teruggaan naar het oude deel 2-model, waar studenten alle belangrijke lessen geven aan pseudoleerlingen. Zij moeten hierin slagen voordat ze een lesbevoegdheid van één jaar ontvangen, na het behalen van alle examens. Binnen dat jaar kunnen ze ervaring opdoen, al dan niet onder toezicht van een andere rijinstructeur. Als rijinstructeurs in loondienst gaan, moeten rij scholen de mogelijkheid hebben om studenten zoveel stages te laten doorlopen als ze nodig achten. Binnen dat jaar moeten ze ook slagen voor het examen "lesgeven aan een echte rijbewijsleerling." Vanaf dat punt ontvangen ze een volwaardige WRM-pas.

Ten tweede pleiten we voor aanpassingen met betrekking tot het geven van theorielessen. Hoewel het idee om theorieles op te nemen in het Leerplan rijinstructeur B wordt verwelkomd door de branche, vinden we de voorgestelde 10 uur stage voor theorielessen onrealistisch. Met het huidige aantal geslaagden, namelijk 943 in de afgelopen vier kwartalen, zou dit bijna 9500 stage-uren vereisen voor deze vorm van stage. Gezien de huidige organisaties van theorielessen in Nederland achten wij dit onhaalbaar.

Bijscholing

Het IBKI stelt voor om de theoretische bijscholing in de huidige vorm af te schaffen en voert hiervoor drie argumenten aan. Het eerste argument, dat de theoretische bijscholing niet objectief waardevol zou zijn voor de kwaliteit van de rijinstructeur, wordt door de Koepel betwist. We wijzen erop dat het slagingspercentage van het CBR in de afgelopen 30 jaar is gestegen van 39,9% naar 52%. Deze stijging is in onze ogen vooral te danken aan de invoering van de TTT en de RIS.

• Slagingspercentage CBR:

- o In 1992: 39,9%
- o In 2022: 52%

• Factoren voor stijging slagingspercentage:

- o Eerste boost: invoering van de TTT
- o Tweede boost: invoering van de RIS
- o Huidige bijscholing: slagingspercentage gestegen van 47,9% in 2010 naar 52% in 2022
- o Periode van verplichte applicatietoetsen: slagingspercentage gestegen van 43% in 1997 naar 47,9% in 2005

• Vergelijking van slagingspercentages:

- o Periode van 2005 - 2010: Slagingspercentage bleef op 47,9% ondanks twee summatieve toetsen
- o Periode van 2010 – 2022: Slagingspercentage steeg van 47,9% naar 52% tijdens de periode van verplichte bijscholing

• Conclusie:

Het systeem van twee summatieve toetsen wordt beschouwd als een verslechtering ten opzichte van het huidige systeem.

Het tweede argument voor het afschaffen van theoretische bijscholing, namelijk dat deze wordt opgespaard tot het laatste kwartaal, leidt tot bezorgdheid bij de Koepel. In het verleden hebben we gezien dat applicatietoetsen werden afgeschaft vanwege de weerstand vanuit de branche. Dit kwam doordat ze werden gezien als een verplichting wat resulteerde in last-minute opleidingen en examens over onderwerpen die niet relevant waren voor de dagelijkse praktijk.

Het derde argument, waarin wordt gesteld dat de branche kritiek heeft op de inhoud, vorm en uitvoering van de bijscholing, brengt de Koepel ertoe te benadrukken dat de bijscholingen momenteel worden uitgevoerd volgens de voorschriften van het IBKI. De applicatietoetsen werden juist afgeschaft vanwege kritiek op de inhoud, met name op het gebied van onderwijsdeskundigheid en de uitvoering ervan. Binnen de Koepel is er geen draagvlak voor de herinvoering van summatieve toetsen. Daarom pleiten wij voor het behoud en de verbetering van verplichte bijscholing.

Verplichte bijscholing kan ook gestuurd worden zoals in de opzet van de huidige WRM ook het voornemen was. Laat iedere rijinstructeur elk jaar iets doen. Op die manier kun je snel inspringen op de actualiteit. Ik citeer uit het rapport "Verkenning nieuwe publieke taken rijnschoolbranche". Daarin doet ABDTOPConsult ook de volgende aanbeveling: "De komende jaren zit de rijnschoolbranche in een transitie richting een situatie waarin nieuwe eisen worden gesteld aan het rijonderwijs, het rijexamen, rijinstructeurs en rijnscholen. Benut deze periode om te experimenteren op vrijwillige basis met onder meer het leerplan, het te ontwikkelen LVS en de nieuwe wijze van examineren. Belangrijk aandachtspunt hierbij is de bijscholing van instructeurs. Benut daarom de bestaande plicht om theoretische bijscholing te volgen om rijinstructeurs voor te bereiden op de nieuwe kwaliteitseisen die in de toekomst aan hen worden gesteld. IBKI kan hierbij een belangrijke rol spelen."

De Koepel merkt op dat het IBKI tekortschiet in de controle en handhaving van de kwaliteit van bijscholingen en pleit daarom voor intensievere controle op de kwaliteit van bijscholingen. Bovendien willen we dat erkende rijinstructeursopleiders bijscholingen mogen aanbieden, omdat deze aanbieders ervaring hebben en houden in het bijscholen van rijinstructeurs. Strikter toezicht, uitvoering door erkende opleidingsinstituten, duidelijke kwaliteitseisen en meer bijscholingsuren zullen zeker bijdragen aan de professionalisering van de bijscholing.

Tenslotte vragen we het IBKI om met de branche het gesprek aan te gaan hoe de praktijkbegeleiding meer op de dagelijkse praktijk aan gaat sluiten.

Erkenning van opleidingsinstituten

Wij delen het belang van betere instructeursopleiders, zoals voorgesteld door het IBKI. Echter, we gaan verder dan de voorgestelde certificering en erkenning, die in onze ogen beperkt blijft tot een aanvraagformulier. Wij pleiten voor een accreditatie van opleidingsinstituten met overeengekomen kwaliteitseisen en het vaststellen van minimale normen. Alleen geaccrediteerde opleidingsinstituten moeten in staat zijn om examens aan te vragen, rijinstructeurs op te leiden en bijscholingen te verzorgen.

Algemene onderwerpen

Los van de bovenstaande punten wil de Koepel nog enkele andere zaken aanstippen. We hebben bedenkingen bij de mogelijkheid voor het CBR om een "artikel 21"-melding te doen, aangezien dit kan leiden tot een gespannen relatie tussen examinerator en rijinstructeur, wat een negatieve invloed kan hebben op de samenwerking. Eveneens zijn we zeer terughoudend over de uitbreiding van de onderzoeksmogelijkheden van het IBKI, zoals bijvoorbeeld de toepassing van de Wet Bibob. Het nut en de noodzaak hiervan ontgaan ons volledig. Tot slot merken wij op dat zowel het voorstel dat nu voorligt pas uitgewerkt kan worden wanneer het Nationaal Leerplan leerling B, het nieuwe examenmodel van CBR en het LVS als een eenheid in elkaar kunnen schuiven.

Graag plannen we een vervolgspraak met het IBKI voor een mondelinge toelichting.

Met vriendelijke groeten,
Namens de Koepel,